

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Sectio Secvnda. De qualitatibus requisitis in promovendis ad beneficia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

SECTIO SECUNDA.

De qualitatibus in promovendis ad beneficia
Ecclesiastica requisitis.

CAPUT PRIMUM.

DE QUALITATIBVS QVASI PHYSICIS.

PARAGRAPHVS I.

De ætate & habilitate corporis.

Questio 212. Quæ ætas requiratur ad beneficium simplex, cui sacer ordo annexus non est?

Respondeo : jure antiquo communi sufficit septennium, quo clericatus obtineri potest Abb. in c. præterea. de arat. & qualir. n. 6. & 7. jure novo quatuordecim anni. Conc. enim Trident. sess. 23. c. 6. de reform. præscribens, ut nullus obtinere possit beneficium ante dictam ætatem, loquitur universaliter de omni beneficio viâ quacunque obtinendo, sive ea sit collationis aut præsentationis, sive electionis. Corrad. in præxi benef. l. 4. c. 6. num. 23. Barb. ad cit. l. Trident. n. 6. & de off. Ep. alleg. 60. n. 78. Paxjord. l. 10. tit. 20. n. 6. Pass. de Elect. c. 25. n. 417. Lott. l. 2. q. 49. n. 17. qui etiam nu. 19. hanc dat rationem, cur hac in parte recessum sit à jure antiquo : quòd licet ad officium legationis apud Deum (quale committitur per collationem beneficii collatorio ut Nav. in relect. c. si quando. in 7. except. n. 2. de rescript.) sufficiat egressus ab infantia (cùm enim officium hujus legationis non consistat in qualitate personæ, quæ inter homines consideratur, sed tantùm in simplicitate cordis, & in precibus effundendis, ejus capax erit puer, modò primam pueritiæ partem, quæ infantia dicitur, & septennio absolvitur, exegerit, tit. Lott. ex Cujac.) collatio beneficii insuper includit spirituale matrimonium inter beneficiatum & Ecclesiam, ad matrimonium verò non sufficiat exegisse infantiam, sed & totam pueritiam, & sic attigisse annum decimum quartum, quo discretio supervenit; ætas enim annorum quatuordecim dicitur discreta, ut apud Lott. n. 23. Abb. loc. cit. Proinde necesse est habere hanc ætatem tempore electionis, vel præsentationis, collationis, alteriùve promotionis. Barb. loc. cit. Castrop. p. 2. t. 13. d. 4. p. 3. num. 19. Non tamen necesse est impetrantem rescriptum gratiæ, seu beneficiale, quo mandetur ei conferri beneficium proximè vacaturum, requiri-

tam ætatem ad tale beneficium habere tempore impetrationis, seu datæ literarum, sed sufficit eam habere tempore executionis talis gratiæ Laym. in c. si eo tempore. de rescriptis juxta c. ei cui, & Gl. ibidem. dicentem: inspicimus non tempus datæ, sed vacationis beneficii, in quo gratiæ beneficialis executio fit. Nam licet ad dignoscendum, num rescriptum beneficiale obreptitium sit, attendi debeat tempus datæ, ut Nav. in c. si quando. except. 10. n. 6. ita ut non sufficiat tempore executionis impetrantem habilem esse ad beneficium, nisi etiam fuerit tempore impetrationis, seu datæ literarum juxta c. si eo tempore, quia non firmatur tractu temporis, quod ab initio de jure non subsistit reg. 18. in 6. si tamen cessante obreptione, agatur de gratiæ, cujus effectus pendens, & executioni mandatus non est, spectandum est tempus non concessionis seu impetrationis, sed executionis. Laym. loc. cit. n. 1. ex Abb. in c. dilectus. de præbend. n. 8. & Felin. in c. eam te. de rescript. n. 18. Sufficit autem annum decimum quartum inchoatum esse AA. iidem. Garc. de benef. p. 7. c. 4. n. 11. Gonz. ad reg. 8. cancel. Glossa 5. n. 90. Tusch. l. 3. concl. 338. n. 12. Azor. p. 2. l. 6. c. 5. q. 7. Lott. n. 22. citans Eman. Sa, & Hieron. Cevall.

2. Secus est de beneficiis improprie talibus, utpote fundatis sine auctoritate Ordinarii vel Superioris, etsi de cetero sub nomine beneficiorum, & Capellaniarum fundata sint, hæc enim ætatem nullam certam requirunt (nisi forte fundator talem qualitatem apposuisset, ad quam habendam certas ætas necessaria esset v. g. ut tale legatum vel Capellania detur clerico, tunc enim per accidens ea requiritur v. g. septennium) sed obvenire etiam possunt infantibus laicis &c. Gon. loc. cit. C. Luca de benef. disc. 95. n. 1. & 2. Idem dicendum de pensionibus Ecclesiasticis, utpote quæ de se sunt quid mere temporale, quarum per se loquendo etiam capaces sunt infantes laici, etsi de consuetudine Curie Romanæ non nisi clericis conferti soleant. C. de Luc. ibid. n. 3.

Questio 213. An sub genere beneficiorum, pro quibus dictum est sufficere quatuordecim annos, veniant etiam Canonicatus in Collegiata, etiam insigni; item Canonicatus in Cathedrali, in qua facta non est illa ordinum distributio fieri mandata per Trident. nimirum ut Canonicatus omnes par-

tina

rim sine subdiaconales, partim diaconales, partim presbyterales?

1. Respondeo ad primum affirmativè; nihil enim circa hos Canonicatus innovat aut speciale constituit Trident. Garc. loc. cit. n. 36, & seq. citans declarat. S. Congregationis.

2. Respondeo ad secundum: licet de jure stricto id dici posset, & asseri, Trident. de super nihil innovasse, aut peculiariter statuisse (de quo vide fuscè agentè Fagn. in c. cum in cunctis, de elect. n. 51, & seq.) ex pluribus tamen S. Congregationis declarationibus, & observantia datariæ receptum esse in Canonicatibus Cathedralibus, quamvis nullus iis annexus sit ordo, requiri ætatem saltem tantam, ut provifus intra annum promoveri possit ad subdiaconatum. Quòd autem in Germania, etiam sine dispensatione, vel derogatione Concilii tales Canonicatus conferri soleant constitutis non nisi in ætate quatuordecim annorum, id provenire ex quadam particulari consuetudine, quæ ita Concilium hac in parte in ista regione interpretata est ex voluntate Papæ, deducta ex stylo datariæ. C. de Luc. loc. cit. n. 15. citans hæc omnia declarari à Rota in Monaster. Canonicatu 28. Novemb. 1646. coram Ghislerio. & latius in eadem Monast. canon. 10. Junii Anno 1648. decis. 205. ait etiam Laym. in c. cum in cunctis, de elect. §. inferiora. n. 6. constitutionem illam Trident. sess. 24. c. 12. ut omnes Canonici Cathedrales saltem eam ætatem habeant, ut intra annum subdiaconi fieri possint, in plerisque Germaniæ Cathedralibus non omnimodè servari, dum passim assumuntur pueri, qui annum decimum quartum attigerunt, quin & interdum qui annum nequidem duodecimum excesserunt, tamen plerumque Romæ dispensatio impetretur, aut saltem collationis factæ revalidatio, ut perinde valeat, ac si à principio Canonica fuisset. Ex quo tamen non parvum detrimentum Ecclesiis provenire solet, propterea maxime; quòd in ea ætate plerumque non appareat, an qui promovendi idonei futuri sint, & Ecclesiæ utiles; hinc præstare haud dubiè ex Ecclesiæ Cathedralis proventibus portiones non beneficiales decidi pro pueris etiam nobilibus sustentandis in studio literarum, ut ex iis, postquam ad ætatem legitimam devenissent, eligi possent, qui bonis moribus & doctrinâ ornati ad servitium Dei idonei viderentur. Nec obstat, ut idem Laym. olim, seu spectato jure antiquo, post expletum septennium beneficiorum capaces esse habitos; cum circa illa tempora rectâ intentione, & solius servitii divini causâ à piis parentibus pueri offerbantur Ecclesiis, ut in sacro aliquo collegio ad omnem pietatem, & Ecclesiasticos ritus instituerebantur; nunc autem liberè vagari, & non rarè malis moribus assuecere permittuntur, donec ad eam ætatem veniant, ut sacrum Ordinem accipere, & capitulares fieri possint. Vide dicenda ex eodem post aliquot quæst. ubi de dispensatione in dicta ætate. Verùm Fagn. in c. cunctis, à n. 70. etiam non reflectendo ad partialem illam Germaniæ consuetudinem absolute docet, quòd ubi nondum facta est istiusmodi distributio à Trident. demandata fieri ab Episcopo cum consilio capituli, servandum esse interim jus antiquum quoad ætatem requisitam ad obtinendos Canonicatus, & præbendas in Cathedrali Ecclesiâ; quidquid in contrarium scripserint Hojedæ de compatib. benef. p. 1. c. 24. n. 6. Lessl. de justit. l. 2. c. 34. dub. 20. n. 106. Garc. p. 7. c. 4. n. 28. Lott. de re, benefic. p. Lauren. Forè Benef. Tom. I.

l. 2. q. 47. n. 82. Et sic non exigi ætatem ad ullum Ordinem sacrum requisitam, sed sufficere quatuordecim annos completos, ut habent AA. in c. super inordinata, de præb. citat Fagn. declarationem S. Congregationis, refutatque contrarias in hac re ejusdem Congregationis declarationes adductas à Garcia,

Quæstio 214. Num quæ jam dicta sunt de ætate requisita vi concilii Trid. ad Canonicatus Cathedrales vel alios, aliave beneficia remeant, si fundator in fundatione voluisset sufficere minorem ætatem?

Respondeo negativè, Barb. Paxjord. Castrop. Pass. citati ad q. 1. hujus §. poterit enim fundator quascunque conditiones in limine fundationis apponere. c. præterea, de jurepat. nec respuenda est lex fundationis mandans puerum, imò infantem in beneficio juris patronatus institui Lott. l. 1. q. 32. n. 35. Corrad. l. 4. c. 6. n. 23. Idem dicendum puto in beneficio, quod fundator absque jure patronatus deinceps viæ electionis voluit obtinere. Porrò valet hoc ipsum, licet fundator non nisi tacitè id ipsum voluisset, mandando v. g. præsentari Clericum, modò facta sit fundatio ante Concilium Trid. quia tunc poterat institui minor quatuordecim annis Corrad. ibid. n. 24. secus si facta post illud, tunc enim si fundator uteretur his terminis: præsentetur Clericus, subintelligendum foret, dummodò habeat ætatem quatuordecim annorum requisitam à Concil. cujus tunc valebat dispositio, cui proinde se conformare voluisse censendus est in dicto casu fundator. Corrad. ibid. cum regulare sit, dispositionem hominis regulari in dubio cum dispositione legis, cui se conformare voluisse censetur. l. consuevitur. ff. de jure codicil. & voluntatem testatoris limitari per juris communis dispositionem. Quòd si tamen etiam post Concil. Trid. fundator expressè sic disposuisset, ut etiam minor quatuordecim annis possit obtinere à se fundatum beneficium, standum erit huic voluntati, cui Concilium non derogat. C. de Luc. disc. 5. de Canonicis. num. 7.

Quæstio 215. Quæ requiratur ætas ad præbendam, Canonicatum, aliudve beneficium non curatum, cui sacer ordo annexus est?

Respondeo: illa, quæ ad suscipiendum talem Ordinem infra tempus à jure statutum est necessaria, v. g. si Canonicatus est subdiaconalis, requiruntur viginti & unus annus; si diaconalis, viginti duo; si presbyteralis, viginti quatuor. Trid. sess. 24. c. 12. de reform. Non tamen requiritur ætas dictorum annorum completorum, pro tempore electionis vel collationis, sed sufficit eos ita inchoatos esse, ut intra tempus, quo à jure, vel statuto suscipiendus est Ordo, compleri possint, v. g. sufficiet annum vigesimum primum ita inchoatum esse, ut infra annum ab obtento canonicatu subdiaconali inchoari possit annus vigesimus secundus. Fagn. in c. cum in cunctis. num. 41. & 42. Ugol. p. 1. c. 19. num. 1. Paris. de resign. benef. l. 4. q. 9. num. 11. Riccius resolut. 239. Pass. loc. cit. n. 419. Barb. & Gonz. LL. cit. Laym. in cap. cum in cunctis, de elect. §. inferiora. num. 5. citans Azor. p. 2. l. 6. c. 5. q. 5. Abb. in c. dudum, de elect. n. 12. contra Garc. Paxjord. Lb. cit. Neque aliud intelligit Trid. sess. 22.

c. 24. per rō integrè habere aetatem; ut rectè arguitur ex verbis ejusdem Concil. sess. 24. c. 12. de reform.

Questio 216. Quae aetas requiratur ad obtinendam dignitatem in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata, cui annexa non est cura animarum?

1. **R**espondeo ad primum: ad talem dignitatem recipiendam in Ecclesia Cathedrali (etiam si ea esset primaria Fagn. loc. cit. n. 49. vel etiam cui accessorie in perpetuum unitum esset beneficium curatum. Idem n. 38.) ratione præcisè dignitatis (si enim annexum habet sacerdotium, aliter statuendum est ratione hujus Ordinis Fagn. loc. cit. n. 40. quamvis tamen etiam num. 43. & seq. distinguat inter dignitates, quibus annexus est de jure communi v. g. Abbatia, Decanatus, Præpositura, Archipresbyteratus, & de prioribus concedat requiri annum vigesimum quintum; de posterioribus tamen etiam tunc id neget) requiri, ut quis non sit minor viginti duobus annis Trident. sess. 24. c. 12. Lott. l. 2. q. 49. n. 25. loquens in genere abstrahendo, an sint dignitates in Cathedralibus, an in Collegiatis, & idem esse dicens contra Majolum de irreg. l. 1. c. 30. n. 10. (qui ad eos requirit annum vigesimum quintum) de personatibus, quibus nulla cura animarum subest, non obstante textu c. dudum, ubi dicitur, quòd beneficia habentia curam animarum, & personatus pari passu ambulent: dum æquiparatio illa non procedit respectu ætatis, sed incompatibilitatis, ut Lott. n. 27. ex Host. & Bellam. in c. præterea, de aetate & qualitat. In quo autem differat personatus à dignitate, vide apud Lott. l. 1. q. 16. à n. 50. iisque non tantum inchoatis, sed completis, uti id illa ipsa forma loquendi: non minor viginti duobus annis, satis indicat, Barb. de off. Ep. alleg. 69. nu. 86. & de Canonis c. 13. n. 22. & ad Trid. loc. cit. n. 12. Garc. loc. cit. n. 70. Less. loc. cit. c. 34. n. 108. Pass. num. 423. Navar. l. 1. conf. 4. de aetate & qualitat. contra Azor. loc. cit. q. 3. Sa. v. beneficium num. 31. Henriquez in sum. l. 14. c. 10. §. 10. Porro qui ad primam dignitatem in Cathedrali, puta Præposituram vel Decanatum, requirunt viginti quinque annos, supponunt regulariter ei annexam esse curam animarum in foro interno vel externo, vi saltem jurisdictionis, ut Pass. loc. cit. n. 431. Garc. p. 7. c. 4. n. 65. vel sacerdotium, ut Idem n. 73. & sic ex his solum capitibus viginti quinque annos requirunt. Unde sequi videtur, si prima dignitas vi consuetudinis, vel aliunde non esset curata, nec sacerdotalis, sufficere ad eam annos viginti duos.

2. Respondeo ad secundum; idem quoque dicendum esse de dignitatibus talibus in Ecclesiis Collegiatis Fagn. c. cum in cunctis. n. 48. & seq. Garc. loc. cit. n. 60. Pass. n. 425. Castrop. loc. cit. num. 7. contra Paxjord. loc. cit. n. 15. Gonz. loc. cit. gl. 9. n. 92. Piafec. in praxi Episc. p. 2. c. 5. n. 25. Barb. loc. cit. Card. de Luc. num. 18. qui omnes putant præsciudendo à statuto speciali, legitimam consuetudinem, aut lege fundatoris, sufficere annos 14. citat utraque pars horum AA. pro se decisiones S. Congregationis, ut videre est apud Garc. Tametsi enim Trid. loc. cit. meminert solum Ecclesiarum Cathedralium, ex eo tamen quòd dicat præsertim de Cathedralibus, & non specificet, nec limitet illam suam dispositionem ad Cathedrales, intelligi debet universaliter, cum

Tò præsertim sit dictio implicative, adeoque hic implicet quoque Ecclesias Collegiatas Pass. loc. cit.

Questio 217. Quae aetas requiratur & sufficiat ad dignitates inferiores Episcopatu, & beneficia habentia curam animarum?

1. **R**espondeo: Viginti quinque inchoative, seu ut loquitur Trident. sess. 24. c. 12. ut quis annum vigesimum quintum attigerit; incepisse enim annum vigesimum quintum est illum attigisse. c. licet. de elect. in 6. c. in cunctis, cod. t. ibidem. Abb. loquuntur autem hi Textus universaliter adeoque hoc ipsum intelligendum de omni beneficio curato Castrop. loc. cit. n. 120. Rebuff. de pacif. possess. n. 181. Garc. loc. cit. c. 7. n. 41. Menoch. remed. 15. n. 442. Barb. ad c. in cunctis. n. 34. Quale est illud, cui cura animarum per se incumbit, dum enim solum unitum, aut incorporata est parochialis accessorie Canonice v. g. vel Præpositura, sufficit aetas pro beneficio hoc principali requisita, cum, ubi beneficium accessorie unitum est alteri principali, attendatur ad naturam & conditiones beneficii principalis, non accessorii Card. de Luca de benef. d. 95. num. 13. Laym. ad c. licet Canon. de elect. n. 1. vide Azor. p. 2. l. 6. c. 3. q. 2. Et à fortiori quidem de iis dignitatibus, quæ habent ordinariam jurisdictionem, quasi Episcopalem cum territorio separato, ita ut exceptis, quæ sunt Ordinis Episcopalis, in omnibus partes Episcoporum gerere videantur Card. de Luca loc. cit. n. 17. ubi etiam ait non incongruum in iis requirere aetatem requisitam ad Episcopatum.

2. Idem intelligendum de Vicariis perpetuis Ecclesiarum parochialium, quin & de Coadjutoribus, in quibus eadem, quæ in principalibus requiritur aetas Castrop. loc. cit. n. 13. citans Azor. Gonz. Garc. num. 90. Ac denique id intelligendum de omnibus habentibus spirituale jurisdictionem, etiam si sit solum fori externi, tenent Barb. ad cit. l. Trid. num. 2. & de Canon. c. 13. nu. 20. Navar. loc. cit. Fagn. loc. cit. num. 32. Lott. l. 2. q. 49. n. 24. dicens id procedere, si habeat curam fori conscientie, si ve curam jurisdictionalem tantum, eò quòd beneficium, etiam ex hoc solo dicatur curatum, quòd vi illius possit quis infligere censuras, & pœnas spirituales, & præceptis dirigere subditos in iis, quæ ad religionem spectant, juxta c. dudum, de elect. & Abb. ibidem. n. 7.

3. Atque ita jam non sufficit aliquem habere istam aetatem, ut intra annum fieri possit Sacerdos, sed erit electio aliæ promotio ad dicta beneficia nulla, si facta est ante expletum annum vigesimum quartum. Verum quæ id est, etiam si quis, etiam per dispensationem, ordinatus esset ante annum vigesimum quartum Sacerdos, cum dispensatio sit stricti juris, adeoque facta quoad aetatem in ordine ad Ordinem suscipiendum, facta non sit in ordine ad beneficium curatum. Barb. loc. cit. n. 34. Navar. l. 1. conf. 7. de aetate & qualitat. apud Bass. cit. c. 25. num. 432.

Porro in ætate ad beneficia curata Episcopus dispensare non potest. Barb. loc. cit. Selva de benef. p. 2. q. 3. num. 32. Imol. in Clem. 1. de statu Monach. n. 34. Corral. de sacerdot. p. 3. c. 3. Pass. n. 431. Laym. ad c. permittimus. de aetate & qualitat. in 6. contra Host. in summa ejusdem cir. n. Archid. & Gemin. quos citat contentes, Episcopum dispensare posse in ætate, etiam circa dignitates curatas, si adit rationabilis causa, aut Ecclesia utilitas.

Questio

Questio 218. An igitur hoc ipsum quoque extendendum ad beneficia habentia annexam curam animarum merè accessorie, & non aequè principaliter?

Respondeo negativè, sufficitque illa ætas, quam beneficium illud per se requirit. Barb. *T. de Canon. c. 13. n. 21.* Paxjard. *loc. cit. n. 10.* Pass. *n. 433.* Fagn. *in c. 1. de capellis Monach. Card. de Luc. de benef. disc. 95. num. 13 & 14.* ubi etiam explicat, quando cura accessorie, quando principaliter censenda sit incumbere beneficio his fere verbis: quaestiones in hac materia esse solent potius facti, & applicationis, quando nimirum cura animarum beneficio incumbere dicatur principaliter vel accessorie, quod pendet ex facti qualitate & circumstantiis, ubi habetur titulus annexionis, qui principaliter attendendus est, qui sit clarus; eo autem cessante, vel dubio existente, recurritur ad conjecturas, illam præsertim deductam ab observantia, an scilicet beneficium consueverit conferri per concursum, vel sine illo, & an consueverit esse residenciale. Idem sentit Laym. *in cit. c. permittimus. num. 3.* ubi ait: ætas illa viginti duorum annorum sufficere debet, tametsi dignitas, quæ per se curata non est, v. g. Decanatus, unitam habeat parochialem, seu curatam Ecclesiam; attenditur enim ad naturam beneficii principalis, non uniti, & accessorii, quippe quod naturam suam & condiciones veluti amississe censetur, cum alteri principali annexum fuit. citat seipsum Theol. Mor. *tr. 2. c. 9. n. 2.*

Questio 219. Quot anni requirantur in canonico penitentiario?

Respondeo: quadraginta. Concil. Trid. *sess. 24. de reform. c. 8.* & quidem completi. Garc. *loc. cit. num. 35.* citans Abb. Felin. Gutierrez contra Azor. *loc. cit. l. 6. c. 5. q. 6.* Non tamen obstat defectus in hac ætate, dum alias aptior pro loci qualitate non reperitur in civitate vel diocesi. Sed neque extra diocesin quaerendus. Garc. *loc. cit.* citans Navar. Si tamen talis quaerendus extra diocesin, Episcopus debet allumere non nisi habentem istam ætatem, si talis commodè inveniri potest.

Questio 220. Quæ ætas requiratur ad Episcopatum; quo nomine etiam veniunt Superiores dignitates, Archiepiscopatus, Patriarchatus. Fagn. loc. cit. num. 16. Castrop. loc. cit.

Respondeo: triginta annorum completorum. Trid. *sess. 7. c. 1. de reformat. Gregor. XIV. in const. sua Onus Apostolica.* Barb. *in c. cum in cunctis. n. 16.* Castrop. *loc. cit. num. 2.* Rebuff. *loc. cit. cap. 184.* Azor. *p. 2. l. 6. cap. 5.* Menoch. *de arbit. c. 417. n. 22.* Pass. *num. 434.* contra Gl. *in c. unicum. de ætate & qualitat. in 6. v. compleverint.*

Questio 221. Quæ ætas requiratur ad Cardinalatum?

Respondeo: sufficit ex const. Sixti V. ea ætas, quæ requiritur ad Ordinem sacrum annexum Cardinalatui suscipiendum, v. g. ad Cardinalatum diaconalem 22. ita ut intra annum talis ordinari possit diaconus. Card. de Luca *loc. cit. num. 4.* quæ tamen Constitutio non tam obligationem, quam solum decentiam continet. Barb. *in cap. cum in cunctis*

n. 17. Castrop. *loc. cit. num. 3.* Selva. *p. 3. q. 5. num. 14.* nequit enim Papa, à quo tantum ordinantur Cardinales, obligari & arctari à suo predecessore, adeoque poterit creare Cardinales in ætate minore. Pass. *n. 435.* idque rationabiliter. C. Palear. *de consult. 5. palatii p. 3. q. 4.*

Questio 222. Quæ ætas requiratur ad summum Pontificatum?

Respondeo: nullam certam requiri à SS. Canonibus. Selva *loc. cit.* Licet autem decens sit, ut CHRISTI Vicarius, & universalis Ecclesie Episcopus ejus saltem sit ætatis, in qua CHRISTUS cepit prædicare, & in qua ceteri Episcopi promoventur; nullus tamen defectus ætatis validitati objici poterit, *c. licet de vitanda. de elect. ibid.* Fagn. *num. 11. & 24.* uti & in *cap. cum in cunctis. num. 28.* modo tamen ætas tanta sit, ut habeat usum rationis, id enim jure naturali & divino requiritur, cum Christus Petro dicendo: *pascere oves meas: elegerit eum in Pastorem ovium. c. significasti. de elect. & ibid. Gl. v. pascere.* officium autem pascendi oves suscipere non possit infans. Requiritur etiam de necessitate actus suscipientis curam pastorem, & sic usus rationis. D. Th. *in 4. sent. d. 25. q. 2. a. 2.* Electio talis nulla erit non obstante *cap. licet ad vitanda &c.* utpote quod non sustulit exceptiones hujusmodi provenientes à jure naturali & divino. Fagn. *loc. cit.*

Questio 223. Quæ ætas requiratur in Prælatibus regularibus Abbatibus (intelligit proprie talibus; Abbatis enim improprie, abusive, & in sola nuncupatione tales, actuali conventu & administratione carentes, seu solum ventosam quandam dignitatem representantes, in hoc puncto non differunt ab aliis beneficiis simplicibus. Card. de Luca loc. cit. num. 19 citans Fagn. in c. cum in cunctis. de elect. n. 108.) Generalibus, Provincialibus, Prioribus, &c.

Respondeo: requiruntur & sufficiunt, etiam in iis, qui jurisdictionem quasi Episcopalem habent (ut sunt, generaliter loquendo, Generales, Provinciales, & in quibusdam religionibus, v. g. Dominicanorum, etiam Priores locales. Pass. *n. 436.*) anni 25, sicut supra dictum est de beneficiis curatis. Suar. *tom. 4. de relig. t. 8. l. 2. c. 3. num. 7.* Tambur. *de jure Abb. d. 6. q. 9. n. 3.* Paxjard. *cit. tit. 20. n. 3.* contra Lezan. Navar. Barb. apud Pass. requirentes 30. annos, ob similitudinem jurisdictionis cum Episcopali; Et de Abbatibus quidem expressè Abb. *in c. super inordinata. de præb. num. 7.* Card. de Luca *num. 19.* ad prioratum conventualem etiam expressè *cl. in agro. de statu Monach.* requiritur annus 24 expletus; & ad Prioratus, in quibus cura animarum exercetur per presbyteros saculares annus 20. Garc. *loc. cit. c. 4. num. 81.* Porro ad diffinitorium Sigism. à Bon. (quia illum arbitratum esse dignitatem & personatum) requiri ait 22. annos, ut illos ad alias dignitates requirit Trident. Pass. *verò num. 437.* ex eo, quod diffinitores integrent Capitula generalia, vel provincialia, quæ potestatem jurisdictionis habent in religionibus, putat censendos esse habere curam animarum, adeoque ad diffinitorium requiri annos 25. Verum in his & similibus consulenda ferè sunt statuta specialia

cialia singulorum Ordinum, quale utique illud est apud Dominicanos, quod, ut testatur Pass. n. 438. in qualibet electione electus habere debeat 12. annos à professione, adeoque nullus eligi possit ante annum atatis 28. cum ad professionem requiratur à Trid. annus 16. expletus.

Questio 224. Que etas requiratur in Monialibus, ut sint Abbatisse, Priorissa, intellige Monasterium gubernantes, seu Conventuales?

Respondeo: quidquid sit de jure antiquo, de quo vide Fagn. in cap. cum in cunctis. num. 113. modò non debere esse minores 40. annis. Trident. sess. 25. cap. 7. ex qua forma loquendi iterum deducitur, debere hos annos 40. esse completos, Garc. loc. cit. num. 71. contra Hieron. à Sorbo in compend. mendicant. V. Abbatissa. præterea debet 8. annis post professionem laudabiliter vixisse. Quòd si tamen talis non reperitur in Monasterio, eligenda saltem esse debet 30. annorum, & 5. annos exegisse post professionem. Trid. ibidem. Hæc autem repertà in suo Monasterio non tenentur ex alio Monasterio eligere quadragenariam. Quòd si tamen nec talis 30. annorum idonea reperitur in proprio Monasterio, nec quadragenaria idonea in alio Monasterio, poterunt ex alio Monasterio habentem 30. annos, & expressè professam eligere. De cetero nulla minoris ætatis poterit eligi, sed debebit postulari à sede Apostolica. Fagn. loc. cit. nu. 117. & 118. Quòd si tamen Monasterium esset recentè erectum, nullumque aliud istius Ordinis in ista provincia, & nulla esset in eo habens prædictas qualitates, poterunt aliquam ex existentibus in dicto Monasterio eligere, quæ ex omnibus melior & idonea. Fagn. loc. cit. num. 119. ex declaratione S. Congregationis.

Questio 225. An, que hæcenus dicta de requisita ætate ad hoc, ut quis per electionem, aliãve provisionem obtinere possit Prælaturam, aliudve beneficium, ita accipienda sint, ut provisio facta non habenti actu istam ætatem, ipso facto sit nulla?

Respondeo affirmativè. Garc. loc. cit. n. 82. Paris. de resign. benef. l. 4. q. 9. n. 20. Azor. & alii cum communi. Verùmque id est, et si modicum quid, dies unus vel hora desit. Garc. ibidem num. 84. Sanch. de matrim. l. 1. d. 16. num. 40. Lott. l. 2. q. 47. num. 18. cum in his, quæ à jure sunt determinata, & limitata, non liceat arbitrari, & ut Lott. loc. cit. jus commune in hac materia verborum rigorem usque adeo servat, ut dum ætatem exigit in promotò, non contentetur, quòd is valde proximus sit ætati requisitæ; & licet autè primam ordinationem tempora completurus esset ætatem necessariam, citat pro hoc Jo. Andr. in cap. ei, cui, num. 5. ubi, quòd licet hac sententia videatur rigida, dum defectus non est talis, qui impediatur ordinari in primis temporibus, nimis tamen sibi videatur præsumptuosum hoc asserere, cum non Glossatoris, sed conditoris juris sit, huic æquitati providere, ait nihilominus Layman, ad cap. ex ratione. de arat. & qual. num. 1. si Clerico ante ætatem requisitam beneficium collatum sit, Superior collationem irritare potest, nisi malit eam dispensativè tolerare, modò potestate dispensandi supra æta-

tis defectu sit præditus. Porro hæc ætas computanda non est à die conceptionis, sed Nativitatis. Garc. num. 89. citans Mol. Covar.

Questio 226. An, & quid requiratur ad hoc, ut quis incurrat penas statutas à Pio I. in const. ejus 7. contra promotos ante legitimam ætatem. idem est de promotis extrà tempora, & in genere de male promotis?

Respondeo: requiritur dolus & contemptus, adeoque eas penas non incurri, nisi probato dolo & contemptu. Lott. lib. 2. q. 47. num. 88. & hinc quantum est ad præsens punctum de ætate rejiceretur objectus, in eo, qui ante legitimam ætatem promotus ex eo solùm, quòd is crediderit matri suæ; si enim admittitur præsumptio scientiæ ætatis alicujus in sanguine junctis, multò magis admitti debet in parentibus. Lott. num. 89. & 90. ex Paris. conf. 25. num. 8. lib. 3. Mandos. ad reg. 18. quest. 8. num. 1.

Questio 227. Qualiter probetur ætas?

1. **R**espondeo primò: melior & paratior via probandi cujusq; ætatem est liber baptismi; Probatur nam sic veluti ex professione Parentum apud acta publica, juxta l. etiam. ff. de prob. Lott. l. 2. q. 49. num. 32. citans Rebuff. ad constitut. regias tom. 2. de regist. baptism. num. 15. Matcard. de prob. conclus. 1147. num. 1. Mandos. ad reg. 18. q. 10. num. 4. &c.

2. Secundò ex libro Patris, in quo descripta sit dies Nativitatis filii, ut consuevit de more scribi; nam & hic liber, ut Salic. in l. si minorem. n. 10. c. de in integ. restit. minor. Lott. loc. cit. nu. 33. cessante omni fraude plenè probat, proceditque id ipsum, etiamsi adesset conjectura, vel præsumptio in contrarium, puta, quia ipse filius professus fuisset, se esse aut minorem aut majorem ætate. Lott. num. 34. Soc. jun. conf. 3. ex num. 3. vol. 2. Alcia. reg. 2. præsump. 14. nu. 5.

3. Tertio, ubi deficiunt hi libri baptismi, & patris, probatur per testes. Lott. num. 35. Hi autem testes excedere debent ætatem illius, de quo agitur, saltem 14. annis. Alias enim etiamsi conjuncti sint, aut vicini, & dicant adeo sibi esse perspectam ætatem personæ, de qua agitur, semper erit incerta eorum depositio; cum factum Nativitatis, à quo ætas sumit initium, non potuerit cadere sub eorum sensum tempore ætatis discretæ. Lott. cit. n. 35. citans Bald. in lib. de tutela. sub n. 2. quem, ut ait, sequuntur Salicet. ubi ante n. 3. Sapia de arat. n. 28. de minor. Felin. in cap. literis. nu. 7. de præsump. Menoch. de præf. præsump. 51. num. 48. & plures alii apud hunc. Dein supposità hæc legitimâ ætate in testibus, optima probandi per illos ratio esset, dum assererent, se nativitatem & tempus illius observasse, quia essent consanguinei, vel vicini. Lott. num. 36. vel referrent factum notabile contemporaneum, quòd eorum memoriæ verisimiliter hærisset, quale est Nativitas proprii filii, vel fratris. Lott. ibidem. ex Bart. conf. 92. sub n. 5. & Rota in Tridentina Canoniciatùs 3. Martii 1606. in qua etiam dictum, non attendi singularitatem testium, si agatur de probando. Possunt quoque ipsi Parentes esse testes idonei ad probandum ætatem filiorum juxta leg. etiam ff. de probat. Lott. num. 44. quod ipsum etiam procedit de parentibus spiritalibus, qui baptizatum à sacro fonte levârunt. Lott. n. 45. citans

citans Bald. Salicer, & Rotam in eadem Trid. canonice, 15. Junii 1609. Neque excluduntur domestici tanquam verisimilium informati de veritate, Lott. num. 47. citans Ruin. conf. 194. num. 3. l. 1. & dicens in citata Rotæ decisione salvatum esse dictum unius testis domestici, quia non esset amplius domesticus tempore examinis. Porro atas probata per testes per modum obiectus admittit probationem per alios testes in contrarium melius informatos, uti servatum in illa Trident. canonice, 10. Decemb. 1608. Lott. num. 43.

4. Quartò materia hæc atatis cum quandoq; sit difficilis probationis, admittit etiam præsumptiones & conjecturas Lott. num. 38. citans Alciat. ubi ante num. 7. & Rotam decis. 260. num. 1. p. 2. differens. Et sic probari atatem per aspectum, tradunt DD. Lott. num. 39. citans Menoch. de arb. cap. 117. ex num. 1. Bart. in lib. de atate. num. 7. & 8. de minor. Magon. Lucen. decis. 68. n. 7. Borell. tir. de prob. num. 129. Conjecturæ tamen illæ & præsumptiones, etsi deserviant ipsi proviso ad effectum justificandi suam habilitatem ex atate pro consequendo beneficio, minimè tamen sufficienti obijcienti defectum atatis pro repellendo ipsum à sua possessione, nisi per necessitatem concluderent. Lott. num. 38.

Questio 228. An Episcopus in atate requisita ad beneficia dispensare possit?

1. **R**espondeo primò: Episcopum non tantum in ordine ad curata beneficia, ut indicatum paulò ante, in atate dispensare non posse, sed neque etiam in genere in ordine ad ea beneficia, ad quæ in iure canonico certa atas per se & directè, & non tantum ratione annexi Ordinis requiritur Laym. in cap. cum in cunctis, §. inferiora num. 4. citans Abb. in cap. cum dilectus, de elect. Azor. tom. 2. lib. 6. c. 9. Franc. Jo. Monach. juxta gl. communiter receptam in cit. c. cum dilectus, nisi ea dispensatio ipsi specialiter concessa sit. Laym. loc. cit. Licet autem c. permittimus, de atate, & qualit. in 6. Bonifac. VIII. permiserit Episcopis, ut post annum 20. completeret dispensare possint ad consequendas dignitates & personatus curam animarum annexam non habentes, de novo tamen Trid. quoad hæc beneficia requirit 22. annos, contra cujus Concilii decreta dispensare nequit Episcopus. Addit tamen Laym. loc. cit. num. 8. Anton. de Butrio in cap. præterea, de atate, & qualit. num. 7. non improbabiler affirmare, quòd Episcopus dispensare possit in atate promovendi, quando ea non per se, ac directè requiritur, sed ratione annexi Ordinis, non tamen nisi ex gravi causâ & necessaria, cujusmodi est studiorum. Argumento c. cum ex eo, de Elect. Cum enim ex ea causâ permittatur Episcopo, ut in non accipiendis ordinibus dispensare queat, consequenter etiam in atate, dum ea indirectè requiritur. Atque ita juxta hanc Theoriam defendi posse, quòd dictum à se, nimirum in Cathedralibus Ecclesiis Germaniæ Canonicos dispensativè institui studiorum profectendorum causâ, qui intra 7. circiter annos sacrum Ordinem ob defectum atatis accipere non possunt, quamvis similes dispensationes Ecclesiis utiles non sint.

2. Respondeo secundò: si particulari alicujus Ecclesiæ Collegiata decreto certa atas in promovendis exigatur, v.g. ut intra annu sacræ Ordine suscipere queant, Episcopus cum Capituli consensu dispensare non prohibetur Laym. ad cap. extratione, de

atate, & qualit. de cetero, si litera foundationis certam atatem requirunt etiam indirectè, v.g. dicendo, ut Capellania sacerdoti conferatur, num Episcopus dispensare possit. Vide Laym. Theol. moral. tr. 2. c. 13. q. 6. num. 13. Quod verò attinet ad Papam, cum is in beneficiis Ecclesiasticis plenitudinem potestatis obtineat, dubitandum non est, eum posse dispensare in atate, tam directè, quam indirectè requisita (intellige tam à jure, quam statuto quocunque, aut fundatoris voluntate) Laym. ad c. cum in cunctis, de elect. §. inferiora num. 6. citans Azor. ubi supra quest. 8. qui tamè addit dubitandum non esse has juris relaxationes Ecclesiis multum obesse, & ex iis maximum animæ periculum creatum in ipsis pueris, tum in iis, qui eas impetrandas curant. Non tamen rectè senserunt Bald. in c. cum adeo, de rescrip. num. 10. & Felin. in c. si quando, tit. eod. num. 4. dum ajunt, si Papa scienter scribat pro infante seu minore septem annis, ut ei beneficium Ecclesiasticum conferatur, non esse obediendum, nec literas executioni mandandas. Laym. loc. cit.

Questio 229. In genere quenam corporis infirmitas, aut defectus reddat ineligibilem, aut aliter impropromvibilem ad beneficium, vel officium Ecclesiasticum?

Respondeo: per quam quis est inhabilis, ut vel absolutè, vel saltem decenter, nequeat exercere officium, ad quod eligitur, constat ex toto rit. de corpore vitiatu, & Clericis agrotant. cap. nisi cum pridem, de renunc. Trident. sess. 22. c. 4. de reform. Unde etiam in genere dicendum omnem defectum corporis, qui irregularitatem inducendo, prohibet à susceptione Clericatus & Ordinum eo ipso indirectè prohibere, quo minùs quis ad dignitatem, beneficium & officium Ecclesiasticum eligi, aut quavis aliâ viâ promoveri possit. Castrop. tr. 13. de benef. d. 4. p. 4. num. 1. ex comm.

Questio 230. In specie quenam infirmitas & defectus corporis directè, seu independenter ab eo, quod irregularitatem inducat, & à Clericatu vel Ordinibus sacris arceat, reddat ineligibilem, aut aliter impropromvibilem ad Prælaturas & beneficia?

1. **R**espondeo primò: cæcitas, surditas, privatio loquelæ, c. hinc etenim, d. 49. c. constitutum, de verb. significat. in 6. D. Thom. 3. p. d. 82. a. 10. quod tamen non tenet de lippis, vel uno tantum oculo carentibus, surdastris tantum & balbutientibus. Peyr. in præl. q. 2. cap. 4. num. 18. Sayr. de censuris l. 6. cap. 8. num. 3. Pass. de Elect. c. 25. num. 318. Navarr. lib. 1. cons. 7. num. 3. de corpore vitiatu.

2. Secundò paralytis continua, vel quasi continua, c. ult. de Clericis agrot. ibidem. Barb. num. 2. Peyr. loc. cit. num. 13. Sayr. loc. cit. num. 10. Pass. de resign. benef. l. 5. c. 6. num. 22. Patif. lo. cit. n. 320. citans plures alios.

3. Tertiò podagra continua vel quasi continua, præter AA. cit. Regin. in præl. l. 30. nu. 57. Campanilis rubrica 11. c. 17. n. 137.

4. Quartò infirmitas habitualis, & radicata (pro exemplo Peyr. Pass. Sayr. Majol. de irregul. lib. 2. cap. 20. num. 10. ponunt pthifin) impediens à præcipuis actibus spectantibus ad Prælaturam, & officium.

officium. funitur ex *cit. c. nisi jam pridem*, & *c. ex parte. Suar. de Cler. agror. Abb. ad c. cum inter. de Elect. n. 2.* D. Thom. 2. 2. q. 185. a. 4. Verumque id est, etsi infirmitas tantum duratura pro toto, vel valde notabili tempore officii, vel praelatura. Pass. Peyr. Majol. *ll. cit.* Idem dic de valetudinariis, qui malo corporis habitu, & affectu frequenter agrotant, & lecto decumbunt. Paris. *loc. cit. q. 3. n. 29.* Menoch. *de arbit. l. 2. cas. 6. num. 3.* Porro tantam Pass. *loc. cit. num. 326.* in Superioribus regul. requirit sanitatem, quanta necessaria est, ut Praelati possint observantias & rigores vitae communis tolerare, & aliis in legum custodia praere. Unde ait statutum peculiariter in suo Ordine Praedicatorum, ut nemo possit eligi in Priorem, qui non possit sequi chorum, dormitorium, & refectorium.

5. Quinto carentia primariae alicujus partis corporis, vel tanta deformitas, ut sine notabili horrore & scandalo obire nequiret munia Ecclesiastica; sic enim immediate etiam ratione indecentiae font ad talia ineligibiles. Pass. *n. 327. & 328.*

Quaestio 231. An si quis patiatur vitium corporis impediens celebrationem missae v.g. careret oculo canonico, duobus digitis cum medietate manus, vel pollice &c. promoveri possit ad beneficium simplex, non nisi subdiaconatum, vel etiam nullum ordinem majorem requirens?

Respondeo negativè: qui enim inhabilis est ex vitio corporis ad recipiendos Ordines majores & presbyterium, etiam inhabilis est ad recipiendos minores, quin & ad primam tonsuram. Castrop. *cit. d. 4. p. 4. n. 3.* citans Ugol. *de irreg. c. 52. §. 1. n. 4. & c. 64. num. 4.* Tolet. *in sum. l. 1. c. 57. l. & 2. regul. Garc. de benef. p. 7. c. 12. n. 78.* contra Valent. *tom. 4. d. 7. quest. 19. p. 3.* Responsio hæc fundatur potissimum in *c. non confidat. 50. dist. ubi corpore vitiati prohibentur divinis applicari ministeriis.* Sed per susceptionem primæ Tonsuræ, & cujuslibet Ordinis minoris applicatur quis divinis ministeriis. Castrop. *l. cit.* Dein primæ tonsuræ, & ordinibus minoribus disponitur quis ad ministerium altaris, seu sacerdotium, quod omnes Ordines tanquam sui complementum respiciunt: ergo inhabilis ad illud ministerium, inhabilis censeferi debet ad ordines minores, & consequenter ad quodlibet beneficium. Castrop.

Quaestio 232. Vtrum ex defectu usus rationis sint ineligibiles ad Prælaturas infantes, amentes, & mente capti?

Respondeo affirmativè: *c. constitutionem. de verb. signif. in 6. ibid. Gl. v. intellectus Azor. p. 2. c. 4. q. 14.* Navar. *in c. si quando, de rescrip. nu. 6. & 10.* Sigiñm à Bon. *de elect. dub. 86. n. 4.* Intelligendum hoc ipsum esse de eo, qui non in omni, sed in aliqua materia delirat; ad regendam enim Ecclesiam, quod est Prælati, necessaria est prudentia, & discretio, cujus talis capax non est. Pass. *c. 25. n. 4.* Item de amente habente lucida intervalla, cum Prælatus debeat omni tempore, & occasione esse expeditus, ut suos possit gubernare. Pass. *n. 5.* citans Rot. *decis. 190. n. 4. p. 2. recent.* Item de eo, qui semel fuit fatuus, intellige ex causâ habituali, & de se permanente. Pass. *n. 6.* is enim præsumitur semper talis, nisi probetur sanatus Gl. *in c. fin.*

de succes. ab intest. v. competens Menoch. l. 6. præsump. 45. n. 59. Quod si tamen talis sit perfectè sanatus, idque probetur, poterit absque ulla dispensatione eligi in Prælaturam, si antecedenter fuit in isto Ordine, quem Prælatura talis requirit. Pass. *n. 7.* quia tales possunt in susceptis ordinibus ministrare sine dispensatione, & absque eo, quod in hoc à Superioribus possint impediri. Suarez *de Conf. d. 51. sect. 1. n. 4.* Bonac. *de irreg. d. 7. q. 2. p. 2. n. 20.* Secus est si antecedenter non fuerit ordinatus, sunt enim tales etiam perfectè sanati irregulares, ut sine dispensatione Papæ nequeant ordinari, ac consequenter seu indirectè, ut nequeant eligi electione supponente Ordinem. Pass. *loc. cit.* Aliud quoque est de iis, qui ex causâ transeunte, puta febri, vel irâ fuere amentes, hi enim irregulares non sunt, sed eligi possunt. Suarez *loc. cit. n. 5.* Bonac. *loc. cit. n. 2.* Menoch. *loc. cit. n. 62.*

Quaestio 233. Vtrum ergo electio talium sit ipso jure irrita?

Respondeo: electio perpetuo amentis, vel etiam pro tempore amentiae ipso jure natura est irrita, cum sit contractus quidam, in quo Electus se obligat Ecclesiae in iis, quæ spectant ad officium suum adimplendis; amentis autem consentire, & se obligare nequeat. Pass. *n. 10.* Electio verò amentis habentis longa & frequentia lucida intervalla facta tunc, cum ille non est amentis, vel etiam jam sanati (quod tamen intelligendum juxta factam paulò antè limitationem) non tantum omni jure sit irritanda, sed probabiliter etiam irrita ipso jure positivo, non quidem antiquo, sed novo, nimirum Concil. Trid. *sess. 22. c. 4.* dicentis: *ne alius imposterum fiat provisio, nisi iis, qui amentem & ceteras habilitates (inter quas absque dubio est usus rationis expeditus) integrè habere dignoscantur, aliter irrita sit provisio.* Pass. *loc. cit.* ubi tamen fuse probat, quòd hoc decretum respiciat solum electionem & provisionem ad dignitates & beneficia in Cathedralibus & Collegiatis, non verò locum habeat in Regularibus, quod per Ecclesias regulares, quarum quoque ibi meminit Conc. non intelligantur Monasteria, conventus, & Ordines regulares, néve Ecclesiae Canonicorum regularium, sed Ecclesiae Cathedrales regulares, in quibus Episcopus simul sit Abbas, & Monachi sint Canonici, quarum plures fuerunt in Anglia, ut pluribus refert & probat.

Quaestio 234. Vtrum eligi possit in Prælaturam, qui frequenter solet inebriari?

Respondeo negativè. Peyr. *in prælat. q. 2. c. 5. §. 5. n. 58.* referens plures alios. Barb. *de off. Ep. alleg. 28. n. 11.* & *c. à crapula, de vit. & honest. cleri. n. 2.* talis enim habet se ut furiosus habeas lucida intervalla, pertinet autem ad Prælaturam non raro & brevi tempore, sed semper, & in omni occasione regere Ecclesiam & subditos, iisque invigilare. Pass. *num. 11.*

* * *

Quaestio

Quaestio 235. Quid hac in re dicendum de demoniacis ita à demone possessis, & arreptis, ut non sit iis liberum à moribus incongruis abstinere, & ita sepe privatis usu rationis, ut nesciant, quid agant?

Respondeo: cum in ordine ad suscipiendos Ordines, quin etiam clericatum incuratur irregularitas perpetua non nisi à Papa dispensabilis, etiam quoad regulares, quòd quis vel semel à demone fuerit possessus *c. maricum d. 33. Suar. de censuris. l. 6. d. 51. c. 13. n. 3.* tales non ordinati antecederent erunt in Praelatos ineligibiles. *Pass. n. 12.* factus est de antecederent jam ordinatis, hi enim in susceptis Ordinibus ministrare, adeoque & in Praelatos eligi possunt, si sint ab infirmitate aut demone liberati; quod tamen non praesumitur nisi probetur *c. communiter. q. 2. Suar. loc. cit. sect. 1.* unde talis Electus in Praelatum, si fiat oppositio contra ejus liberationem, debet eam probare, & nisi per annum, vel ad arbitrium per discretionem Superioris comprobatus fuerit liberatus, confirmari non poterit. Si à nullo contradicente confirmetur ejus electio, hac erit valida, si verè est liberatus *Pass. n. 13.*

Quaestio 236. Quid dicendum de Epilepticis?

Respondeo: hi non ordinati sunt perpetuò irregulares & ineligibiles, etiam si sanati sint, nec possunt promoveri ad ordines, aut eligi ad Praelaturam sine dispensatione Papae. *Suar. & Pass. l. cit. ordinati tamen, si rarius cadant, puta in mense semel sine inconditis vocibus, eligi poterunt, multòque magis si morbo hoc liberati sint. c. in tuis literis. Suar. l. c. nu. 6. Bonac. d. 7. q. 2. p. 2. nu. 22. Sylv. V. corpore viriati n. 5. Pass. loc. cit. Ad probandam autem sanitatem ab hoc morbo sufficiunt 30. dies, ut habetur *c. in tuis literis. 7. q. 2.**

Quaestio 237. An igitur electio horum infirmorum sit ipso jure nulla?

Respondeo negativè, quia nullus est in jure textus irritans ipso jure, seu facto talium electionem; Est tamen de jure reprobanda, dum constat de tali defectu. *Pass. cit. cap. 25. num. 329.* quin etiam dum moraliter certò non constat ipsi infirmo, se ratione infirmitatis non posse exequi partes praelaturae & muneris non solum validè, sed & licitè, utpotè non intrusus, sed à Deo vocatus admittit praelaturam & officium. *Pass. num. 331.*

Quaestio 238. Quid si igitur post confirmationem superveniat Praelato infirmitas reddens illum inhabilem ad gubernandum, an tenetur renunciare, vel Superiores tenentur illum ab officio amovere?

Respondeo negativè: siquidem Episcopis & grotis, quin & Parochis dantur Coadjutores. *c. Scripsi. c. cum percussio. c. praesentium. c. qualiter 7. q. 1. & c. ex parte. de Cler. agror. & c. 1. de parochis.* Idem dicendum de Praelatis regul. praesertim Generalibus, eos nequaquam ob solam infirmitatem, etiam dum in eam ex culpa inciderunt (modo ea talis non sit, ob quam mereantur privati) privandos, esse officio, censet

Pass. num. 332.

Quaestio 239. An conferri possit beneficium ei, qui post susceptum Clericatum contraxit vitium corporis, ratione cujus est irregularis?

Respondeo: posse talem promoveri ad beneficium, cujus exercitium vitium illud non impedit, non tamen ad beneficium, cujus exercitium impeditur tali vitio; irregularitas enim ex defectu corporis superveniens ordinato solum impedit exercitium illius Ordinis, ad quod reddit vitiatum inhabilem; ergo etiam illius solum beneficii consecutionem impedire debet, ad cujus exercitium inhabilis factus est. *Castrop. loc. cit. n. 2. citans Azor. p. 2. l. 6. c. 4. q. 14. Suar. de cens. d. 51. f. 2. num. 18. Garc. p. 7. c. 12. num. 19.* Nihilominus cum omnibus beneficiis annexa sit obligatio recitandi horas, si quis ob vitium corporis v. g. cacitatem redditus est inhabilis ad hanc recitationem, etsi Ordinibus initiatus sit, non poterit obtinere beneficium. *Castrop. ibidem. citans Less. lib. 2. cap. 34. dub. 25. num. 130. Garc. ubi ante num. 21.*

Quaestio 240. An semel morbosus, praesumat laborare eodem morbo, si probet se esse sanatum, adeoque qui semel repulsus est ratione morbi, non possit amplius eligi, nisi se probet sanatum, & consequenter repulsio facta ab una Ecclesia faciat fidem quoad aliam Ecclesiam?

Respondeo affirmativè: de morbis diu durabilibus, & qui ex natura sua solent esse habituales. *Abb. in c. cum inter num. 7. ibidem. Gloss. & And. apud Pass.*

PARAGRAPHVS II.

De Scientia & gradu Magisterii requisitis ad beneficium obtinendum.

Quaestio 241. Num requiratur in promovendo ad beneficia literarum Scientia?

Respondeo affirmativè: impossibile enim est, ut carens literis sacris aptus sit officii, ut dicitur *c. illiteratos. dist. 36.* ubi *Gelas. Papa* aequiparat illiteratos caecis, uti *Gregor. X.* aequiparat illos infantibus in *c. ult. de temp. ord. in 6. Lott. l. 2. q. 50. n. 1. 5. & 6.* Porro alii sunt illiterati simpliciter, qui & propriè illiterati dicuntur, qui non ex toto rudes ad literas altiores proveci non sunt, ut *Seneca de benef. l. 5. q. 13.* Alii penitus illiterati, qui nullas aut modicas literas sciunt, noruntque tamen legere & scribere in vulgari, ut *Rebuffi. de pacif. poss. num. 262. Lott. loc. cit. n. 12.*

Quaestio 242. In genere quanta ex jure natura & divino requiratur Scientia, ut quis ad Praelaturam, beneficium, vel officium Ecclesiasticum

eligatur.

eleasticum eligi, vel etiam quocumque alio modo promoveri possit?

Respondeo: necessaria est tanta scientia, & rerum agendarum notitia, quanta requiritur ad prudenter exequendum officium, ad quod quis promoveretur, D. Thom. in *addit. ad 3. p. 9. 36. a. 2.* Abb. in *c. cum in cunctis. de elect. & alii ibid.* Peyr. *loc. cit. q. 2. c. 2. nu. 11.* citans Menoch. Gonet. Paris. &c. ita ut tam eligentes carentem hanc scientiam, quam ipse Electus conscius hujus sui defectus: consentiendo electioni peccent mortaliter. Suar. *de cens. d. 51. s. 1.* Garc. *de benef. p. 7. c. 7. n. 25.* Miran. in *manual. Pralator. regul. tom. 2. q. 4. a. 2.* Porro censetur hanc requisita Scientia sufficiens adhuc, dum Pralatus novit prudenter uti Vicariorum & ministrorum opera & auxilio in adimplendo munere suo, valeatque aliquo modo de eorum auxiliis judicare. Pass. *cit. c. 25. n. 18.*

Questio 243. Quanta scientia requiratur jure Ecclesiastico universaliter pro omni beneficio Ecclesiastico?

Respondeo: tanta, quanta requiritur ad primam tonsuram hoc est ut sciat rudimenta fidei, dein legere & scribere Trid. *sess. 23. c. 4. Less. de just. l. 2. c. 34. n. 129.* Sigism. de Bon. *de Elect. dub. 60. n. 6.* Garc. & Pass. *loc. cit.* Porro loquendo de electione vel promotione ad officium sufficit, posse legere & scribere in isto idiomate, quod necessarium est ad exercitium istius officii. Loquendo autem de officio non importante exercitium alicujus Ordinis, sed merè jurisdictionis, & gubernationis, ut est officium Abbatissæ, Rectoris vel Superioris in ordine laicorum, opus non est scire latinè, nisi fortè specialia statuta id requirant. Sed neque id opus est respectivè ad officium importans exercitium Ordinis alicujus, ubi in ministeriis & functionibus Ecclesiasticis non est usus latinæ linguæ v. g. in Græcia, Armenia &c. secus est in Ecclesia latina. Pass. *n. 20. & seq.*

Questio 244. Quanta requiratur scientia ad obviandum beneficium simplex?

Respondeo: si non habet annexum Ordinem ullum vel servitium præter scientiam, quæ præcisè necessaria est ad primam tonsuram, requiritur aliqualis major notitia Sacramentorum, & aliqualis intelligentia linguæ latinæ (intellige respectu Ecclesiæ latinæ) ut aptus quis sit ad recitandum officium divinum, etsi non esset spes plus proficiendi. Castrop. *to. 2. t. 13. d. 4. p. 6. num. 9.* Garc. *loc. cit. n. 8.* Pass. *n. 40.* ait etiam Lott. *l. 2. q. 50. num. 14.* citans pro hoc *c. accepimus. de arat. & qualit. & sic decisum dicens: in una Amerina jurispr. 1. Julii 1616.* frustra objeci illiteraturam clericò primæ tonsuræ ab Episcopo ad beneficium simplex promotò, eò quòd defectus iste literaturæ in illo sit dispensabilis ab Episcopo. idque procedere, etiamsi non intelligat horas Canonicas, ad quarum recitationem tenetur, pro quo citat Nav. *de horis Can. c. 13. num. 11. & 12.* quòd ipsum tamen limitat Lott. *ibid. n. 49.* dum ait: quòd, cum recitatio vel psallinodia horarum non consistat solum in pronuntiatione vel cantu, sed etiã in intellectu literalium verborum, necesse esse, ut ad hoc habeat scientiam, etsi alias perfectè horas non intelligat.

2. Si verò habet annexum Ordinem sacrum,

requiritur major doctrina, majorisque scientiæ spes, & in specie scientiæ illa, quæ necessaria est ad Ordinem illum recipiendum Garc. *loc. cit. n. 11.* citans Hojed. Azor. Gon. Requiritque Trident. *sess. 23. c. 13.* ad Subdiaconatum, & Diaconatum, ut quis sit instructus in literis, & iis, quæ ad exercendum Ordinem pertinent, & c. 14. ad presbyteratum, ut quis idoneus sit ad docendum ea, quæ omnibus necessaria sunt ad salutem, & administranda Sacramenta. Quo decreto stante juxta Fagn. in *c. cum in cunctis.* jam promoveri nequeunt ad presbyteratum parum scientes, qui tamen sunt dociles & apti ad docendum, ut docuit Innoc. nequidem dispensativè, & ex magna causâ (ut Innoc. declarant Abb. & Host.) cum Episcopi in hoc decreto Concilii dispensare nequeant, ne quidem ex magna causâ. Porro dum de beneficio simplici quaritur, quòd simul & Ordinem, & administrationem annexam habet, adeoque scientiæ necessaria in promovendo ab Ordine, & administratione mensuram recipere debet, hoc faciendum est discrimen, ut quæ ad Ordinem spectat, exigatur actu, quæ verò ad administrationem, saltem requiritur aptitudine Lott. *loc. cit. n. 54.*

Questio 245. Quæ scientia requiratur ad dignitates, & Canonicatus, non habentes jurisdictionem, aut curam animarum?

Respondeo: requiri majorem quandam quam præcisè necessaria est ad Ordinem dignitati, vel Canonicatu annexum, eò quòd munus seu dignitas industriam deponat, à Canonico in Capitulo dandum sit Consilium. Pass. *n. 39.* citans Menoch. *de arbit. c. 425. n. 25.* Abb. & c. Lott. *l. 2. q. 50. n. 52. & 53.* ubi etiam quòd major requiritur ideo scientia in Canonico Cathedrali quam Collegiata, & hinc in examine ad Canonicatus Cathedrales semper disquiri, num promovendus ultra grammaticam ulterius ita profecerit, ut suo consilio aliquando juvare possit Ecclesiam, ne ut dicebat Roderic. Zamorent. Episcopus in suo speculo *p. 2. c. 17.* contingat ad Capitulum duci oves & boves. Verum maturitas & capacitas dandi consilium non est de essentia Canonicatus, cum esse quis possit Canonicus absque eo, quòd vocem habeat in Capitulo.

Questio 246. Quæ scientia requiratur ad beneficia curam animarum annexam habentia, maxime parochialia?

Respondeo: requiri ut tales scientiam inter peccata distinguere, Evangelium declarare, Sacramentum ritè administrare Trid. *sess. 24. c. 18. de reform. Nav. in c. 1. de penit. & remiss.* adeoque major in iis requiritur scientia, quam in simplice sacerdote, utpote quæ consistit non in sola doctrina Evangelii populo rectè exponenda, sed & in distinguendo lepram à lepra, id est, peccatum à peccato Lott. *cit. n. 54.* citans Gonz. *Gl. 4. num. 72.* Staphil. *de Expect. forma. 6. nu. 2.* necesse tamen non est, ut de illis extemplò disserere possit, & turò respondere, sed sufficit ea esse instructum facultate, ut in libris sciat quærere, invenire & intelligere veritatem in hoc puncto necessariorum Lott. *n. 55. & 56.* citans Gonz. *Gl. 4. n. 82. & 83.* Innoc. in *c. cum in cunctis. n. 1.* Butrio *ibid. n. 10.* Abb. *n. 4.* Holt.

n. 10. quod tamen intelligendum ait Lott. n. 57. ut sciat invenire seu intelligere ex se ipso, non autem discendo ab aliis, cum ut, Gratian. *post c. 2. dist. 36.* inconveniens sit, ut tunc quærat discere, cum opus est alios docere. Porro necesse est, ut dicta scientiâ ipso promotionis tempore sit instructus Lott. *cit. n. 55.* De cetero ad arbitrandum, num impleta sit mensura scientiæ, habendam esse rationem qualitatibus beneficii curati respectu loci, cum non requiritur eadem seu tanta scientiâ in præposito cura personarum vilium, quæ in præposito curæ magnorum virorum, ait Lott. n. 59. citans Abb. *in c. cum in cunctis. n. 4. Majol. de irregul. l. 1. c. 32. n. 9.*

Questio 247. Quæ scientiâ requiratur ad Episcopatum?

Respondeo: competens aliqua notitia S. Scripturæ, mysteriorum fidei, Traditionum, Conciliorum, Theologiæ tam speculativæ quam moralis, & SS. Canonum, ut quæ sunt fidei & morum, docere, gregemque suum ab hæreticorum erroribus defendere, jus dicere, & responsa dare valeat *c. qui Episcopus. d. 23. c. qui Ecclesiasticis. & c. fin. d. 36. c. omnes. c. nulli. e. placuit d. 38. vide Less. l. 2. c. 34. sub. 24. Azor. p. 2. l. 3. c. 28. & l. 6. c. 6. q. 11. Barb. ad c. cum in cunctis. n. 7. Menoch. loc. cit. n. 15.* Non tamen requiritur scientiâ eminentis. *c. nisi. de renunc. Sed sufficit si tanta sit adjuncta prudentiâ, & rerum experientiâ, ut erroribus & deceptionibus obnoxius non sit, sed inter bonum & malum, aptum & ineptum à suis adjutoribus vel officialibus suggestum consilium discernere valeat Arg. c. nullus. d. 28. Laym. ad c. cum in cunctis. n. 5.*

Questio 248. Quæ scientiâ requiratur in Abbate?

Respondeo: tamen si ut inquit Gl. *in c. legi Epistolam. 16. q. 1. v. instructio,* sufficiat Monacho, quod bonus sit, quamvis illiteratus, cum, ut S. Hieronymus. *in eod. c. Monachus non docentis sed plangentis habeat officium, qui vel se, vel mundum lugeat, & Domini pavidus præstoletur adventum;* aliud tamen est in Abbate, in quo licet non requiratur magna scientiâ, exigerur tamen sufficientia literarum pro administratione curæ animarum, cum quilibet Abbas habeat curam saltem fori penitentialis respectu suorum Monachorum Lott. *l. 2. q. 50. n. 28. ex Abb. in c. in cunctis. n. 4. unde dum idem Abb. in c. ult. de arat. & qual. n. 5. quærit, num Abbas ignorans grammaticam debeat deponi, & responderet quod non, si aliàs sit discretus, & peritus regulæ, intelligendus non est de totali ignorantia, sed grammaticali, ita ut eam nesciens barbaritatis, & scilicet lacrimis repleat orationem. Lott. loc. cit. n. 29. & 30.*

Questio 249. An ergo electio seu promotio penitus illiterati, vel etiam carentis istâ scientiâ, quam jus ad tale officium requirit, sit ipso jure nulla?

Respondeo primò: promotio carentis scientiâ necessariâ ad prudenter exequendum munus suum, ad quod quis promovetur, non est irrita ipso jure naturali aut divino. non enim minus necessaria est bonitas seu probitas subjecti, quam scientiâ, & tamen ab hac bonitate non ita dependet potestas Ecclesiastica, ut illius incapax sit impro-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. 1.

bus, etsi ei fiat collatio, ea sit irrita vi legis naturæ aut divinæ. Item illiteratus sicut ordinatur validè, & recipit potestatem Ordinis, sic & potestatem jurisdictionis, quantum est ex lege naturæ seu divinæ. Et hæc certa esse ait Pass. *loc. cit. n. 47.* Nihilominus vi utriusque legis promotio taliter, multoque magis penitus illiterati, est irritanda tanquam iniqua contraria fini; ad quem ordinantur officia & beneficia, & perniciosâ bono communi, & cultui divino. Unde etiam talis illiteratus sicut peccavit mortaliter recipiendo officium, ita sub mortali tenetur illud dimittere, vel saltem abstinere ab exercitio illius, usque dum se ad illud habilitet. Nav. *in c. si quando. Except. 8. num. 4. item consil. 8. num. 4. de præb. Azor. p. 1. l. 10. c. 13. q. 18. Pass. num. 48.* Verumque id est sive beneficium sit simplex, sive Canonicatus, aut curatum, modò careat quis scientiâ competente tali beneficio Garc. *loc. cit. c. 7. n. 15. Castrop. to. 2. tr. 13. d. 4. p. 6. n. 4.*

2. Respondeo secundo: sed neque ex jure positivo promotio carentis requisitâ ad munus, ad quod promovetur scientiâ, est ipso jure irrita, nisi ubi jus positivum expresse illam irritam declarât cum clausula decreti irritantis, sed solum irritanda Pass. *loc. cit. n. 50.* sic enim *c. fin. de arat. & qual. Honor. 3. promotum in Episcopum, qui nunquam didicit grammaticam, non declaravit nulliter ipso jure promotum. Trid. quoque sess. 7. c. 3. de reform. collationem beneficiorum etiam curatorum factam non idoneis contra Constit. Alex. 3. & Greg. 10. non dicit ipso jure irritam, sed quod irritetur. atqui in hoc sensu intelligi possunt DD. quamplurimi docentes, promotionem hujusmodi esse irritam, nimirum à iudice competente habendam nullam & cassandâ; sæpe namque dicitur jure irritum, quod à jure reprobatur, & ipso jure dicitur irritandum. Idem dicendum de penitus illiterato, nec in hoc faciendum discrimen, tenet Pass. n. 51. contra Laym. *in c. cum in cunctis. §. inferiora. n. 11. & alios docentes promotionem talis ad curatum, aut ad Canonicatû in Cathedrali esse ipso jure irritam. Argumento cit. §. & c. ult. de ar. & qual. eò quòd dum jura requirunt scientiam, non requirunt eam nisi sub ratione dantis idoneitatem proximam ad munia Ecclesiastica, adeòque si defectus scientiæ, competentis pro tali vel tali dignitate, vel officio sit æquè defectus simpliciter talis idoneitatis proximæ, quam defectus omnis illiteraturæ (ac parum proinde curaretur, sive quis carens requisitâ fortè scientiâ Theologica, vel Canonica destitutus sit, insuper alia literatura v. g. scientiâ legendi vel loquendi latinè, sive non) si defectus scientiæ competentis non reddit promotionem ipso facto nullam, neque id faciet omnimoda illiteratura; aut eertè si hæc id faciat, idem faciet defectus scientiæ competentis. Sed neque his obstat, quòd carens scientiâ à jure requisitâ sit irregularis, ut docent Suar. *de cens. d. 51. f. 1. n. 8. Ugol. de irreg. c. 3. Gonz. ad reg. 8. can. Gl. 4. num. 41.* nam præterquam, quòd talem esse propriè irregularem, negent Garc. *loc. cit. num. 10. Sayr. de cens. l. 6. c. 13. Sigism. à Bon. de elect. dub. 60. num. 8. & c.***

incertum insuper est, num promotio irregularis sit ipso jure irrita,

*

H

Questio

*Quaestio 250. An talis illiteratus conscius
sua illiteraturae, aut etiam in ejus defectu
promotores istius teneantur restituere fru-
ctus, quos ille percepit?*

Respondeo: negativè; si enim, ut dictum, ejus promotio non est ipso jure invalida, jam habet titulum validum, nempe beneficii, ratione cujus facit fructus suos. *Garc. loc. cit. n. 29. Pass. nu. 53. contra Aragon. 2. 2da q. 62. a. 2.* (secus tamèn est, ubi non esset titulus beneficii, sed merum salarium, ut in Cathedris aliisque officijs; ibi enim est titulus officij, quod talis non implet. *Garc. n. 30.*) unde jam etiam promotor videtur non teneri ad fructus illos restituendos, ut docet idem *Garc. contra plures, quos citat n. 26. sed solum ad damna ex tali promotione & administratione secuta Ecclesiae* *Less. loc. cit. n. 74. de justit. Azor. loc. cit. 6. 15. Navar. de re dit. Ecclesia. q. 2. monito 25. & alii plurimi apud Garc.*

*Quaestio 251. Qualiter probetur incititia
literarum, & e contra scientia competens?*

1. **R**espondeo primò: literarum incititia concludenter non probatur per testes deponentes, talem nunquam legisse libros scientiae nec intrasse scholas, vel Doctorem audivisse, ut censent *Abb. in c. ult. de ar. & qual. n. 2. Sayrus in Thesau. l. 6. c. 3. n. 4.* cum dari possit instantia scientiae testibus ignota; adeoque id solum referendum ad simplicem praesumptionem ignorantiae, quae inferat necessitatem examinis, sive objectus incititiae fiat, ne provisus admittatur, sive ut admissus repellatur. *Lott. l. 2. q. 50. n. 61.*

2. Respondeo secundò: cum scientia literarum non sit qualitas congenita, sed ex labore & industria homini contingens, in nullo homine praesumitur, sed eget justificatione praeter ceteris, quae ad idoneitatem provisus spectant *Lott. n. 62. juxta Gl. in c. si forte, de elect. in 6. V. scientia.*

3. Respondeo tertio: tametsi per testes probari possit gradus provisus vel providendi, & sic nasci praesumptio aliqua idoneitatis, non tamen per eos concludenter probatur scientia. *Lott. num. 67.* sed nec ipse gradus, etsi aliqualem faciat praesumptionem, non tamen probat scientiam, cum non sequatur: ille est Doctor, ergo est doctus, dum, ut inquit *Mandof. ad reg. 19. cancell. q. 13. n. 3.* quotidie videamus infantissimos doctorellos, qui nesciunt prima legum principia. *Lott. à n. 70.* licet autem Doctor sit idoneus testis super doctrina discipuli sui juxta *l. nemini, c. de advocat. divers. judic.* haec tamen ipsa testificatio magistrorum de peritià discipuli supponit examen, utpote vi cujus, dum saepe discipulum interrogantes, & ab eo responsum accipientes illius scientiam deprehenderunt, proinde

4. Respondeo quarto: scientiam literarum non aliter internosci & probari, quam mediante examine. *Lott. n. 65.* citans *Rot. in nov. decis. 18. de probat. & in Calagurie, beneficii 9. Februarii 1591.* proceditque in tantum hac examinis necessitas, ut Executor etiam nullo contradictore petente debeat ad illud devenire, quia cum respiciat publicam Ecclesiae utilitatem, debet, ut ait *Gl. in c. si forte, de elect. in 6.* exuberare judicis officium. *Lott. à n. 76.* citans *Gemin. in c. si forte, num. 4. & Jo. Monach. ibid. n. 7.* qui illud ampliat, etiam quod con-

tradictor renunciet, potest tamen cessante concursu ad actum hujusmodi examinis procedi extrajudicialiter *Lott. n. 78.* citans *Mascard. de probat. concl. 877. n. 2. Felin. in c. dudum, de praesump. n. 36. & ejusque commissio est potius conscientialis, quam judicialis, unde potest subdelegari, cum regulariter oneratio conscientiae non implicet electionem industriae personae* *Lott. n. 79. & 80.* Atque ita probatio à solo examinatore concludi *Lott. cir. n. 79.* citans pro hoc *Alex. conf. 218. n. 3. l. 2.* Et sicut collatio ita & examen hoc tanquam illius accessorium, & non minus voluntariae jurisdictionis potest fieri extra territorium *Lott. n. 80. & 82.* citans *Alex. & Mascard. ubi ante Felin. & alios.* Denique monet *Lott. n. 86.* Examinatores in hoc examine (utpote quod non est simpliciter necessarium, prout est illud, quod fit, & est pro seu de forma, ita etiam ut non obstante clausula: *si idoneum repereris: sufficere* Executorem, etiam non facto examine, cum habuere pro idoneo, ut forma literarum observata censetur) non debere esse nimis scrupulosos, praesertim si promovendus ad beneficium aliquod simplex jam ad ordines praevio examine receptus esset, juxta text. *c. accepimus, de arat. & qual. & Gonz. Gl. 4. n. 24.* quod si verò peracto tali examine executor pronunciatet provisum non idoneum, vel hac de causa literas non esse exequibiles, gratia evanesceret, nec posset revalidari, aut alia obtineri citra vitium manifestae subreptionis, nisi de hoc fieret expressa mentio *Lott. num. 87.* citans *Rot. p. 1. decis. 423. nu. 7. in recent.*

Quaestio 252. Ad quas dignitates requiratur gradus Doctoralis, vel Licentia in Theologia vel jure can. vi Concilii Tridentini, suppono enim jure antiquo communi in nullo beneficio talem gradum requisitum
Garc. n. 31.

1. **R**espondeo primò: ad Episcopatum; sufficere tamen etiam habere publicum alicujus Academiae testimonium; vel si regularis sit, à Superioribus Religionis suae, quod idoneus sit ad alios docendos *Trid. sess. 22. c. 2. de reform. Greg. 14. in Constit. sua. onus Apostolica.*

2. Respondeo secundò: ad Scholasteriam (de qua fuse *Duarenus de benef. l. 10. c. 15. & Barb. de canon. c. 10.*) sufficit tamen etiam ad illam persona alia idonea, quae per se ipsam id munus explere possit *Trid. sess. 23. c. 18.* Sed neque decretum hoc obligat, ubi non est erigendum Seminarium, vel ubi in institutione Seminarium Praeceptores sunt instituti *Garc. Barb. Salzed. cir. à Pass. n. 29.*

3. Respondeo tertio: ad Archidiaconatum *Trid. sess. 24. c. 12.* ubi tamen addit: *in Ecclesiis, ubi ad fieri potest.* ceterum intelligendum hoc decretum de Archidiaconatu habente annexam curam animarum vel jurisdictionem. *Riccus in praxi decis. 473. Piasce. in praxi Episcop. p. 1. c. 10. n. 20. Garc. loc. cit. n. 4.* imò secundum *Navar. in Man. c. 25. n. 135.* nisi de eo Archidiacono, de quo loquitur *tit. de off. Archid.* qui est caput capituli post Episcopum. *Hojeda* non nisi de Archidiacono Ecclesiae Cathed. seu principalibus, & non de aliis inferioribus civitatum vel oppidorum.

4. Respondeo quarto: ad Archipresbyteratum, ubi ei forte de consuetudine Ecclesiae alicujus annexa est jurisdictio illa, quae de jure communi

conve-

convenit Archidiacono Barb. *ad cit. c. 12.* Trident. Menoch. de arbit. casu 425. n. 42. eò quòd concilium non respexerit nomen Archidiaconi, sed officium, potestatem & jurisdictionem.

§. Respondeo quintò: ad Canonicatum Cathedralium, cui annexus est pœnitentiarius. Trid. *sess. 24. c. 8.* quamvis & ibi dicatur posse esse non graduatum, qui aptior pro loci qualitate reperitur. vide Castrop. *loc. cit. n. 17.* Nequaquam autem ad decanatum requiri illum gradum tanquam resolutionem à S. Congregat. tradit Garc. n. 43. Castrop. n. 16. Barb. *de can. c. 7. de off. Ep. alleg. 80. nu. 61.* Item non ad principalem dignitatem in Ecclesia collegiata exempta, cui ordinaria jurisdictione cum omnibus quibus quasi Episcopalibus competit. Castrop. *num. 14.* Garc. *num. 32.* Trid. enim *cit. c. 12.* loquens de dignitatibus non præcipit, sed hortatur solum, ut graduatis conferatur Barbos. *ad cit. c. 12. n. 15. & de can. c. 2. n. 20.* uti etiam hortatur solum, ut in provinciis, ubi commode fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars Canonicatum in Cathedralibus & Collegiatis insignibus conferantur graduatis. Garc. *loc. cit. n. 44.* Lott. *l. 1. q. 15. à nu. 1.* ubi etiam, quæ sit Collegiata insignis. Unde jam inferitur primo, quòd si hujusmodi dignitates ignavis & indoctis conferantur, id prorsus esse contra mentem Papæ, qui sicuti novit Ecclesiam, egere hominibus literatis, non asinis ferratis ut Joannes Monach. & Prob. *in c. cum ex eo. de Elect. in 6.* ita nihil non molitur, ne istiusmodi ignavis provideatur de dignitatibus illis, & hinc qui fraudem huic sanctæ menti Pontificis faciunt, aut ad id cooperantur, peccent mortaliter. Lott. *l. 3. q. 7. à n. 45.* citans Navar. *in man. in miscellan. de orat. nu. 66.* nec excusaretur quis prætextu Magisterii seu Doctoratus, aut Licentiatû, si is gradus sine scientia per fraudem fuisset extortus, aut procuratus, cum adhuc fiat fraus dictæ menti Papæ. Lott. n. 49. eò quòd quamvis gradus talis exigatur ad speciem decoris ipsius Ecclesiæ, magis tamen spectetur ipsius Ecclesiæ utilitas, quæ non tantum consistit in illa specie, quam in re ipsa, ut nimirum persona ad dignitates hujusmodi promovenda re ipsa sit literata, valdeque docta. Lott. n. 50. & 51. Inferitur secundo pro obtinendis istiusmodi dignitatibus non sufficere qualemcunque etiam scientiam, aut in Theologia aut in jure can. nisi concurrat gradus re ipsa collatus, cum utrumque, nempe scientia & gradus simul requirantur. Lott. n. 54. citans Gonz. *Gl. 13. n. 100.*

Quæstio 253. An pro capacitate persona in ordine ad obtinendum ejusmodi dignitates, quibus annexus talis gradus, necesse sit, hunc esse obtentum in publica Universitate studii generalis?

Respondeo affirmativè. Lott. *cit. q. 7. nu. 123.* satis enim hæc circumstantia explicatur per Extrav. Pii V. de anno 1566. 1. Junii, quæ in Bullario est *Constitutio 60.* istius Pontificis, per quam omnia privilegia & indulta Comitibus Palatinis, & quibusvis Officialibus Curia Romanæ, collegiis aliisve personis, enjuscunque status, gradus, ordinis & præminentia, ad Doctoratus, Licentia, Magisterii gradum promovendi per quoscunque Pontifices prædecessores suos, ac etiam per seipsum, etiam motu proprio, de que certa scientia, & potestatis plenitudine quomodolibet concessa, confirmata.

P. Benten. Fort. Benef. Pars 1.

ta, & innovatâ auctoritate Apostolica, perpetuò revocavit, cessavit, & annullavit, ac decretis Tridentini in harenco decrevit, & declaravit, eos qui à præfatis personis promoti fuerint, quoad dignitates aliæque beneficia Ecclesiastica nullâ gradus prærogativâ frui & gaudere posse, vel debere, cum clausula: *sublata*, & decreto irritante & amplissima derogatione obstantium, adjectâ etiam ratione, quia intellexerat hujusmodi indulta, quàm plurimos tam laicos, quàm Clericos tam in jure civili, quàm Canon. & Theologia nullo aut non debito examine prævio indoctos & inhabiles promovisse Doctores & Magistros, ut ad dignitates aliæque beneficia facilius assumerentur in animarum suarum jacturam, & plurium scandalum. Atque ita dum Papa in hac Constitutione sua se refert ad hæc decretis Trident. utique indicat Concilium *sess. 24. c. 12.* ubi pro obtinendis istis dignitatibus exigat Magisterium, Doctoratum, aut Licentiaturam, intellexisse de Magisterio, Doctoratu, &c. collatis in publica Universitate studii generalis, non autem intra privatos parietes; Neque verisimile est Concilium intellexisse de graduatis extra publicas Universitates, dum in his præsumitur doctrinæ defectus. Lott. à *num. 124.* citans pro hoc postremo Felin. *in cap. per tuos. de major. & obed.* Porro idem multò magis dicendum de graduatis ab indultario aliquo Cæsaris, vel etiam ab ipso nec Cæsare; non solum quia respectu facultatis Theologicæ, & juris canon. (quas duntaxat Concilium & Papa considerat) deficit illius auctoritas, ut Felin. *loc. cit. n. 3.* sed quia quos Papa inhabilitat in materia sibi subiecta, non potest Cæsar habilitare. Lott. *num. 131.* Ratio autem cur requiratur gradus in publica Universitate obtentus, hæc est; quòd cum ideo gradus exigatur in istis dignitatibus, aliisve beneficiis, ut digna dignis conferantur. Dignitas autem personæ ad beneficia Ecclesiastica æstimetur ex moribus & scientia, aliisque qualitatibus, hæc omnia certius meliusque excoquantur, & rimentur, priusquam gradus in Universitate conferatur, quam dum alibi intra privatos parietes promoventur. Lott. *num. 156. & seq. fusè.*

Quæstio 254. An valeat adeptio beneficii, vel dignitatis requirentis gradum, si is habeatur sine competente scientia; vel etiam si is collatus sit contra formam statutorum Academia, in qua susceptus est?

1. Respondeo ad primum affirmativè. Garc. *loc. cit. num. 50.* Castrop. *lo. cit. num. 19.* Azor. *loc. cit. c. 6. q. 1.* Barb. *de can. c. 26. num. 9.* quia talis est verè graduatus, licet indignè, & gaudet privilegiis graduatorum AA. iidem. Unde etiam vi legis positivæ v. g. Concilii Trident. aut vi specialis statuti alicujus Ecclesiæ requirentis talem gradum, talis provisio non foret irritanda, quia lex ista verè impleta esset; quidquid sit de eo, quid faciendum esset vi legis divinæ, requirentis in tali ministro Ecclesiæ scientiam sufficientem ad prudenter exercendum officium, quæ per talem indocti promotionem impleta non esset. Pass. *num. 36.*

2. Respondeo ad secundum: si gradus susceptus contra statuta sit ipso jure nullus (qualis v. g. erit, si receptus sine prævia professione fidei contra *Constit. 112.* Pii IV. ubi ea recepta est) promotio ad beneficiû requirens illum erit nulla ipso facto, vel jure irritanda, prout statutum, promotionem sine gradu esse irritam, vel irritandam, sunt enim

H 2

idem

idem non esse graduum, & esse nulliter graduum. Azor. Garc. Castrop. *l. cit.*

Questio 255. Qualiter gradus Magisterii, Doctoratus, vel Licentie narratus pro obtinenda dignitate, vel beneficio justificari debeat?

1. **R**espondeo primò: eo ipso illum justificari, quòd probetur obtentus in aliqua Universitate publica studii generalis, quia cum neque decretum Concilii, neque decretum appositum in supplicatione distinguat, sed loquitur universaliter de Universitatibus publicis, nec nos distinguere debemus unam Universitatem ab alia, sed quælibet Universitas gradum sufficientem conferre censenda est, nisi fortè in limine foundationis aliter cautum esset, aut nationi alicui, vel Ecclesiæ ex speciali Pontificis privilegio aliter indultum esset. Lott. *l. 3. q. 7. a num. 137.*

2. Respondeo secundò: non solum probari, & justificari debet gradus narratus pro obtinenda dignitate, vel etiam beneficio, cui annexus, sed etiam dum narratus est pro obtinendo (intellige facilius) beneficio, pro quo non est necessarius, cum per huiusmodi narrativam videatur motus Papa ad providendum potius huic graduato, quam alteri. Lott. *num. 195.* Quamvis autem non sufficiat aliàs docere de huiusmodi gradu obtento auctoritate alicujus Comitis Palatini, aut alterius indultarii, cum supradicta Constitutio Pii V. non solum respectu dignitatum, sed etiam respectu cæterorum beneficiorum elidat omnia indulta, & privilegia, decernatque respectu omnium beneficiorum ita promotos non posse frui & gaudere prerogativa gradus, non videatur constituenda differentia inter dignitates & beneficia reliqua. Lott. *cit. n. 195.* citans Menoch. *conf. 158. num. 49.* Nihilominus cum aliud sit, quòd quis velit probare gradum ad effectum, ut fruatur illius prerogativa, & aliud, quòd velit probare gradum de facto, ut fruatur simplici gratia distincta & separata ab omni prerogativa gradus, hoc posteriori casu sufficiet verificare gradum de facto. Lott. *num. 196.* nisi ut *idem num. 197.* eilemus in concursu alterius.

Questio 256. Qualiter gradus Magisterii in artibus, aut etiam Doctoratus in aliis scientiis, quam in jure canonico, aut Theologia, habeatur in consideratione respectu beneficiorum Ecclesiasticorum?

Respondeo: tamen ex consuetudine aut speciali statuto quarundam Ecclesiarum Collegiarum consideretur & requiratur in Ordine ad obtinendas in iis præbendas, seu Canonicatus Magisterium in artibus; quantum tamen est ex vi superioris decreti Tridentini potissimum ad dignitates, non habetur ratio alterius gradus, quam in Theologia aut SS. Canonibus, ita ut censeatur exclusum Magisterium in artibus. Lott. *l. 3. q. 7. num. 97.* ex Roman. *conf. 333. num. 7.* quin & parvi penditur Doctoratus in jure civili, usque adeo, ut mediocri Theologus, vel juris canonici Doctor præferatur supremo Doctori juris civilis tantum. Lott. *ibidem. num. 92.* ex Deci. *in c. Clerici. de judic. num. 45.* quòd tamen ut *idem Lott. num. 93.* non tam provenit ex neglectu vel artium, vel juris civilis, sed quia & artes, & ipsius juris civilis scientiæ

includuntur in duabus Ecclesiasticis disciplinis, Theologica nimirum & Canonica, cum sine artibus liberalibus ad has scientias aspirare vanum sit, & Doctor in decretis parum aut nihil valeat, si ignoret jus civile, multòque minus, ut addit Lott. *n. 95.* juxta *c. 1. de consang. & affinitate valent* (quantum pertinet ad regimen Ecclesiæ) Magister in Theologia, qui canonum decreta ignoret. Potrò quis præferendus, dum in provisionibus Ecclesiarum concurrunt Theologus & Canonicus, de eo vide fuscè Lott. *a num. 96.*

Questio 257. Quis dispensare possit, ut illiteratus valide eligi possit?

1. **R**espondeo primò: quoad scientiam necessariam de jure can. dispensare potest Papa, isque solus. Felin. *in c. at si Clericus. de judicis. num. 21.* Suar. *d. 51. f. 1. num. 9.* Poterit nihilominus etiam Episcopus (quamvis id rarò faciendum, cum defectus scientiæ major censeatur, quam ex homicidio, Pass. *num. 54.* ex iusta causa conferre beneficium ei, qui parum scit, creditur tamen brevi tempore profecturus, cum possit pro aliquo tempore in obligatione annexa beneficio dispensare. Castrop. *loc. cit. num. 12.* ex Azor. posse etiam cum penitus illiterato ex iusta aliqua causa dispensare Papam, tradit Lott. *l. 2. q. 50. num. 16.* ex Soto *de justit. & jure. l. 1. q. 7. a. ult.* & Innoc. *in c. cum in cunctis. de elect. num. 2.* licet autem non deret extrinsecum aliquid in homine, quod defectum scientiæ suppleat, v. g. divitiæ, nobilitas, ut Bald. *in l. in dando. ff. de tutor. & Curator. Felin. in c. ideo de rescript. num. 7.* datur tamen aliquid intrinsecum, v. g. caritas, ad quæ hanc posse esse iustissimam causam dispensandi cum illiterato, ait Lott. *a num. 19.* ubi *num. 21.* affert plura hujus rei exempla promotorum absque omni literatura in sacerdotibus & Episcopos ob eximiam caritatem & sanctitatem, licet probabilis spes acquirendi sufficientem scientiam etiam non æquipolleat facto, sufficere tamen pro iustissima causa dispensandi, ait Lott. *ibid. n. 24.* ex Sayr. *in thesaur. l. 6. c. 13. num. 9.* & Abb. *in c. cum in cunctis. n. 4.*

2. Respondeo secundo: quoad scientiam de jure natura, aut divino necessariam (qualiter scientiam aliquam necessariam esse ad curam animarum exercendam dubium esse non potest, quamvis de cætero dicat Lott. *loc. cit. num. 17.* verba illa DEI per prophetam: *Tu scientiam repulisti, & ego te repellam, ne sacerdotio fungaris mihi: Non ad jus divinum, naturale æternum ac immutabile, sed ad jus divinum positivum, & ex causa dispensabili esse, referenda) etsi directè & absolute dispensare non possit Papa, potest tamen dispensare, ut aucte scientiam jure divino necessariam promoveatur, dum certa spes est, fore, ut talis scientiam sufficientem acquirat tempore, quo ea necessaria erit ad proprii officii usum. Suar. *loc. cit. num. 10.* Castrop. *loc. cit. num. 21.* Pass. *loc. cit.* & alii apud illum, Observat tamen apud Eundem Navar. rarò vel nunquam dispensare solere Papam in defectu scientiæ, nisi per accidens, dispensando in arate, in qua necum potest esse acquisita scientia. Additque Suarez rarissimè esse tantam dispensationem in arate, quæ ad scientiam absolute necessariam non sit sufficiens.*

PARAGRAPHVS III.

De Legitimitate Natalium.

Quaestio 258. Qualiter, quod nati ex vero matrimonio sint legitimi, sit extendendum?

Respondeo: ut locum habeat. Primò: etsi matrimonium non fuerit sacramentum, v. g. non baptizatum, modò ex usu gentis fuerit verum. Abb. & Jo. Andr. ad c. fin. qui fil. sint legit. Pass. de elect. c. 25. num. 108. Secundò: licet ex occulto impedimento fuerit nullum, modò bona fide reputatum pro vero. c. ex tenore. c. cum igitur, c. peruenit. & c. qui filii. ibidem Abb. Suar. de cens. d. 50. f. 1. num. 6. Peyr. in pralato. q. 2. c. 5. num. 104. Garc. p. 7. c. 2. num. 44. Tertio: licet in jam dicto casu ignoretur, an parentes contraxerint bona fide. Suar. loc. cit. num. 10. Peyr. loc. cit. num. 107. Pass. loc. cit. num. 109. Quarto: etsi Parentes postquam bona fide contraxerunt, dubitarunt de valore sui matrimonii, & filii nati sunt tempore hujus dubii. Barb. ad cit. c. cum inter. num. 18. Peyr. loc. cit. num. 110. cum dubium hoc sit speculativum, quo rante Conjuges possunt commiseri. Sanch. l. 2. de mar. d. 41. num. 4. & 8. Quintò: quin etiam, licet uni conjugum consisteret de invalidare matrimonii, altero iusta ignorantia (sive ea sit juris, sive facti. Pass. n. 115.) laborante cit. cap. ex tenore. & ibi Abb. num. 3. Barb. num. 4. Sanch. de mar. lib. 8. d. 34. num. 46. Garc. loc. cit. n. 30. Menoch. de praesump. lib. 4. praesump. 21. Suar. loc. cit. num. 6. Verumque hoc ipsum est, etsi de cetero uterque conjugum fuerit in mala fide circa aliquod impedimentum non dirimens. Sanch. de mar. l. 9. d. 38. num. 3. Suar. loc. cit. num. 8. Peyr. num. 107. Nihilominus tamen si matrimonium tale fuerit clandestinum (quale secundum Barb. ad cap. cum inibibitio. de clandest. despons. Peyr. loc. cit. num. 108. & alios censetur illud, quod initum est sine praeviis denunciationibus, eò quòd meritò praesumat Ecclesia affectatam ignorantiam impedimenti in eo, qui contrahit omiffis proclamationibus ad hoc institutis, ut detegantur impedimenta; probabilius autem secundum Suar. num. 10. Pass. loc. cit. n. 14. & alios illud, quod non est factum in facie Ecclesiae, juxta leges seu consuetudinem patriae, etiam ibi, ubi lex de assistentia Parochi non obligat modò, vel olim ante Tridentin. non obligabat) iusta ignorantia impedimenti dirimentis, habita ab uno vel etiam ab utroq; conjugue non impedit, quo minus nati ex illis sint legitimi, etiam independentè à Tridentino, irritante matrimonia clandestina. cit. c. cum inibibitio. Suar. loc. cit. num. 9. Garc. loc. cit. num. 31. Pass. num. 113. Sextò: etsi nati sint ex viro & legitima uxore post susceptum à viro de licentia uxoris Ordinem sacrum, Suar. loc. cit. num. 4. Peyr. loc. cit. num. 112. Majol. de irregul. l. 1. s. 4. num. 9. Secus si nati ex altero conjugum post matrimonium ratum tantum professo, cum per professionem prius matrimonium dissolvatur. Trident. sess. 24. c. 6. de matr. Sayr. l. 6. de cens. c. 10. num. 40. Majol. loc. cit. num. 4. Septimò: etsi nati ex viro & legitima uxore post susceptum à viro, invita uxore, matrimonio nondum consummato, sacrum ordinem. Abb. in c. 2. de conversione conjugat. Sayr. & Pass. loc. cit. Octavò: quin imò et si vir de licentia uxoris suscepisset Ordinem, cum

P. Leuren. Forè Benef. Tom. I.

Ordo non solvat matrimonium ratum. Barb. in Extrav. Antiqua n. 10. Secus est, si vir post matrimonium solummodo ratum validè professus esset; filius enim ex tali natus esset illegitimus, non tantum naturalis, sed spurius. Sanch. cit. d. 38. num. 7. Barb. ad c. literas. de filiis presbyterorum.

Quaestio 259. Qualiter è contra hoc ipsum limitandum, ut nimirum nati ex legitimo conjugio nihilominus habeantur, & sint quandoque legitimi?

Respond. id contingere, dum suscepti sunt ex propria uxore viro jam factò (saltem ubi accessit uxoris licentia) sacerdote post ratum vel etiam consummatum matrimonium, vel etiam viro, vel uxore post consummatum matrimonium, jam professis in religione. Verum hos simpliciter dicendos illegitimos volunt Host. in summ. de filiis presbyter. num. 5. Sylv. v. illegitimus. Castrop. tom. 2. tr. 13. d. 4. num. 1. §. 1. n. 4. & plures alii apud Pass. num. 167. alii illos dicunt illegitimos, addendo vel subintelligendo naturales, & illegitimos canonicè, seu jure can. Alii denique cum quibus locuti sumus extensione septima & octava. volunt eos esse simpliciter legitimos, eò quòd nullibi in jure vocentur illegitimi, aut dicantur inhabiles ad succedendum hæreditario jure in bonis parentum, aut ad alios honores, dicendum verò esse illegitimos ad instar, seu secundum quid, eò quòd æquè irregulares sint, & promoveri nequeant ad Ordines, vel beneficia Ecclesiastica, ac verè & simpliciter illegitimi Sanch. cit. d. 38. n. 7. Pass. loc. cit. n. 186. Jo. Andr. Ab. & alii ad c. literas. de fil. presb.

Quaestio 260. An & qualiter illegitimi legitimentur per subsequens Matrimonium?

Respondeo primò: si tempore fornicariæ copulæ, ex qua filius susceptus est, potuisset esse verum matrimonium, eò quòd non aderat impedimentum dirimens, c. tanta, qui fil. sine legit. ibid. Abb. n. 4. Barb. n. 2. Garc. loc. cit. n. 27. Suar. loc. cit. n. 3. Paxjord. l. 10. tit. 18. n. 34. Pass. loc. cit. n. 116. Nec obstat primò, quòd tempore illo fuerint inter eos impedimenta tantum impedientia Barb. loc. cit. n. 31. Pont. de mar. l. 11. c. 20. num. 6. Less. de just. l. 2. c. 19. Castrop. loc. cit. §. 3. n. 2. Neque secundò, quòd vir isto tempore habuerit beneficium Ecclesiasticum absque Ordinibus sacris. Barb. num. 33. Pont. Castrop. ll. cit. aut fuerit Novitius, vel mulier novitia. Majol. Barb. Peyr. Sayr. ll. cit. Neque tertio, quòd inter copulam & subsequens matrimonium intercesserint alia matrimonia. Barb. num. 5. Garc. loc. cit. c. 2. num. 28. Sayr. loc. cit. c. 10. num. 14. Suar. loc. cit. f. 5. num. 10. Azor. loc. cit. c. 3. num. 21. Neque quartò, quòd mulier fuerit concubina domi detenta, etsi de cetero jura magis detestentur concubinatam. Barb. loc. cit. Abb. loc. cit. num. 14. Neque quintò, quòd subsequens Matrimonium sit clandestinum, modò sit postea ab Ecclesia approbatum, vel in facie Ecclesiae denuò contractum, eò quòd, utpote initum in loco, ubi Trident. receptum erat invalidum. c. quia nobis. qui filii sint legit. & ibi Jo. Andr. & c. 2. de clandest. despons. tenentque multi probabiliter, nec improbat Suar. loc. cit. f. 1. num. 9. valere hoc ipsum, nimirum filios tam ante quam post tale matrimonium clandestinum ab Ecclesia

H 3

appro-

approbatum genitos esse hoc ipso legitimos, seu legitimatos, ubi clandestine contrahentes habuerunt occultum impedimentum dirimens, probabiliter seu iuste ignoratum, saltem ab eorum uno, manensque occultum etiam Ecclesia, adeoque indispensatum. Vide Pass. num. 114. Neque sextò, quòd subsequens matrimonium sit tantum ratum. Pont. loc. cit. c. 1. n. 16. Barb. loc. cit. n. 12. Peyr. loc. cit. n. 114. Neque septimò, quòd tempore natiuitatis filii, Parentes habuerint impedimentum, modò tempore copulæ, ex qua natus, eo caruerit Suar. loc. cit. s. 1. n. 4. Pass. loc. cit. num. 136. Neque octavò in ordine ad hoc, ut filius alicujus illegitimi ex legitimis nuptiis susceptus sit de legitima stirpe natus, & in ascendenti hæreditate succedere possit, quòd prius post eum genitum subsequente matrimonio avi & avia, ejus parens legitimatus sit; Barb. ad cit. c. tanta. num. 32. Mol. de primog. l. 3. c. 1. num. 9. Pont. l. ult. cit. num. 23. Verumque id est, etiam si ante subsecutum matrimonium Avi & Avia Pater illius mortuus sit; quia jam adhuc iste filius dicitur natus ex Patre, cujus Pater & Mater fuerunt veri Conjuges. Covar. de spons. p. 2. c. 8. §. 2. c. 8. §. 2. nu. 19. Pass. loc. cit. num. 139. & alii apud illum contra Paxjord.

2. Respondeo secundò: nò legitimari filios secundum jus canon. per subsequens matrimoniù, si tempore fornicariæ copulæ, ex qua suscepti sunt parentes ambo, vel unus eorù habuerit impedimentum dirimens. c. tanta, qui filii sint legit. ibi DD. cum communi. Nec obstat primò, quòd habentes copulam pro illo tempore iuste ignorarint impedimentum, & postea cum eadem ignorantia contraxerint matrimonium, illudque verum habeatur. Suar. loc. cit. num. 11. Garc. loc. cit. num. 33. Peyr. loc. cit. num. 117. etsi hic cum Castrop. loc. cit. d. 4. p. 2. n. 9. censeat contrarium etiam esse probabile. Nec obstat secundò, quòd eo impedimento caruerint tempore natiuitatis filiorum. Suar. loc. cit. n. 3. Filiuc. tr. 9. num. 131. Menoch. consil. 60. num. 12. Ant. de Butr. ad c. tanta. num. 17. Abb. ad c. cum nobis. (qui etiam ad c. tanta contra Gasp. de Cald. censet id verum esse, etsi impedimentum non fuisset perpetuum, sed tale, quòd erat in potestate habentium copulam tollere. v. g. dum Turca cognoscit Christianam) Garc. loc. cit. c. 2. num. 36. & alii, quos sequitur & citat Pass. loc. cit. num. 134. contra Sanch. lib. 8. de matrim. d. 7. num. 19. Sayr. loc. cit. n. 29. Pont. loc. cit. c. 3. Peyr. loc. cit. c. 5. nu. 128. Castrop. loc. cit. num. 5. (qui insuper putat filium conceptum & natum tempore, quo parentes erant inhabiles, posse legitimari per subsequens matrimonium, si parentes tempore intermedio fuerunt habiles) Covar. & alios, quos citat & sequitur Barb. loc. cit. num. 31. habentes pro se jus civile. l. nuper. de nat. lib. & Auth. quibus modis nati ess. sui, secundum quòd indubitatum est in legitimatione filiorum per subsequens in matrimonium debere attendi tempus conceptionis, vel natiuitatis, prout filio nato magis expedit, adeoque cum huic juri leges canonice non sint contrariæ, volunt idem dicendum in ordine ad dignitates & beneficia Ecclesiastica talibus concedenda.

3. Respondeo tertio: legitimari nihilominus filios susceptos ex copula fornicaria, habita cù impedimento dirimente per subsequens matrimoniù verum, Papà nimirum in eo jam contracto cum tali impedimento dispensante, seu illud antea contractum ratihabendo cum clausula ex tunc, seu ab initio.

Garc. loc. cit. num. 40. referens decis. Rota. Abb. & Barb. ad cap. tanta. Peyr. loc. cit. n. 35. & plures alii apud Pass. num. 142. Verumque id est vel maxime, si, ut solet, simul legitimet prolem jam ante susceptam cum clausula; prolem, si qua est suscepta, & susceptam exinde legitimam dicendo, quòd tamen re ipsa facere censetur, etsi prolis nullam mentionem faciat, dum dispensat, ut parentes in isto matrimonio remanere valeant; quia licentia super contracto, contractum implicite confirmat. Garc. loc. cit. num. 42. Verumque id ipsum esse docent Peyr. & Barb. loc. cit. etsi ob mortem unius conjugis matrimonium non potuerit perfici. Secus verò est, dum Papa non sic, seu dicto modo dispensat in radice matrimonii, sed solum super eo de novo contrahendo; tunc enim proles antea nata non est legitima, Paxjord. loc. cit. tr. 8. n. 39. & alii communiter apud Pass. loc. cit. n. 144. His tribus questionibus suppositi,

Questio 261. An taliter legitimati nihilominus adhuc sint irregulares, & eligi, vel promoveri nequeant ad Ordines, beneficia, dignitates, & prelaturas Ecclesiasticas?

Respondeo: nequaquam. Sixtus V. in Bulla, qua incipit: ad Romanum. sed & hoc secundum jus antiquum indubitatum fuit. Gloss. in cap. tanta. Suarez. loc. cit. Pont. loc. cit. cap. 1. num. 5. Barb. ad cap. tanta. num. 24. Surdus de alimentis. privileg. 97. num. 6. unde etiam absque ulla dispensatione promoveri possunt ad Episcopatum. Suar. loc. cit. s. 5. num. 10. Azor. p. 3. l. 2. c. 14. q. 114. Menoch. consil. 16. Barb. loc. cit. num. 18. secus tamen est de Cardinalatu. Sixtus V. in cit. Bulla. Sayr. de cens. l. 6. c. 20. num. 14. Pass. num. 131. Barb. loc. cit. num. 45. & de off. Episc. allegat. 1. num. 35.

Questio 262. An, & ad qua munia Ecclesiastica eligi & promoveri nequeant illegitimi seculares, sive spurii, sive nati ex simplici tantum fornicatione?

Respondeo: neque ad dignitates, aut personatus, & maxime ad Episcopatum; neque ad parochias, aut quæcunque beneficia, etiam simplicia. c. cum in cunctis. c. innovat de elect. c. ut filii. de fil. presbyt. c. 1. tit. eodem. in 6. sed neque ad Ordines, etiam minores, cit. jam c. 1. Extendendum hoc ipsum est ad illegitimos, etiam occultos, etsi publice habeantur pro legitimis. Suar. loc. cit. num. 12. Azor. loc. cit. cap. 3. q. 23. Sayr. loc. cit. cap. 10. num. 36. Navar. in sum. c. 27. num. 201. Laym. Theol. moral. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 5. num. 1. ubi tamen addit, posse illegitimum occultum Ordines suscipere, si gravis causa urgeret ad Ordines suscipiendos, & si dispensationem peteret, graviter se, vel etiam parentes infamaret, saltem apud Papam, vel Episcopum.

Questio 263. An, & ad qua promoveri nequeant illegitimi regulares?

Respondeo: eligi aut promoveri nequeunt ad dignitates & Prælaturas. cit. c. ut filii. & ibi Barb. n. 2. Azor. loc. cit. q. 1. Sayr. loc. cit. c. 11. n. 3. Sanch. l. 5. sum. c. 5. n. 9. Miraud. to. 1. q. 20. nu. 10. Peyr. loc. cit. q. 2. c. 5. n. 133. intelligendumque hoc ipsum quoque est de officiis omnibus intra religionem habentibus cum honore, & dignitate jurisdictionis.

jurisdictionem spiritualem ordinariam (secus est de habentibus Superioritatem, & potestatem solum delegatam, & ad arbitrium Ordinarii Superioris amovibilem, Suar. de relig. c. 5, num. 12. Sanch. l. 5, in decal. c. 5, n. 56. Peyr. loc. cit. n. 135.) qualia officia sunt Abbatis, Generalis, Provincialis, ordinarii Superiores locales, sive vocetur Prior, sive Guardianus, sive Praepositus, sive Rector. Sixtus V. in cir. bulla, Suar. 10. 4. de relig. tr. 8. l. 2. c. 6. nu. 12. Mirand. 10. 2. q. 23. a. 8. n. 8. Lambert. de jure par. p. 1. l. 2. q. 7. a. 11, n. 14. Pass. loc. cit. n. 154. Peyr. loc. cit. n. 153. Extendendumque hoc ad officium Parochi Ecclesiae Regularis, ita ut religiofus illegitimus nequeat esse illius parochus. c. ut filii, & c. propofuit. de filiis presbyt. ordinand. V. non ord. Rebuff. in praxi benef. tit. de dispens. super nar. nu. 68. Peyr. loc. cit. Pass. n. 156. Item ad officium diffinitorum, utpote importans cum aliqua dignitate jurisdictionem aliquam (saltem dum sunt in actuali diffinitorio, quod sufficit Pass. n. 157.) dum nimirum diffinitores capituli Generalis vel Provincialis leges conduunt, Praelatos inferiores instituunt, errantes puniunt &c. Peyr. & Pass. ll. cit. contra Sanch. in sum. l. 6. c. 18. n. 66. & Sigism. à Bonon. dub. 69. n. 3. secus est de discretis, procuratoribus ad Capitulum Generale pure electoribus. Pass. loc. cit. Item ad officium visitatoris, & Commissarii missi à Generali vel provinciali, & Vicarii provincialis, saltem hoc absente à provincia, eò quòd licet jurisdictionem solum delegatam habeant, possintque re integrà ad nutum Superioris delegantis amoveri, sit tamen superior potestate ordinarià Superiorum localium Sylv. V. Praelatus, n. 3. Mirand. Rodriq. &c. apud Pass. nu. 159. qui tamen idipsum negare potius videtur. Item ad eos, qui solum ad interim pro tempore vacantiae statuuntur Superiores ordinarii. Unde etiam illegitimus esse non poterit Vicarius Capitularis in vacantia Episcopatus; eò quòd potestas ordinaria sit de genere perpetuorum, & superior Ordinarius non sit ad nutum amovibilis, sed duret per se usque ad terminum à jure statutum Pass. n. 160. contra Sylv. loc. cit. & Rodriq. p. 1. q. 13. n. 20. id negantes, eò quòd hac Superioritas sit transiens, & per se temporalis, cum tamen ad officium, ad quod eligi nequit illegitimus, requiratur, ut per se loquendo, & spectato jure communi sit perpetuum. Argumento. c. constitutus. de filiis presb. quales adhuc sunt Prioratus, Rectoratus etiam per accidens & ex speciali jure non sint perpetui, sed durent fere ad triennium tantum. Item ad confessorios Monialium, si habeant simul jurisdictionem externam, & verè sint Ordinarii, & superiores locales illarum. Mirand. & Pass. ll. cit. Item ad Vicariatum generalem Episcopi, cum is sit dignitas, & quidem extra ordinem cum auctoritate judicis Ordinarii, etiam supra superiores Ordinarios, nempe parochos, Sanch. in decal. loc. cit. nu. 16. Majol. de irreg. l. 1. c. 10. n. 3. Sayr. loc. cit. c. 1. num. 3. Peyr. loc. cit. q. 2. c. 5. n. 135. Barb. ad c. 1. de filiis presb. n. 8. & ita quidem, ut per Superiores regulares in hoc religiofus dispensari nequeat Sanch. Rodriq. ll. cit. Item ad munus Abbatissae, & Priorissae cit. c. 1. Lott. l. 2. q. 48. n. 214. (ubi etiam ex Felin. in c. meminimus. de accusat. n. 4. quod in ordine ad hoc cum tali illegitima dispensare nequeat Episcopus.) Suar. de relig. loc. cit. & de Cens. loc. cit. f. 5. num. 15. Sanch. in decal. l. 3. c. 5. num. 19. Navar. in man. c. 27. n. 201. Barb. ad cir. c. 1. n. 7. Fagn. in c. ut filii, de

filiis presbyterorum à n. 38. & seq. etiam fuscè diluens objecta in contrarium Gl. Jo. And. & Arch. in c. indemnitate. cont. Rodriq. loc. cit. n. 11. & Mirand. tr. de Monial. q. 6. a. 3. malè citantem pro se Felin. & plures alios; habent enim tales verè Praelaturam, & dignitatem. c. indemnitate. de Elect. in 6. & ibi Gemin. not. 3. Bartol. in l. 1. c. de dignitatibus. num. 43. Bald. in l. femina. ff. de reg. juris. n. 10. & alii apud Fagn. loc. cit. num. 38. Et licet textus juris citetur verbis masculini generis dicendo: filii presbyterorum, & ceteri nati ex fornicatione: comprehenduntur tamen & feminae; in dispositione enim legis masculinum respicit femininum. l. ff. de reg. juris. Decius ibid. n. 108. quod locum habet, etiam si materia sit odiosa & poenalis Cynus & Odofrid. in l. quicumque de servis fugitivis. Decius loc. cit. & alii apud Fagn. loc. cit. n. 40. Masculinum enim prolatum à Canone puniente crimina (uti in praesente jura puniunt crimen parentum in filio illegitimo Gl. in c. fin. in 6.) feminas comprehendit Fagn. n. 47. Et ubi materia aequè convenit mulieribus, ac viris, monachorum nomine veniunt etiam Moniales. Decius loc. cit. n. 10. Fagn. nu. 41. praesertim, dum eadem est ratio, uti est in praesente, nempe suspicio imitationis paternae, incontinentiae, quae major est in femina Fagn. n. 43. usque ad 46. Denique ad ea munia & officia regularium, si quae fortè ex instituto hujus vel illius ordinis illegitimos arceant, de quo vide Pass. loc. cit. num. 160. & 161.

Questio 264. Ad quae sine dispensatione promoveri possint religiosi illegitimi?

1. Respondeo primò: ad ordines sacros. c. ut filii. de fil. presb. Barb. ibid. n. 2. Peyr. loc. cit. n. 133. Sanch. in sum. l. 5. c. 5. n. 9. Azor. loc. cit. c. 3. q. 1. & alii cum communi. Nec obstat motus proprius Sixti V. in quo reddendo illegitimos inhabiles ad ingressum in Religionem, videtur derogasse huic religiosorum privilegio; nam hoc iterum reduxit ad terminos juris communis & antiqui Gregor. XIV. in Constit. circumspetto. de anno 1591. statuendo, ut qualescunque illegitimi ad habitum & professionem religiosam admitti possint. Fagn. ad c. ut filii. de fil. presb. n. 18. vide Suar. de Cens. loc. cit. Pass. n. 146. Porro intelligendum hoc ita, ut non per solam habitus religiosi susceptionem, multò minus per educationem in religione, ut voluit Rodriq. loc. cit. sed per professionem (aut etiam per vota simplicia in societate emissà post biennium Novitiatus Suar. loc. cit.) tollatur haec inhabilitas ad Ordines sacros. Franc. & Barb. in cir. c. 1. Navar. Sanch. Suar. Azor. ll. cit. & alii apud Pass. n. 147. Extendendum autem ita, ut si validè professus dein ejiciatur vel dimittatur, etiam in perpetuum, ex Ordine, possit absque ulla alia dispensatione in susceptis Ordinibus ministrare (quod verum est, etiam ante professionem talis illegitimè Ordines suscepisset. Barb. loc. cit. Pass. nu. 149. citans Sanctarell. Variar. resol. q. 39. nu. 2.) aut necdum susceptos suscipere. Sanch. in sum. loc. cit. Suar. de Cens. loc. cit. f. 5. Barb. loc. cit.

2. Respondeo secundò: promoveri quoque possunt de jure communi (quidquid sit de statutis aliorum Ordinum, de quo vide Pass. loc. cit. c. 25. num. 160. & 161.) ad officia Vicarii localium superiorum Ordinariorum, Magistri Novitiorum, economi, sacrista, lectoris, Prædicatoris, etiam Generalis,

ralis, Magistri in Theologia Peyr. *loc. cit.* Nav. l. 1. conf. 6. de fil. presb. Sylv. V. Pralatus q. 3. quin & ad Gradum Doctorem in Theologia. Pass. *loc. cit.* quia nec propriè est dignitas, Bald. in l. ex eo. de mil. testam. nec personatus, quia dignitas & personatus debent esse beneficia Ecclesiastica Pass. *ibid.* nec jurisdictionem ullam importat,

Questio 265. Num hætenus dicta de inhabilitate illegitimos tam secularium, quam regularium applicanda quoque sint dubie illegitimis?

Respondeo primò: negativè quoad illos, de quorum legitimitate dubitatur ex eo, quòd nesciatur eorum pater & mater, ut sunt communiter secretè expositi Barb. de off. Episc. alleg. 1. n. 152. Menoch. de præsump. l. 6. c. 54. nu. 10. Mascard. de prob. concl. 799. Peyr. *loc. cit.* n. 136. Pass. n. 168. Castrop. t. 2. tr. 13. d. 4. §. 1. n. 9. Dian. p. 4. tr. 2. resol. 58. Salas p. 2. tr. 8. d. unica. f. 24. n. 246. Sayr. *loc. cit.* c. 10. num. 39. Pont. de matr. l. 11. c. 9. omnesque illi, qui in genere tenent, nullum esse censendum irregularem in dubio facti extra casum homicidii. contra Majol. de irreg. *loc. cit.* l. 1. c. 11. num. 1. Ugol. de off. Ep. c. 44. §. 7. Paxjord. l. 10. *loc. cit.* 18. num. 30. Garc. p. 7. c. 1. n. 9. Suar. *loc. cit.* f. 4. n. 4. qui tamen se è omnes asserunt responsionem nostram esse probabilem, idque solum videntur velle, tutius esse, tales expositos petere dispensationem, quam etiam in hoc casu concedere posse Episcopum, tenet Suar. contra Paxjord. apud Pass. Ratio responsionis est primò, quia nemo dicendus est irregularis, nisi de quo jus id exprimat, uti id non facit de ejusmodi expositis, quin potiùs contrarium innuit, dum in dubio onus probandi aliquem esse illegitimum rejicit in oppositum *c. lator. & c. pervenit. qui fil. sint leg.* Secundò quia in dubio sumenda est conjectura, quæ delictum excludit, tales autem haberi nequeunt illegitimi, nisi supponatur delictum parentum. Tertio, quia in præjudicium innocentis non licet in dubio conjecturam sumere ab eo, quod verisimilius est, & plerumque inest. Sed neque in contrarium facit, quòd parentes talium propter id ipsum, quod exponant filios, censeantur infames; nam propterea innocens non est infamis, quòd parentes illius, exponendo illum, redditi sint infames. Neque *l. vulgo concepti. ff. de statu hominum & c.* habens illos pro spuris, qui patrem certum demonstrare nequeunt; cum loquatur de casu, in quo certa est mater, & incertus pater. Porro idem dicendum de eo, de cujus legitimitate dubitatur, quia mulier asserit, eum non ex se genitum, sed supposititium esse, dum is habitus aliàs ab ea secundum famam publicam, ut verus naturalis filius, & ipse habuit eam ut veram matrem; non enim tunc tenetur is credere se illegitimum, quidquid in contrarium asserat Suar. *loc. cit.* n. 8. ex eo, quòd mater non præsumatur negare verum filium, quamdiu aliunde non constat de odio illius erga illum, vel amore nimio erga alium; sufficit enim hoc odium, & hunc amorem posse adesse; nec ad extirbandum aliquem ex possessione filiationis habitæ per annos sufficit unius mulieris dictum Pass. num. 176.

2. Respondeo secundò: negativè quoque de iis, quorum mater ejusque verum conjugium certum est; non enim tenetur filius credere se illegitimum,

etsi mater etiam in mortis articulo juret se filium concepisse ex adulterio, quia est tantum unicus testis patiens exceptionem muliebri conditionis & infamiae, nemo autem ex uno teste, etiam accedente fama potest judicari illegitimus. Rota coram Puteo *decis.* 77. num. 8. l. 2. ex Bald. & Decio apud Pass. n. 170. imò si insuper constet de adulterio matris, quin etiam peperisse eam extra domum mariti in loco suspecto, modò ea tempore conceptionis cohabitaverit marito non inepto ad generandum; nescit enim ipsa ex cujus commixtione conceperit, & quamdiu filius potuit generari ex marito, præsumitur generatus ab illo *l. miles. ff. de adult.* Navar. *loc. cit.* Less. de just. l. 2. c. 10. dub. 7. n. 51. Peyr. *loc. cit.* c. 5. n. 159. Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 14. n. 1. Menoch. de arb. centur. 1. c. 89. n. 28. Mantica de conject. ult. volunt. l. 2. tit. 14. n. 87. imò si insuper testetur maritus se tempore conceptionis abstinuisse ab uxore, nisi id prober, vel propter absentiam, infirmitatem, vel quid simile. *l. filium. ff. de his, qui sunt sui vel alieni jur.* Abb. in c. per tuas. de probat. num. 3. cui consentit Pass. *loc. cit.* n. 175. præsumitur enim filius, qui de alicujus uxore est genitus. Navar. *consil.* 1. nu. 5. de fil. presb. vide Menoch. *loc. cit.* & ita quidem, ut simul prober matrem extra illud tempus ex se non potuisse concipere, quod difficile erit, cum signa prægnantiae ab initio valde incerta sint, & de iis marito constare non possit, nisi ex relatione uxoris, & tempus, quo proles gestatur in utero valde diversum sit, possintque esse aliquando menses septem, aliquando duodecim, & quatuordecim; Nec hucusque dictis obstat *c. transmissa, qui fil. sint leg.* dum enim ibi dicitur, standum esse dictis patris & matris, nisi aliunde contrarium constet, controversia non erat de filio, quem natum esse ex tali muliere certum est, sed de cujus ipsa nativitate incertum erat. Pass. n. 176. Quòd si tamen testimonium patris & matris talibus fulciretur circumstantiis, & administris ipsi filio notis, etsi ea coram iudice probari non possent, ut cogere filium ad credendum in conscientia, se esse illegitimum, teneretur is se habere ut illegitimum Suar. de cens. d. 50. f. 4. Covar. l. 2. p. 4. c. 8. §. 3. num. 2.

3. Respondeo tertio: negativè quoque quoad eos, quorum pater & mater certi sunt, & tantum incertum est, num sint, vel tempore conceptionis filii fuerint veri conjuges, ex eo, quòd postmodum detecto impedimento dubitetur de eorum bona fide habita tempore conceptionis, vel etiam quod dubitetur de ipsa substantia matrimonii, quia peregrini sunt, vel quòd parentes ipsi fateantur se non esse vel fuisse veros conjuges. Nam quoad primum ad habendum aliquem pro illegitimo, non sufficit matrimonium inter parentes fuisse nullum, sed requiritur fuisse quoque contractum mala fide; mala fides autem non præsumitur, nisi probetur arg. *c. pervenit. ibi* Abb. n. 1. Covar. *loc. cit.* n. 1. Sed nec ad hoc, ut filius in conscientia teneatur se habere pro illegitimo, sufficit confessio, etiam ultronea utriusque parentis, cum delinquentium confessio valeat contra illos, non autem contra tertium innocentem, nisi sit administrata externis iudiciis Pass. nu. 179. contra Suar. *loc. cit.* f. 4. n. 10. Quoad secundum ex eo, quòd parentes sint peregrini & ignoti, non debet in iis præsumi delictum vel fraus (quamvis tales filii, nisi ferant testimonium baptismi, & quòd nati sunt

sint ex legitimo matrimonio, quoad ordines suscipiendos tractandi sint iuxta ea, quae statuuntur *tit. de clericis peregrin. maxime c. 2. & 3. & in Trid. sess. 14. c. 2. & 3. de reform. & sess. 23. c. 2.* adeoque etiam si non essent verè conjuges, modò vivant & habeant se instar talium, filii habendi sunt pro legitimis, & se pro illis habere possunt in conscientia, si veritatis consilii non sunt. *Pass. num. 181.* Quoad tertium ex eo, quod parentes (sive sint, sive non sint verè conjuges) dicant se non esse conjuges, modò se antea dixissent & habuissent aliquamdiu ut veri conjuges, filii non tenentur iis credere, & sunt in possessione legitimitatis. Secus est si tales, licet veri conjuges, dixissent, & habuissent se semper ut solutos non erubescences de fornicatione, tunc enim filii haberentur, & habere se deberent ut illegitimos, donec constaret, & probaretur, esse eos ex legitimo matrimonio. *Pass. n. 182.*

Questio 266. Quid si filius tamen in similibus casibus credat matri dicenti, se non esse suum, vel esse quidem suum, sed non mariti sui filium, vel conceptum se ex parentibus, non, vel illegitimè & mala fide copulatis?

Respondeo: ubi id filius credit ex levitate, quia non tenebatur credere, poterit quidem talis speculative in animo sic sentire, & magis inclinare se esse illegitimum; quia tamen sic liberè credidit, & non tenebatur sic credere, potest practice non credere, se esse talem, eò quòd practice nolit uti iudicio, quòd liberè habet, sed opposito, quòd non prohibetur habere. *Navar. consil. II. num. 5. de fil. presbyt. Peyr. loc. cit. Pass. num. 177. citans Suar. & Sanctarel. Secus est, & peccat non gerendo se pro illegitimo, quòd ad ea, quae talis agere & suscipere prohibetur; si prae se seu tantum credat, etsi ex levitate esse se illegitimum, *Pass. ibid.**

Questio 267. An, & in ordine ad quae Episcopus dispensare possit cum illegitimis secularibus?

Respondeo: posse Episcopum cum illegitimis, etiam natis ex adulterio, incestu, sacrilegio. *Gloss. in cap. is, qui, de fil. presbyt. in 6. Barb. ibidem. num. 6.* (quamvis ad dispensandum cum his Episcopus se reddere debeat difficiliorem, imò cum proprio filio suo spurio) etsi forte, ut id per se ipsum faciat, minimè deceat. *Suar. loc. cit. f. 6.* dispensare quoad suscipiendos Ordines minores & beneficia non curata. *cit. c. is qui.* Non tamen quoad Ordines sacros, vel beneficia curata. *ibid.*

2. Extendendum hoc postremum est Primò: ad illegitimos ad instar tales, seu susceptos à sacerdote, vel professo ex propria uxore, de quibus supra *quest. ante hanc 8.* nam per verba illa *cit. c. ad literas permittimus ordinari & promoveri:* non intelligitur concedi Episcopo facultas dispensandi, sed intelligitur facta dispensatio ab ipso Papa. *Suar. de cens. d. 50. f. 2. num. 3. & f. 2. Pass. num. 188.* Secundò ad illegitimos occultos; nam Trident. *sess. 24. c. liceat Episcopis:* loquitur tantum de irregularitate, quae est ex delicto, nempe illius, qui irregularis est. *Suar. loc. cit. num. 5. Pass. num. 191. contra Lezan. v. illegitimi regul. num. 18.* Tertio ad eos, qui etiam bona fide ordinati sunt, ita ut cum eis Episcopus dispensare nequeat, ut Ordinem suscipere exercere possint. *Suar. loc. cit. f. 5. nu. 5.*

*Pass. num. 190. contra Navar. l. 7. tit. 4. num. 2. de fil. presbyt. putat nihilominus ex Constat. Layman. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 5. posse id Episcopum, dum talis post deprehensum à se defectum natalium, manet adhuc respectu aliorum occultè illegitimus; & fortè idem dicendum putat in eo casu, si mala fide suscepisset Ordines. Quartò ad casum necessitatis, ita ut nequidem in eo id possit Episcopus, uti nec pro eo dispensare potest in ætate ad Ordines necessaria. *Garc. p. 7. c. 2. n. 52. Pass. n. 206.**

Questio 268. Quisnam præter Episcopos dispensare possit cum illegitimis sibi subditis, quoad Ordines minores, & beneficia simplicia?

Respondeo primò: omnes eos Prælatos Episcopo inferiores habentes similem ei jurisdictionem in suos, ita ut sicut id competit Episcopo confirmato, etsi non consecrato, ita & illis. *Pass. loc. cit. num. 202. Suar. loc. cit. num. 6.*

2. Respondeo secundò: in specie id etiam competere Capitulo Cathedrali sede vacante, cum habeat potestatem & jurisdictionem ordinariam Episcopalem non solum contentiosam, sed etiam voluntariam, præterquam in casibus in jure exceptis, inter quos non est irregularitas ex defectu natalium. *Navar. l. 1. consil. 7. de fil. presb. Barb. de off. Episc. alleg. 45. num. 25. Suar. loc. cit.*

Questio 269. Cum dispensatio etiam Papalis, utpote stricti juris, non extendat se ad non expressa & separata. c. t. de fil. presb. in 6. Barb. de off. Episc. alleg. 13. n. 7. qualiter ea concessa sit intelligenda?

Respondeo primò: ut dispensatus simpliciter ad Ordines non possit adhuc suscipere, nisi minores. *Rebuff. tit. de disp. super def. nat. num. 47. Azor. loc. cit. q. 6. Barb. l. ult. cit. num. 4. Secundò: ut illegitimus dispensatus ad Ordines etiam sacros non sit eo ipso dispensatus ad beneficia. *Sylv. v. illegitimus. num. 14. Rebuff. loc. cit. num. 48. Azor. loc. cit. q. 5. contra Laym. ad c. 1. de fil. presb. in 6. quatenus docet eo ipso, quòd Papa dispenseret ad Ordines sacros, censetur etiam dispensasse ad id, quòd consequens est, & constituto in Ordinibus jam debetur, nimirum beneficium, juxta *c. proposuit. de fil. presbyt. Tertio: ut dispensatus etiam à Papa ad beneficia, si aliud non exprimitur, non nisi ad beneficia simplicia dispensatus censetur. *Barb. ad c. literas de fil. presb. num. 4. Sayr. loc. cit. num. 28. Pass. num. 193. Quartò: ut dispensatus ad beneficia curata non possit idcirco obtinere dignitates, vel personatus. *Rebuff. loc. cit. n. 57. Azor. loc. cit. q. 7. Barb. loc. cit. num. 11. Quintò: ut dispensatus ad beneficia quacunque etiam simpliciter ad dignitates, non possit obtinere dignitates curatas. *Rebuff. loc. cit. Azor. q. 9. aut principalem in Collegiata, nec majorem post Episcopalem in Cathedrali, quia hæ dignitates ex stylo Curiae debent specialiter exprimi. *Rebuff. n. 54. Azor. q. 8. Barb. num. 14. Sextò: ut dispensatus ad quacunque dignitates, non censetur dispensatus ad Episcopatum, vel Cardinalatum. *Barb. de off. Episc. alleg. 1. num. 17. apud Pirrh. ad tit. de fil. presb. num. 22. Septimò: ut dispensatus ad beneficium, non possit, nisi unum vi talis dispensationis consequi, ita ut plura nequidem successive obtri-********

obtri-

obtinere valeat, cap. 1. de fil. presbyt. Barb. loc. cit. Navar. l. 3. conf. 9. de prab. Rebuff. in praxi loc. cit. num. 83. Sanch. l. 3. de marr. d. 31. num. 6. contra Sylv. v. beneficium. q. 11. num. 14. Jo. Andr. ad c. 1. de fil. presb. in 6. Ac denique Episcopus cum illegitimo dispensare non poterit, nisi in uno tantum beneficio simplici, cum textus cap. 1. de fil. presbyt. ubi Episcopo confertur hæc potestas dispensandi, loquatur in singulari, Garc. p. 7. cap. 2. num. 50. Sa. v. beneficium. num. 19. Pass. num. 194. Azor. loc. cit. c. 3. g. 12. ubi idem sic arctat, ut Episcopus habens aliàs à Trident. sess. 24. c. 27. potestatem conferendi duo beneficia simplicia, quorum neutrum est sufficiens ad sustentationem, id nequeat respectu Clerici illegitimi.

Questio 270. An hic nomine beneficii simplicis, in ordine, ad quod cum illegitimo dispensare potest Episcopus, veniant etiam dignitates & personatus, Canonicatus, & portiones Cathedralis, non habentes annexam curam animarum, beneficium simplex habens annexum sacrum Ordinem, vel cui accessorie tantum annectitur cura animarum, vel quod ex consuetudine prescripta, aut statuto jurato, vel confirmato à Pontifice requirit legitimitatem?

Respondeo ad primum negativè: etsi enim curâ careant, ratione tamen præminentia, & quia curatis ferè æquiparantur, c. dudum. de elect. specialem dispensationem, nempe Papa, exigunt, c. fin. de filiis presbyt. Suar. lo. cit. s. 5. num. 6. Azor. lo. cit. c. 3. g. 3. Less. l. 2. c. 34. n. 86. Pass. lo. cit. n. 195. Barb. de off. Ep. alleg. 45. n. 29. Garc. p. 7. c. 2. n. 53. & juxta hoc intelligenda illa restrictio c. 1. de fil. presb. in 6. modo beneficium (subintellige cui cura animarum annexa non est) sit tale, super quo per Episcopum valeat dispensari.

2. Respondeo ad secundum affirmativè: Canonicatus enim Cathedralis, multoquæ minus Collegiata Ecclesia est dignitas, aut beneficium curatum; conceditur autem c. 1. de fil. presb. in 6. absolute Episcopis facultas dispensandi cum illegitimis ad beneficia non curata, verumque id est, non tantum de jure antiquo, sed & post Trid. Suar. loc. cit. Azor loc. cit. g. 11. Navar. l. 1. conf. 4. de fil. presb. Pass. n. 197. Idque etiam dum juxta illius decretum Canonicatus Cathedrali annexus esset sacer Ordo; nam non tantum post obtentam à Papa dispensationem ad sacros Ordines (cum per hoc non sit dispensatum quoad beneficium) poterit Episcopus jam dispensare cum tali ad Canonicatum Cathedralis Pass. loc. cit. Garc. loc. cit. n. 68. Less. l. 2. c. 34. dub. 18. n. 86. Verum etiam ante illam (quidquid sit de eo, num in tali casu valeat actualiter provisio de tali beneficio, saltem valeret dispensatio) Pass. loc. cit. ubi nimirum Ordo sacer non requiritur actu ad Canonicatum (idem alio de alio beneficio non curato habente annexum sacrum Ordinem) sed intra tempus à jure statutum, intra quod obtinere potest dispensationem ad sacros Ordines. Archid. Anchar. Lopus ad cir. c. 1. Azor. loc. cit. g. 15. Pass. loc. cit. Pirrh. ad rit. de fil. presb. n. 16. contra Zerol. Imol. & Gemin. ad cir. c. 1.

3. Respondeo ad tertium etiam affirmativè: Less. loc. cit. n. 87. Azor loc. cit. g. 14. Barb. de off. Ep. at-

leg. 54. n. 24. Gonz. ad reg. 8. cano. Gl. 5. §. 7. n. 18. Pass. nu. 189. beneficium enim accessorie unitum alteri non confertur per se, sed tantum accessorie cum principali, cujus naturam & conditionem sequitur, AA. iidem Pirrh. loc. cit. & licet ipsa dispensatio sit stricti juris, facultas tamen dispensandi concessa in lege Superiori est favorabilis, & late explicanda. Sylv. v. beneficium. q. 7. Gemin. in c. is qui. de fil. presb. in 6. Limitat tamen hoc ipsum Pass. nu. 199. ad beneficium simplex ita habens annexam accessorie curam, ut beneficiarius non possit per se ipsum exercere hanc curam, sed solum habeat jus & onus curandi istas animas per Vicarium, uti & tunc necesse non est, ut habeat qualitates Parochorum, vel habentium curam animarum, puta ætatem, scientiam &c. secus si ipse exercere potest actum jurisdictionis spiritualis circa illas animas, eod quod tunc beneficium hoc mutatum sit, & tranferit de simplici in curatum. Vide de hoc Barb. de off. Ep. p. 1. tit. 2. Gl. 17. n. 41. & ad c. ult. de officio Vicarii.

4. Respondeo ad quartum negativè. Less. Pirrh. ll. cit. Azor. loc. cit. g. 12. Pass. nu. 200. remittens ad Franc. & Gemin. in c. 1. de fil. presb. in 6. ubi uterque n. 8.

Questio 271. Quisnam dispensare possit cum illegitimis religiosis in ordine ad Prælaturas, tam in, quam extra Ordinem consequendas, suppono enim cum communi (de quo vide Suar. cit. l. 5. n. 18. Pass. n. 207.) contra Gratian. & quosdam alios, referentes pro se plures canones, non posse ullâ vitæ probitate sine dispensatione tolli hanc inhabilitatem, utpote non fundatam in delicto personali, sed in vili conditione, & quadam indecentia & infamia orta ex eo, quod natus quis sit ex turpi parentum incontinentia, ut Suar. loc. cit. n. 5.

Respondeo primò: jure communi id potest solum Papa cit. c. 1. & c. fin. rit. eod. Rodrig. to. 1. qq. regular. q. 13. a. 6. Pass. cit. c. 25. n. 208. Suar. & alii plures contra Peyr. in prax. g. 2. c. 5. num. 143. quatenus putat facultatem dispensandi in irregularitate ex delicto, quæ competit Episcopo, adeoque etiam Prælatibus regularibus respectu suorum, utpote favorabilem, extendi ad irregularitatem illegitimitatis, saltem dum occulta est, Verum rectè dicitur verba non esse extendenda ad sensus improprios, & abusivos, uti hic fieret, cum juxta communem intelligentiam illa irregularitas sit ex delicto, quæ est ex delicto personali. Pass. loc. cit. insuper major est irregularitas orta ex defectu natalium, quam ex delicto personali. Pass. ibid.

2. Respondeo secundò, posse nihilominus ex privilegio concessio mendicantibus à Sixto IV. revocato quidem à Sixto V. restituito tamen à Gregor. 14. ut etiam videre est ex mari magno Prædicatorum, Minorum, Eremitarum, Carmelitarum apud Lezan. s. 42. 44. 49. &c. & ex const. Pauli III. pro Societate, quæ incipit licet debitum. Superiores Regularium (puta Generales, Provinciales, eorumque Vicarios, Superiores locales, attendendo tamen in hoc cujusque religionis specialia statuta, & consuetudines. Pass. nu. 216. & seq.) cum suis subditis illegitimis, quoad dignitates, prælaturas, administrationes, officia sui Ordinis (inter quæ

quæ etiam numerantur beneficia regularia, quæ per religiosos administrantur sub obedientia & gubernio religiosorum Prælatorum, quæ v. g. est officium parochi) dispensare. Quin etiam multas Religiones habere à Sede Apostolica privilegium dispensandi cum Monialibus sibi subiectis, ut non obstantè illegimitate possint esse Abbatissæ, & id revocatum non esse à Tridentino testatur Fagn. in c. ut filii. de fil. presb. n. 53. citans Sanch. in decal. l. 5. c. 5. n. 20. Rodriq. q. 13. a. 22. Porro non posse id illos nisi cum Capitulo generali, vel provinciali, vel intermedio iuxta const. Greg. XIV. quæ incipit: *Circumspecta*, & sine votis saltem diffinitorum, ubi tales sunt, tener communis Rodriq. loc. cit. a. 6. Mirand. in manuali Prælat. to. 1. q. 19. a. 3. Nihilominus posse id modò Superiores solos sine capitulo, sicut prius ante constitutionem Sixti V. fuisse probat Pass. à n. 112. putatque etiam num. 121. solum Papam posse dispensare cum illegitimo, ut fiat Generalis religionis.

Questio 272. Ad quæ Ecclesiastica munia & beneficia specialiter, tam jure antiquo, quam novo Tridentini prohibeantur eligi, vel quocunque alio modo promoveri filii illegitimi Sacerdotum, aut aliorum Clericorum?

Respondeo: obtinere nequeunt ullum beneficium, aut etiam ullo modo ministrare in Ecclesia, in qua eorum pater habet aut habuit dignitatem, Canonicatum, parochiam, aliudve beneficium, aut ex officio ministravit; insuper nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent vel obtinuerunt, habere possunt. habentur hæc, ad præsentiam, c. præsentium, c. conquirente, c. cum decorem, de fil. presb. Trid. sess. 25. c. 15. de reform. idque non tantum ideo, ut omnis species hæreditariæ successione evitetur (quod etiam concernit filios legitimos presbyterorum) c. Apostolica. 7. q. 1. c. ad extirpandas, & c. ad hæc, de fil. presb. Verum etiam ut memoria paternæ incontinentiæ quàm longissimè pereat ab Ecclesiis, & ut ait Less. l. 2. de just. c. 34. n. 88. quia factum est, ut sic toti populo exemplum paternæ incontinentiæ, veluti cum præmio ac dignitate affluens ostentari. Multòque magis, & quidem in individuo per text. c. cum decorem, de fil. presb. vetatur filius illegitimus habere in eadem Ecclesia beneficium, dum illud participat in servitio altaris cum beneficio patris, eò quòd vel sic facile contingere posset, ut illegitimus filius in altaris officio ministraret impudico patri, in quo unigenitus DEI filius æterno Patri pro salute humani generis victimatur, quod admodum probrosum est, ut probat cit. textus Lott. l. 2. q. 48. n. 190. atque ex his jam constat longe minus posse filium illegitimum idem beneficium patris sui obtinere, ne quidem in commendam temporalem: aut etiam si beneficium paternum mutasset speciem, v. g. ex portione factum Canonicatus. etsi horum duorum contrarium innuat Lott. num. 209, & 210. nisi forte ibi loquatur de filio legitimo. Sed neque posse filium illegitimum obtinere beneficium paternum, etsi aliquis tertius intermedius possideret illud beneficium per triginta annos. Castrop. de benef. d. 4. p. 2. n. 2. Lott. num. 211. contra Gonz. Gl. 5. n. 33. censentem non impediri filium illegitimum huic tertio succedere, cum videatur sic lapsu

tanti temporis exstinctâ memoriâ paternæ incontinentiæ, ut ea excitari nequeat ex hoc facto successione; sed admissâ etiam hac ratione, an non talis adhuc ministrat in Ecclesia, in qua pater ejus obtinuit beneficium? quòd simpliciter vetatur.

Questio 273. Qualiter hoc ipsum extendendum & limitandum?

1. Respondeo primò: ut per illegitimos intelligantur nati ex fornicario concubitu non tantum post, sed etiam antequam eorum pater esset Clericus. Garc. p. 7. c. 3. n. 15. Paxjord. l. 10. lit. 11. n. 25. Barb. de pot. l. 2. alleg. 65. Pass. c. 25. n. 238. contra Mirand. to. 3. q. 1. a. 10. Rodriq. to. 1. q. 13. n. 7. Item nati postquam pater renunciasset beneficio & Clericatu Pass. loc. cit. contra Paxjord. Item illegitimi legitimated per rescriptum Papale, nisi in eo expresse & specialiter sublata sit hæc inhabilitas ad habendum patris beneficium, aut in Ecclesia, in qua is illud habuit. Laym. in c. 2. de fil. presb. n. 1. Sayr. de cons. l. 6. c. 11. nu. 30. Secus est de legitimatis per subsequens matrimonium, quia talis comprehenditur sub nomine nati ex legitimo matrimonio, etiam in materia stricta. Gl. in c. immutuit. de elect. Butr. apud Fagn. in c. ad extirpandas, de fil. presb.

2. Non tamen intelligantur filii legitimi per patrem illegitimum descendentes ab avo Clerico. Nepotes enim nomine filiorum non veniunt in odiosis, sed solum in favorabilibus, juxta l. juliam, ff. de rit. nupt. & l. patris, ff. de adult. Barb. ad cit. c. 15. Trid. n. 6. citans Castrop. Riccius in praxi p. 4. res. sol. 374. Sayr. loc. cit. c. 10. n. 46. Azor loc. cit. c. 4. q. 17. Pass. n. 228. citans plures alios. Navar. l. 1. conf. 9. de fil. presb. Fagn. ad c. ex transmissa. nu. 20. iniquis id hodie indubitatum, eò quòd Greg. XIII. ex sententia S. Congregationis declaravit, nec constitutionem Clement. VII. quæ incipit: *ad Canonum Conditorum*; nec Trid. sess. 25. c. 15. obstare, quo minus nepos legitimus ex filio illegitimo possit obtinere beneficium avi, in tali enim nepote non consideratur incontinentia illa avita seu avi, neque persona nepotis est apta excitare ita memoriam illius incontinentiæ, sicut persona filii illegitimi sui patris Lott. loc. cit. Idque ut iidem AA. tam vivente quam defuncto patre contra Imol. Rebuff. Salzed. Host. Syl. Angel. Arm. Less. lo. cit. c. 34. num. 91. Pirh. de fil. presb. n. 37. Laym. ad c. ad extirpandas, num. 2. qui tamen post emi cum aliis apud Pass. loc. cit. admittunt posse nepotem talem succedere immediatè avo in beneficio, dum pater illegitimus adhuc vivit (eò quòd tunc cesset ratio prohibitionis, nempe speciei hæreditariæ successione; dum enim pater vivit, nepos etiam legitimus non potest succedere avo in bonis, sed pater est proximus hæres) secus si mortuus est: nec putant hi AA. obtare sibi, quod, ut dictum; nomine filiorum in odiosis non veniant nepotes, quia hanc materiam dicunt non esse odiosam, aut pœnalem, sed favorabilem, non quidem respectu illorum nepotum, sed Ecclesiæ, cum filii legitimi non repellantur à beneficiis paternis in pœnam, sed ob favorem & commodum Ecclesiæ. Laym. loc. cit. n. 2. quin & dum agitur de successione, vel quasi successione hæreditaria, etiam post mortem patrum suorum, nepotes veniant nomine filiorum. Idem dicendum est secundum Castrop. de benef. d. 4. p. 2. n. 7. qui pro hoc citat Nav. conf. 9. de fil.

de fil. presb. n. 9. Sayr. de irreg. l. 6. c. 10. n. 4. Azor p. 2. l. 6. c. 4. q. 17. Barb. p. 3. alleg. 65. num. 18. Garc. lo. cit. n. 27. & Azor apud Barb. loc. cit. de nepote illegitimo talis avi; Concilium Trident. namque paternæ, & non avitæ incontinentiæ memoriæ à loco sacro vult arcere, & sic S. Congreg. 17. Octob. 1591. amplexam fuisse hanc sententiam etsi aliàs senserit contrarium, testatur Barb. apud Castrop.

3. Neque etiam comprehenduntur Nepotes in linea collateralis, quo minus illi beneficium patrui, vel avunculi immediatè post illum (saltem si jure hereditario non succedant. Pirh. loc. cit. num. 39.) habere possunt; cum inter Collaterales non sit tanta necessitudo successione, quanta est inter filium & nepotem respectu patris vel avi. Rebuff. loc. cit. num. 30. fumitur ex cap. ex parte, de offic. delegat.

4. Multominus autem comprehenduntur illo Trident. decreto, aut etiam ratione ab illo data Patres clericis illegitimos: in filio namque illegitimo presbyteri, (cum is sit, & dicatur argumentum ambulans super terram incontinentiæ paternæ. Gloss. in cap. proposuisti, dist. 82. item filius sit imago patris, eumque repræsentet, qualiter pater non est imago filii, nec eum repræsentat) magis conservatur memoria istius incontinentiæ, quam in ipso patre, neque etiam pater ita videtur repræsentare hereditariam successionem, dum succedit in beneficio, ut Castrop. adeoque is succedere potest in eodem filii illegitimi beneficio & decit. Roræ. Garc. loc. cit. num. 28. Less. loc. cit. num. 91. Sayr. loc. cit. num. 44. Barb. loc. cit. n. 7. citans plures Fagn. in c. ex transmissa. num. 26. Castrop. loc. cit. num. 5. citans Rebuff. in pr. tit. de dispens. super defectu natalium. num. 29. Quintadv. Eccles. s. 2. n. 95. Gigas de pension. q. 86. num. 10. contra Lott. l. 2. q. 48. num. 194. cujus rationes in oppositum vide quest. post hanc. 6. uti & dicenda paulo post ex Lott. ad hoc ultimum punctum.

Questio 247. Quid veniat nomine ejusdem Ecclesiæ?

Respondeo: Veniunt etiam Ecclesiæ, licet materialiter plures, habentes tamen unum eundemque intitulum, & in quarum una, dum residet intitulus, censetur etiam residere in altera, atque ita filius illegitimus non possit obtinere beneficium in una illarum, si parens in earum aliqua habet, aut habuit beneficium, aut ministravit. Barb. loc. cit. num. 16. Garc. loc. cit. num. 75. Pass. loc. cit. num. 242. Item Ecclesiæ Matrix cum filialibus, si sint unitæ principaliter, ita ut intitulus in Matrice censetur etiam intitulus in filialibus, & omnium habeat administrationem, & obrinentes Ecclesiæ filiales tenentur ministrare in Matrice. Secus si filiales Matrici sint unitæ tantum accessorie, & eas obrinentes non teneantur ministrare in Matrice. Barb. num. 23. Garc. num. 62. Pass. num. 244. Item si plures Ecclesiæ aliæ unitæ æquè principaliter, secus si accessorie, poterit enim tunc filius obtinere illam accessorie unitam, & Pater alteram, si in ista accessorie unita non ministravit. Garc. *ibid.* Item intelliguntur Ecclesiæ forores, quales dari aliquas in Hispania, ait Castrop. *cit. p. 2. num. 14.* in quarum una residens censetur in alia residere ex favore & privilegio Pontificis, ita ut in una earum intitulari nequeat filius illegiti-

mus, in altera pater, quia jam esset intitulus in Ecclesia, in qua pater ratione beneficii ministrare censetur, seu in qua pater censetur habere beneficium. Cast. *ibid.* ex Barb. ad *cit. c. 15. Trident.* Non tamen intelligatur Ecclesiæ noviter erecta ex parte alterius Ecclesiæ, & ab ea dismembrata; sic enim poterit filius obtinere Episcopatum noviter erectum ex parte Archi-Episcopatus, quem pater ejus obtinet, vel obtinuit. Barb. loc. cit. num. 18. Pass. num. 246.

Questio 275. Quid hic veniat nomine beneficii, & ejusdem beneficii, & habere beneficium?

Respondeo ad primum: habere stallum vel sedem in choro; hinc si pater ratione dignitatis obtinere in hac Ecclesia, habeat etiam in altera sedem in choro, filius illius illegitimus in neutra harum Ecclesiarum possit obtinere beneficium. Garc. loc. cit. c. 13. n. 66. Barb. loc. cit. n. 14. Pass. loc. cit. num. 247. Castrop. de benef. d. 4. p. 2. num. 13. quamvis is addat, hanc doctrinam non carere difficultate ob ea, quæ tradit Gonz. ad reg. 8. gl. 10. à num. 16. Item acceptum esse in Clericum Ecclesiæ receptitiæ, in qua recepti absque alia provisione divinis inservire, & massæ communis participes esse solent. Barb. loc. cit. num. 19. Pass. n. 248. Non tamen intelligatur Capellania amovibilis; hinc obtinere potest filius beneficium in Ecclesia, cui pater ejus inservivit tanquam Capellanus amovibilis. Garc. loc. cit. num. 72. Barb. loc. cit. n. 22. Riccius lo. cit. decis. 373. Campan. rub. 11. c. 13. n. 67. neque etiam Capellania, quæ fundari solet absque auctoritate Episcopi. Barb. loc. cit. n. 24. Gonz. ad reg. 8. cancell. gl. 5. num. 33. Pass. loc. cit. num. 50. citans Castrop.

2. Respondeo ad secundum: nomine ejusdem beneficii venit etiam beneficium accessorie unitum alteri, etiam dissoluta unione, ita ut illud prius habitum à patre, habere dein nequeat à filio. Garc. loc. cit. num. 63. quod si tamen beneficium illud accessorie unitum per hanc unionem, seu accessum naturam necessariò administrari debet per Vicarium perpetuum aut temporalem, & non per Rectorem principalis beneficii, filium illegitimum posse obtinere hoc accessorium, etsi pater obtineat principale beneficium, eò quod sic filius neque obtineat beneficium patris, nec ministrat in eadem Ecclesia, supponendo accessorium illud esse in Ecclesia diverfa; tenet Castrop. de benef. d. 4. p. 2. num. 12. citans pro hoc Garc. p. 7. c. 3. num. 61. & Barb. ad *cit. c. 15. Trident. & de potest. Episc. alleg. 65. num. 11.* Non tamen intelligatur Canonicatus, qui tempore, quo eum pater possidebat, erat tantum portio; factum enim per hoc jam est aliud beneficium. Gonz. loc. cit. Barb. loc. cit. num. 5. Lotter. de re benef. l. 3. q. 84. nu. 210. Castrop. lo. cit. n. 15. qui tamen rectè hunc terminum adjicit: portio non beneficialis.

3. Respondeo ad tertium: per habere beneficium intelligitur quomodocumque illud possidere. Barb. loc. cit. num. 28. Pass. 252. Etsi per Procuratorem tantum sumpta possessio. Paxjordan. l. 10. tit. 19. num. 54. Item licet nunquam in illa Ecclesia ministravit pater aut fructum aliquem percepit. Abb. in c. transmiss. de fil. presbyt. in 6. Garc. num. 36. Barb. num. 31. Item licet possessionem habue-

habuerit absque legitimo titulo, vel etiam aliquando eam habuerit minus pacificè. Garc. p. 7. c. 3. num. 59. Barb. loc. cit. num. 13. Paxjord. & Castrop. apud Pass. num. 255. Ac denique per habere beneficium intelligitur, siue habeatur in titulum, siue in commendam, siue in administrationem, Castrop. loc. cit. num. 11.

Questio 276. Quid intelligatur per ministrare in Ecclesia?

Respondeo: intelligi etiam ministerium exhibitum per modum cooperitoris, Pirh. de fil. presbyt. num. 55. Item ministerium illud, quod Clerici alicujus Ecclesie, dum tenentur aliquando processionaliter accedere aliam Ecclesiam, in ea præstant, canendo sacrum, Antiphonas &c. ita ut si in ista Ecclesia pater est beneficiatus, filius illegitimus in neutra illarum possit esse beneficiatus, Castrop. num. 16. Garc. n. 69. Paxjord. num. 30. apud Pass. num. 257. Item intelligitur de ministerio, licet illud illegitimus possit præstare per substitutum. Pass. num. 259. contra Garc. loc. cit. n. 71. & Paxjord. num. 32. eò quòd licet etiam beneficium non requiratur residentiam, tamen non possit obtineri à filio in Ecclesia beneficii paterni. Non tamen ita intelligitur, ut illegitimus in Ecclesia beneficii paterni prohibeatur ex devotione, & non ex salario (intellige stabili; scilicet enim est, si legatur missa aliquoties ad elemosinam promerendam. Pirh. ad tit. de fil. presb. num. 55.) celebrare. Garc. loc. cit. c. 3. num. 70. Paxjord. num. 31. Pass. num. 258. Castrop. num. 16. contra Navar. cons. 1. q. 17. de consuet. Sayr. Riccium apud Barb. loc. cit. num. 62. Qui tamen etiam num. 27. una cum Garc. Ricc. Paxjord. citatis à Pass. tenet non licere illegitimo etiam laico tanquam Mulico cantare in Ecclesia paterni beneficii. Idem tenet Castrop. num. 16.

Questio 277. Num etiam comprehendatur pensio?

1. **R**espondeo primò affirmativè, si sermo est de pensione imposta fructibus paterni beneficii; verat siquidem Concilium, & hoc ipsum ob eandem rationem, ne scilicet memoria incontinentiæ paternæ duret. Castrop. de benef. d. 4. p. 2. num. 9.

2. Respondeo secundò negativè, de pensione fundata super alio quàm paterno beneficio, ita ut Clericus habens facultatem transferendi pensiones possit eam transferre in filium suum illegitimum; aliàs simpliciter dispensatum ad beneficia & pensiones, quia pensio improprie est beneficium, & in odiosis non est facienda extensio. Castrop. loc. cit. Gigas de pensio. q. 86. nu. 3. Paris. de resign. benef. l. 6. q. 4. num. 21. Gonz. ad reg. 8. cancell. gl. 5. §. 5. num. 22. Barb. loc. cit. num. 35. contra Garc. p. 2. c. 3. num. 36. & Mandos. apud Pass. num. 264. hoc nixos fundamento, quòd videatur per hoc pari modo conservari memoria paternæ incontinentiæ, & pensio succedat loco beneficii, quorum tamen utrumque falsum videtur: & certè licet pensio succedat loco beneficii, quo ad qualitates in beneficiis requisitas, ita ut eadè aras, legitimitas, &c. requisita ad beneficium, requiratur etiam in pensione, non tamen succedit in dispositione speciali prohibitiva, cum inhabilitatus ad beneficia consequenda non sit eo ipso inhabilitatus ad pensiones con-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. 1.

sequendas. Castrop. num. 10. ex Gonz. gl. 5. §. 5. num. 26. Navar. cons. 12. nu. 15. de rescrip. Adde, quòd pensio sub nomine beneficii non comprehendatur in præfenti, vel ex eo constare, quòd in dicto Concilii decreto, postquam actum de beneficio, agatur etiam de pensione, tanquam aliquo distincto; & certè aliàs nequidem talis filius obtinere posset pensionem super fructibus alterius beneficii ejusdem Ecclesie. Castrop. cit. num. 10. Imò juxta Gig. q. 12. num. 2. nequidem comprehenditur pensio, quæ est super eodem beneficio, aut præbenda, super qua pensionem habet Pater, uti nec pensio, quæ est super beneficio domus paternæ, aut etiam pensio, quæ illegitimo legitime constituta fuit super beneficio tunc non paterno, dum illud postea pervenit ad patrem, ita ut eam filius retinere possit. Paxjord. loc. cit. num. 23. Pass. n. 264.

Questio 278. Quid in hoc puncto dicendum de illegitimis religiosorum?

Respondeo: non extendere quidem se ad hoc decretum illud Trident. utpote constitutum pro solis Clericis (quo nomine in pœnalibus non veniunt Religiosi) & extra ea, quæ separatim pro regularibus statuerat Trid. fuscè probat Pass. n. 269. contra Mirand. rom. 2. q. 2. d. 10. & Lavor. c. 16. n. 47. tenentes universalissimè illegitimum sine speciali dispensatione distincta ab ea, qua dispensatus est ad Prælaturas, non posse esse Prælatus in tota ea Religione, in qua pater ejus fuit Prælatus, & contra Peyr. q. 2. c. 5. num. 140. limitantem hoc ad eandem provinciam, & contra Rodriq. rom. 1. q. 13. a. 7. Sigism. à Bon. d. 72. num. 5. Donat. p. 3. tr. 5. q. 31. num. 13. limitantes id ad idem Monasterium. Nihilominus vi Constitut. Gregorii XIV. edita Anno 1590. quæ incipit: *Circumspecta*; in qua, dum præcipitur, ut tales filii non recipiantur ad eandem Religionem, in qua pater est professus, multò magis præcipitur, ut non præficiantur alijs. Item vi Constit. 30. Clément. VII. talis filius prohibetur obtinere quæcunque Monasteria & beneficia regularia, & sæcularia, quæ Pater ejus aliquando habuit. Verumtamen & hæc constitutio, cum loquatur limitatè de eodem numero beneficio, poterit adhuc illegitimus talis antecesserit dispensatus ad hoc, ut ejusdem Ordinis Religiosus esse possit, sine alia dispensatione esse Provincialis, non tamen Prior, si Pater ejus fuit in hoc conventu Prior. Pass. num. 271. & 272.

Questio 279. An igitur etiam è converso Pater nequeat obtinere beneficium in Ecclesia, in qua filius ejus illegitimus jam habuit aliquod beneficium?

1. **R**espondeo primò ex Lott. negativè, si sermo est de diverso beneficio quantumcunque existente in eadem Ecclesia. Lott. l. 2. q. 48. num. 194. eò quòd tunc forte non militet ita eadem ratio, ob quam vetatur filius illegitimus habere ibi beneficium, ubi pater ejus habuit, ut constabit ex mox dicendis, & de hoc casu successione, nimirum Patris in eadem Ecclesia, in diverso tamen beneficio, intelligendam esse decis. Seraph. 142. in qua dicitur, verba Trident. sess. 25. c. 15. ita esse concepta, ut non possint ullo pacto convenire parentibus, eò quòd, si ad arcendam memoriam paternæ incontinentiæ filii excluduntur, nullo modo possint,

possint arceri parentes ipsi, in quibus non cadit ista passio, ut per eorum successionem arguatur incontinentia parentum, cum possint esse nati ex legitimo matrimonio) item quæ fusè scripsit Garc. p. 7. c. 3. num. 28, & Rebuff. tit. de dispens. super defect. natal. ait Lott. num. 202. & 206. ubi etiam, quòd hæc scripta sint, salvâ sententiâ S. Congreg. ad quam magis pertinet decreti illius Tridentini interpretatio.

2. Respondeo secundò: affirmativè, si sermo est de patre succedente filio suo illegitimo in eodem beneficio; quia jam militat eadem ratio, nimirum excitatio & conservatio memoriæ incontinentiæ talis patris. Lott. num. 194. & 206. nam memoria paternæ incontinentiæ non excitatur tam ex persona filii, quàm ex factò successione in beneficio, licet postea excitata conservetur in persona filii (qui dum vivus est, dicitur testis paternæ incontinentiæ, c. priusquam. d. 28. & argumentum paternæ incontinentiæ Gl. in c. proposuisti. d. 82. & nuncius impudici patris, Host. in c. cum decorem. de fil. presb. n. 1.) hinc è converso nihil est, quin ratione successione aequè conservetur hæc memoria in patre, non enim minus observabunt homines patrem obtinere beneficium, quod obtinebat illegitimus filius, quàm observaturi essent filium successisse in beneficio, quod obtinebat impudicus pater; imò magis, quia rarius; ut Gl. in c. legibus. d. 93. Ubi autem fuerit hæc memoria excitata, non est cur eadem aequè non conservetur in persona ejusdem patris vi naturalis relationis, quæ est inter patrem & filium. Lott. n. 195. & 196. sed neque dicas cum Jo. And. in c. ex transmissa. Abbate, ibid. n. 3. Butrio. n. 11. nullam existare de hoc expressam prohibitionem, & materiam esse exorbitantem. Nam cum militet eadem ratio, fit interpretatio intensiva, non extensiva. Lott. n. 198. ex Parif. conf. 32. num. 77. l. 1. Neque etiam est materia exorbitans, utpote qualis dicitur ea dispositio, quæ inducit aliquid in specie contra id, quod jure antiquo dispositum fuerat in genere. Menoch. de recap. possess. remed. 14. n. 13. Lott. n. 199. & etiam si materia sit exorbitans, adhuc procedit argumentatio ab identitate rationis, ut Alex. conf. 89. n. 6. ita ut, si qui contrarium docuerint, constet eos minus propriè accepisse materiam exorbitantem. Lott. n. 200.

Questio 280. An ergo pater habere possit beneficium in Ecclesia, in qua filius ejus illegitimus jam est beneficiatus?

Respondeo: negativè. Castrop. de benef. d. 4. p. 2. num. 6. citans Garc. p. 7. c. 3. n. 31. Etsi enim Trident. hunc casum directè non tetigerit, neque id vetuerit expressis verbis (dum loquens de patre & filio beneficiatis jam tempore Concilii, solum expressè disponat: quòd si in præsentia pater & filius in eadem Ecclesia sint beneficiati, filius cogatur beneficium dimittere patre intacto) tacite tamen & virtualiter hoc ipsum vetare videtur, cum enim voluerit, ne filius illegitimus & pater in eadem Ecclesia beneficiati existant, ut paternæ incontinentiæ memoria longissimè arceatur, frustraretur Concilium hoc suo fine, si pater obtinere possit beneficium in Ecclesia, in qua filius ejus illegitimus jam habet beneficium, adeòque dicendum, non posse id patrem, neque enim filius cogendus est beneficium jam acquisitum relinque-

re, sed potius pater impediendus ab illo consequendo, quia ipse agit de lucro captando, & filius de damno vitando. Castrop. loc. cit.

Questio 281. Quid dicendum hac in parte de filiis legitimis presbyterorum, aliorumve Clericorum?

1. **R**espondeo primò: posse illos in Ecclesia, in qua eorum pater provisorius, providei, id enim nec à jure communi, nec à Trident. vetatur. Castrop. de benef. d. 4. p. 2.

2. Respondeo secundò: non posse illos patri in eodem beneficio succedere immediatè. c. ad extirpandas. c. constitutus. de fil. presb. Poterunt tamen in eo succedere mediatè. c. ex transmissa. l. cod. & c. ad extirp. ibi. Gl. Innoc. Abb. Barb. Garc. p. 7. c. 3. n. 3. Sanch. opusc. l. 2. c. 1. dub. 14. n. 2. Pall. n. 122. Lott. l. 2. q. 48. n. 178. & seq. Species siquidem illa hæreditaria successione in beneficio, quæ est ratio unica, ob quam prohibetur filius succedere in beneficio paterno, locum non habet, nec ullatenus comparet, seu representatur propter mediam intercedentem personam, utpote quæ illam speciem ita submovet, ut nec per imaginationem quis suspicari possit activitatem alicujus juris hæreditarii. Lott. loc. cit.

Questio 282. Qualiter hoc ipsum extendendum aut limitandum?

1. **R**espondeo primò: sic extendendum ut locum habeat, etiam in filio adoptivo; cum & hic propriè sit filius familias. l. 1. ff. de adopt. succedatque aequè patri, quantumcunque sacerdoti, tam ex testamento, quàm ab intestato, ut AA. in l. si quis posthumus. de lib. & posthum. Lott. cit. q. 48. n. 186. supponens cum communiore, pro qua citat quamplurimos num. 187. Sacerdotem posse, quem velit, sibi adoptare in filium, modò tamen, si agatur de adrogatione, accedat Auctoritas Papæ. Si verò de adoptione simplici, auctoritas magistratûs Ecclesiastici. Lott. cit. n. 187. citans Rujinum. conf. 167. l. 5. licet, ut idem Lott. in hoc casu exigatur alicujus citatio.

2. Respondeo secundò: ita ut ea dicatur adhuc successio mediata, dum inter patrem & filium mediat alius, qui legitimè possederit idem patris beneficium, etsi in eo nunquam ministrarit, adeòque is in dictum filium poterit illud resignare. Pall. nu. 223. contra Rebuff. secus, si medius ille possederit invalidè. Sanch. loc. cit. n. 5. Pall. n. 224. sic etiam dum quis obtinuit v. g. Rectoriam principalem Titii, potest is instituere Vicarium perpetuum filium Titii, quia jam filius non succedit immediatè in jure & titulo patris, sed potius in jure præsentis Rectoris, mediantis inter ipsum & patrem. Et ita communicatio illa tituli & juris beneficiæ inter Rectorem principalem, & Vicarium perpetuum non refert speciem successione hæreditariæ, qualem quia referret, si pater, ad quem ratione alicujus personatûs v. g. cui Ecclesia parochialis est incorporata, filium suum legitimum in illa parochia constitueret Vicarium perpetuum, hinc id non potest. Laym. in c. Michal. de fil. presb. num. 2. Pirh. ad eund. tit. n. 41. Item si Patens Rector Ecclesiæ moreretur ante Vicarium suum perpetuum, potest filius, mortuo illo Vicario, consequi istam Vicariam, quia jam censetur mediare inter pa-

erem & filium Vicarius ille post parentem mortuus. AA. *ibid.* Secundo ut nomine beneficii veniat etiam Vicaria vel commendata perpetua, non verò temporalis. *cit. c. constitutus, Gl. in c. ad extirp. Sanch. loc. cit. n. 6.* Rebuff. *in praxi. de disp. super natal. n. 21.* Barb. *ad c. constitutus. n. 2.* ita ut filius obtinere nequeat Vicariam vel commendam perpetuam illius Ecclesie, cujus parens immediatè ante fuit Parochus aut Rector principalis. *c. Michael. vel etiam, cujus parens immediatè ante fuit Vicarius perpetuus, aut quam habuit in commendam perpetuam; multòque minus possit habere Rectoriam principalem illius Ecclesie.* Rebuff. *loc. cit. n. 16.* Laym. *ad cit. c. Michael. n. 4.* Pirh. *ad tit. de fil. presb. n. 40.* Tertio, ut nomine beneficii habiti intelligatur beneficium possessum; Non enim prohibetur filius habere beneficium, cujus tantum titulum v. g. per collationem consecutus erat pater absque possessione. *Garc. p. 7. c. 3. n. 55.* Barb. *de off. Ep. alleg. 65. n. 7.* Pirh. *loc. cit. n. 36.* Quarto, ut nomine beneficii ejusdem non veniat beneficium mutatum v. g. ex portione factum Canonicatus, hoc enim poterit filius immediatè obtinere. *Sanch. loc. cit. n. 2.* Pass. *n. 226.* uti etiam, si patris & filii beneficia sint tenuia; poterit filius utrumque possidere, postquam mortuo patre unita sunt. *Sanch. loc. cit. n. 8.* Lott. *l. 2. q. 48. n. 181.* citans Hostiens. *in c. ex transmissa, Jo. And. n. 3. Abb. n. 7.* pari siquidem modo, quo persona media impedit oriri speciem hereditaria successionis, titulus unionis (factæ tamen sine dolo aliquo) eandem speciem oriri non patitur. *Lott. cum cit. AA.* Neque etiam dici debeat idem beneficium, dum in Ecclesia aliqua, in qua præbendæ Canonicales distinctæ non sunt, nec singulis Canonicis certo numero assignatæ, sed reditus ad communem mensam & massam Capituli deferuntur, statim post mortem patris Canonici, nulla persona mediante, defertur filio Canonicatus, cum is jam non vacaverit per mortem parentis. *c. ex parte. de concess. presb. Host. Abb. Burrio, Laym. apud Pirh. n. 46.*

3. De reliquo non vetat jus canon. patrem immediatè succedere filio etiam illegitimo, ut dictum supra in eodem beneficio; siquidem materia hæc, cum odiosa sit, non debet à filiis fieri extensio ad parentes. *Jo. And. Abb. Rebuff. Azor, Garc. citati à Pirh. loc. cit. n. 46.* contra Hostiens. Archid. & alios apud Fagn. quibus adhæret *Lott. loc. cit. n. 184.* dicens esse sententiam suam communem DD. non minus probabiliter sustentium contrarium ob paritatem rationis, nimirum quod cum non minus pater filio, quam filius patri succedat in bonis hereditariis, hæc sit species quadam successionis; jura autem generaliter prohibeant successionem in beneficiis Eccles. Unde etiam in tantum illis consentit *Pirh. num. 45.* in quantum censet, non posse patrem immediatè post mortem filii succedere ei in beneficio, si succedat ei in bonis.

4. Neque etiam vetat quo minus filius legitimus simul cum vivente patre in eadem Ecclesia obtineat simile omnino beneficium. *Lott. loc. cit. n. 181.* (dicens in hoc consentire omnes. & n. 192. dicens filium impetrantem Canonicatum in Ecclesia, in qua pater habet alium Canonicatum, nequidem teneri de hac circumstantia facere mentionem, nisi ei obstat illegitimitas) *Sanch. loc. cit. n. 11.* ex Felin. *Rebuff. quos citat Passer. n. 228.* referens plures alios contra *Abb. in c. cum decorem, de*

fil. presb. num. 1. negantem id quoad beneficium omnino simile.

5. Porro idem, quoad hoc, nimirum quoad succedendum mediatè in beneficio patris jure antiquo etiam poterant filii illegitimi. *c. ex transmissa. & ibi, Abb. n. 5. Host. Innoc. Barb. n. 3.* fateturque ipse Clemens VII. in *Const. sua. ad Canonum Conditionem. trigesima. edita Anno 1533.* apud Quarant. *in sum. bullar.* per quam hoc ipsum illis abrogavit: Poterant & mortuo patre esse beneficiati in eadem Ecclesia, in qua fuerat pater & circa hoc Clemens VII. nihil immutavit. *Pass. n. 230.* sed *Trid. sess. 25. c. 15. de reform.*

Questio 283. Num Episcopus in isto Concilio Trid. decreto dispensare possit?

Respondeo negativè. *Abb. Jo. And. Sanch. opusc. l. 2. dub. 17. n. 4. Barb. de off. Ep. alleg. 65. n. 30. Paxjord. loc. cit. n. 42.*

Questio 284. Quid si ergo Episcopus concesserit filio Presbyteri Capellam vel beneficium, & ad ejus ritulum illum ordinavit, quod pater ejus habuit, vel etiam in Ecclesia, in qua pater ejus ministravit?

Respondeo: si Episcopus hoc fecit scienter, non potest illegitimum removere ab isto beneficio, quin & si amovit, debet illud ei restituere, ut pacificè possideat. Si verò ignoranter id fecit, non debet illum inde amovere, donec de alio beneficio ei sufficienter provideat, sic expressè habetur *c. veniens. de fil. presb.* textus autem hic non est de filio legitimo, ut aliqui volunt, sed de illegitimo, ut plerique, alii *Laym. ad cit. c. n. 1. Pirh. de fil. presb. n. 33.* Atque ita hic est casus singularis, & exceptus, in quo illegitimus Presbyteri ab Episcopo ignorante ejus inhabilitatem institutus in beneficio paterno, & ad illius ritulum ordinatus, licet potest illud, etsi invalidè collatum retinere ad tempus, donec aliud ei conferatur, ne cogatur indecorè mendicare. *Rebuff. in praxi. de dispens. super def. nat. n. 79. Fagn. in c. veniens. n. 15. Pirh. loc. cit. n. 34.* Alter verò quem scienter sic promovit Episcopus, nec ipse ab Episcopo illo (cum is potestatem non habeat dispensandi in *cit. Canone*) removeri debet; sed à Superiore Episcopi, puta metropolitano vel Papa. *c. diversis. de fil. presb. Laym. ibid. n. 2.* quamvis in casu istius *c. veniens.* Papa illegitimum illum noluerit amovere, sed ex gratia cum illo dispensavit, ut possit retinere beneficium paternum; idque in odium Episcopi illicitè, & invalidè illum instituentis, & mox illum iterum auctoritate propria removens; vel etiam ne sic promotus aliàs cogereetur mendicare. *Gl. ad cit. c. veniens. v. restitutus. Hostiens. ibid. & Fagn. n. 10.*

2. De cetero præscindendo ab illa Episcopi institutione, ubi notorium est illegitimum Clericū in Ecclesia paterna successisse sine dispensatione, à beneficio amoveri debet, & potest, etiam sine processu judiciario. *c. quoniam. de fil. presb.* in notoriis enim ordo judicarius non est necessario observandus. *c. manifesta. 2. g. 1.* Etsi in præsentem pater & filius ejus illegitimus in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiantur, cogendus est filius suum resignare, aut etiam cum alio permutare extra illam Ecclesiam intra tres menses, alias ipso jure eo privatus est, ita decernit *Trid. sess. 25. c. 15.*

Questio 285. Num Prælati regulares cum suis in isto genere dispensare possint?

Respondeo negativè. Imprimis non potestate ordinaria, ut patet, dein nec privilegio; si enim ex eo, quòd habeant privilegium, dispensandi cum suis super defectu natalium, ex quacunque copula nefaria is processerit, non habeant eo ipso privilegium dispensandi cum filiis legitimis suorum, ut succedant immediatè patri in beneficio vel Prælatura (sunt enim distincta, & diversæ speciei hæc privilegia, juxta quod diversæ sunt inhabilitates, quas respiciunt, nempe una fundata in illegimitate; altera in ratione filiationis, seu quia filii sunt) multò minus habent privilegium dispensandi cum filiis illegitimis suorum, ut hi succedant patri in beneficio vel Prælatura. Pass. n. 290. Qui etiam num. seq. addit, quod si decretum Trident. comprehenderet religiosos, non possent dispensare Prælati religiosi cum filiis suorum religiosorum, ut essent Prælati ejus conventus, in quo pater fuit Prælatus, aut etiam in tota Provincia, vel Ordine; imò, ut possent beneficium ullum exercere, vel chorum frequentare, aut unam Antiphonam cantare, cum Trident. veter. filios Clericorum ministrarunt, quod cum juxta communem DD. non teneat, posse superiores cum talibus dispensare, non tantum ut admitti possint ad eundem, in quo pater fuit, Ordinem, sed & ad Prælaturas, quas pater non habuit.

Questio 286. Quales conditiones habere debeat dispensatio super defectu natalium, ut sit valida?

1. Respondeo primò: ut sit data ex rationabili causa, si data est ab inferiore Papa (secus si data ab ipso Papa) hic enim non nisi ex concessione Papæ dispensat in hoc, Papa autem non concedit, ut inferiores sine causa dispensent. Lamb. p. 1. l. 2. q. 7. a. 11. num. 12. Garc. loc. cit. c. 2. num. 49. Castrop. tom. 1. tr. 5. d. 6. p. 8. num. 2. Lamb. d. 5. q. 16. adeòq; comprehenditur etiam legatus à latere. Castrop. loc. cit. Sanch. l. 8. de matrim. d. 87. num. 5. & alii passim contra Rodriq. in sum. c. 4. concl. 3. num. 5. Valebit nihilominus dispensatio, si inferior dispensans prudenter & bona fide credit esse justam causam dispensandi, postulante sic recta Ecclesiæ gubernatione ad excludendos scrupulos, & ne passim acta infringere sit necesse. Sanch. loc. cit. num. 8. Pass. cit. c. 25. de elect. num. 289. contra Castrop. loc. cit. num. 5. vel si est justa causa, etsi dispensans sine cognitione causæ dispense. Sanch. Pass. ll. cit. Armil. v. dispensatio. num. 14. Porro quæ causæ sint justæ dispensandi in illegimitate, certà regulà definiti nequit, refert earum plures, ex c. requisitis. 1. q. 7. & c. sciendum. d. 29. Sylv. v. dispensatio. Rebuff. cit. de dispens. super def. nat. l. num. 48. Castrop. loc. cit. num. 7. Neque eadem causa sufficit respectu cujuscunque defectus natalium; tantò enim difficiliùs dispensandum cum illegitimis, quantò turpiùs procreati. Sayr. de cens. l. 6. c. 11. num. 8. Pass. num. 288.

2. Secunda conditio est, ut expressa sint ad minimum in supplicatione, quæ de jure vel stylo Curia sunt exprimenda; quales sunt circumstantiæ, quæ per se spectant ad negotium, sive quæ per se factum reddunt turpius, & difficiliùs dispensabile, v. g. in præstate, num illegitimus sit ex adulterio,

uno vel utroque conjugato, an ex incestu in primò vel secundo gradu, vel alio remotiore, etiam affinitatis. An ex sacrilegio, puta Religiosis professis, Mirand. tom. 2. q. 1. a. 13. Tamb. l. cit. q. 16. n. 11. & q. 18. n. 4. Sanch. loc. cit. d. 21. num. 12. Felin. ad c. postulasti. num. 1. & plures alii, quos citat, sequiturque Pass. num. 290. neque juvat, bona fide ex ignorantia racuisse tale quid; quod enim de jure exprimendum, ejus expressio est de forma & substantia. Sanch. & Pass. ll. cit. contra Sigism. à Bon. de Elect. dub. 75. n. 4. & Rodriq. p. 1. q. 13. a. 12.

3. Tertia conditio ad hoc ut valeat dispensatio pro speciali casu, est, ut eum distinctè exprimat; dispensatus enim in genere, v. g. ad Ordines, valet solum ad minimam speciem, v. g. ad Ordines minores, dispensatio ad beneficia paterna non valet, si ea sint curata. Pass. n. 291. dispensatus simpliciter super illegimitate nullà factà illius specificatione non intelligitur dispensatus, nisi super minima illegimitate, qualis est nati ex soluto & soluta. c. 1. de fil. presbyr. Pass. num. 297. tenetque hoc postremum, etiam in Regularibus, cum Prælatus regularis meritò difficiliùs moveri debeat, ut dispense cum illegitimo nato ex concubitu sacrilego, quàm ex simplice fornicatione. Peyr. in pralat. q. 2. c. 5. num. 145. Mirand. p. 2. q. 2. a. 13. Pass. loc. cit. contra Rodriq. loc. cit. num. 17. Leand. male citantes pro se Dianam. Item dispensatio ad majus non valet ad minus (nisi fortè minus à majore sit inseparabile, idque necessariò supponat; v. g. dispensatio ad Diaconatum valet etiam ad minores. Felin. in c. fin. de simon. n. 5. Hostiens. in c. postulasti. n. 12. Pass. nu. 294.) cum in dispensationibus non arguatur à paritate, vel majoritate rationis. Sayr. loc. cit. num. 16. Sanch. loc. cit. d. 1. num. 32. Surdus decis. 268. num. 20. Sic dispensatus ad Provincialatum non est dispensatus ad Priortatum. Pass. num. 295. contra Peyr & Lezan. ab eo citatos, multòque minus dispensatus ad unam Prælaturam regularem hoc ipso est dispensatus ad alias; idem contra Bordon. resol. 10. num. 21. Item dispensatus ad officia hujus Ordinis, non censetur dispensatus ad officia alterius Ordinis, ad quem transferitur, cum Superiores vi privilegiorum non dispensent, nisi pro eodem Ordine. Sanch. in Decal. l. 5. c. 5. n. 16. Peyr. ad constit. Julii 2. n. 88. Mirand. loc. cit. a. 4. & alii apud Pass. nu. 298. similiter dispensatus in religione ad officia & beneficia illius, non est dispensatus ad officia extra Ordine, sive in eo maneat, sive ad eodem ejiciatur. AA. iidem. sicut è contra dispensatus super irregularitate in saculo ad beneficia, non censetur post professionem dispensatus ad Prælaturas in Religione. AA. iidem; secus tamen quoad hoc ultimum censet Pass. n. 299. de eo, qui in saculo dispensatus esset à Papa, vel à Legato de latere ad omnia officia & beneficia; excipiendo tamen etiam Prælaturam insignem, & speciali notà dignam, v. g. Generalatum. Quin etiam licet dispensatio concepta per verba generalia, v. g. ad officia omnia regulariter loquendo debeat intelligi generaliter, ubi tamen clausula generalis ponitur post aliqua officia nominata, non extendatur ad majora nominatis. Peyr. l. ult. cit. num. 99. Strotius de off. Vicarii l. 2. q. 115. num. 10. apud Pass. num. 296.

4. Quarta conditio, ut voluntas dispensandi sit sufficienter demonstrata, dum nimirum non verbis aut scripto, sed facto sit dispensatio; uti ea sufficienter demonstratur, dum Superior habens potestatem

statem

statem & causam dispensandi rationabilem, & notitiam illegitimitatis, promouet illegitimum ad beneficium vel prelaturam. Sanch. de matrim. l. 8. d. 4. num. 23. Suar. tom. 5. in 3. p. d. 41. l. 3. num. 4. Pass. num. 301. Verumque id est in utroque foro. AA. iidem. Sayr. loc. cit. l. 7. c. 14. num. 12. nisi quod in foro externo debeat dispensatio constare de illegitimitate, & causa rationabili per probationes in eo foro legitimis & sufficientes. Pass. num. 303. Item verum est, etiam si Pontifex ipse promoveat ralem; etsi enim is sine iusta causa dispenseat valide, quia tamen sic non dispensat licite, praesumi non debet dispensatus sine iusta causa. Pass. num. 304.

Quaestio 287. In quo differat legitimatio a dispensatione cum illegitimo?

Respondeo: quod legitimatio habiliter illegitimum universaliter ad omnia iura, a quibus de iure scripto civili vel canonico repellatur; dispensatio autem ad quaedam solum. Azor. 2. p. l. 2. c. 14. q. 1. Tusc. l. c. concl. 220. Item quod legitimatio fit late interpretanda, dispensatio stricte. Pass. num. 306. Porro legitimatio civilis facta a Principe laico non valet ad functiones spirituales & Ecclesiasticas. Suar. tom. 5. d. 50. f. 3.

Quaestio 288. An Electio vel promotio illegitimi non dispensati ad beneficia & praelaturas sit ipso iure nulla?

Respondeo primo: in hoc sensu esse ipso iure nullam, quod ipso iure, siue iuribus id praecipientibus sit annullanda, & valide confirmari nequeat, nisi ab eo, qui super huiusmodi defectu natalium potest dispensare; hoc enim ad minimum probant textus supra adducti, & ille praecipue c. 1. & c. fin. de fil. presbyt. illegitimi beneficium nullatenus habent.

2. Respondeo secundo: probabile est, esse in ipso iure nullam, uti expresse tenent Nav. cons. 4. de fil. presbyt. & in sum. c. 25. nu. 127. Paris. de resign. l. 4. q. 4. num. 13. Peyr. in prel. q. 3. c. 5. num. 132. sicque evincere videtur *to nullatenus*, utpote reddens & iudicans actum invalidum, & iure nullum. Sanch. l. 6. de matrim. d. 32. num. 7. & l. 5. in decalog. cap. 15. num. 17. Gratian. discip. forens. tom. 1.

r. 159. num. 18. Unde tenebitur illegitimus, etiam occultissimus, beneficium dimittere, si dispensationem impetrare nequit, quia invalide promotus. Abbas in c. nisi cum pridem. de renunc. num. 16. Sayr. loc. cit. c. 10. num. 37. Azor. loc. cit. c. 4. q. 25. Peyr. loc. cit. num. 131. Nihilominus contrarium satis probabiliter defendit Pass. num. 311. & seq. ed quod cum nullitas actus ipso iure non sequatur ex natura ad prohibitionem superioris aut legis (multa enim facta tenent, quae fieri prohibentur. c. ad Apostolicam. de regul.) locum non habeat; nisi in iure exprimat (poena enim non irrogatur, nisi expresse iure caveatur. Tusc. l. p. concl. 816. n. 4. Barb. axiom. 181. n. 7. in iure autem canon. dicta poena nullitatis ipso iure nullibi exprimat; nullus etiam textus existit, vi cuius declaretur vim significativam illius vocis nullatenus portare in ventre decretum irritans; negentque id ipsum Gloss. in Clem. unicam de sequest. possess. & Gloss. in Clement. unicam. de iure patronatus. Gemin. in c. quoniam. de immunit. Eccles. num. 7. Sylv. v. excommunicatio n. 6. citans Ang. Armil. & c. ad haec, odia sint restringenda, & in poenis benignior fieri debeat interpretatio. reg. in poenis. de reg. iuris in 6. praesertim ubi innocens punitur ob culpam alterius, uti punitur illegitimus ob culpam incontinentiae paternae. Quibus tamen etiam non obstantibus tenet Pass. n. 314. cum communi, peccare illegitimum occultum graviter, acceptando Praelaturam, & teneri dimittere illam, quia semper peccat, dum contra Canones prohibentes eam nullatenus, hoc est nullo tempore haberi a tali, eam habet. Quia tamen hoc ipsum sit praecipuum humanum, ait eum posse retinere beneficium, si non potest sine gravi infamia sui, aut suorum illud dimittere, aut obtinere dispensationem, citatque pro hoc Rodriq.

tom. 1. q. 13. d. 5.

CAPUT SECUNDUM.

DE CONDITIONIBVS PROMOVENDORVM QVASI SVPERNATVRALIBVS.

PARAGRAPHVS I.

De fide promovendi ad beneficia Ecclesiastica.

Questio 289. An, & quo jure infidelis non baptizatus sit ineligibilis & impromovibilis ad officia Ecclesiastica?

Respondeo: jure divino quasi connaturali institutioni Ecclesie Christi esse inpromovibilem, ita ut ex eodem jure electio vel promotio talis sit in ipso facto indispensabiliter irrita. Pass. cit. c. 25. num. 56. datur siquidem per baptismum primum veluti posse passivum, non tantum ad sacramenta, sed ad ea omnia recipienda & obtinenda, quae ad Christianum cultum spectant. D. Thom. 3. p. 2. q. 63. a. 2. adeoque non baptizatus incapax est omnis jurisdictionis & administrationis Ecclesiasticae, tanquam non incorporatus Christo & Ecclesiae, ut membrum ejus, & pars.

Questio 290. Quid hac in re dicendum de infidelibus conversis?

Respondeo: eos nec jure divino, nec humano communi esse ineligibiles aut aliter impromovibiles ad officia & beneficia Ecclesiastica, sumitur ex c. eam te. de rescrip. Abb. ibidem. Ita, etiam, ut nec auctoritate Capituli generalis, vel cujuscunque religionis sine speciali auctoritate Apostolica ordinari possit, ut tales sint ineligibiles, quidquid sit de non admittendis hujusmodi ad professionem religiosam. Pass. loc. cit. num. 58. citans Sanch. de matrim. l. 3. d. 37. num. 30. Suar. tom. 4. de relig. l. 2. cap. 3. num. 6. & de cens. d. 43. f. 3. num. 8. Sayr. de cens. l. 6. c. 13. num. 12. Peyr. in pral. quast. 2. c. 5. §. 6. num. 84. &c.

Questio 291. Quid dicendum de descendibus ex parentibus, idololatriis, Saracenis, Iudeis?

Respondeo: neque hos jure communi esse ineligibiles, aut impromovibiles, si eorum parentes in infidelitate permanferint, si non. Nav. c. 27. num. 205. Suar. de cens. d. 47. f. 3. num. 7. Sanch. l. 2. in decal. cap. 28. num. 11. Peyr. loc. cit. num. 85. quin & Gregor. XIII. in constitut. sua. 3. apud Peyr. praecipit Minimis, ut ab eorum Ordine & dignitatibus non repellantur Judaeorum & Mahumetaeorum filii; similemque Constit. Pii V. latam pro Minoribus, refert Idem num. 86. quas tamen constitutiones, quia poenales ad alios Ordines non extendi censet Pass. num. 59. citans Rodriq. tom. 1. q. 67. a. 2. Sigism. à Bon. dub. 82. num. 1. His tamen non obstantibus jure speciali,

vi nimirum constitutionum Papalium, vel etiam aliquarum Ecclesiarum, vel Ordinum propriis statutis auctoritate Apostolica confirmatis repelluntur tales, etiam in plures generationes ab Ordinibus, beneficiis & Pralaturis; Sic Clemens VIII. pro Portugallia statuit, ne descendibus ex genere Hebraeorum usque ad septimam generationem dentur Canonatus & dignitates in Cathedralibus, & principales dignitates in Collegiatis, aut parochiis, vel beneficia curata. Barb. de potestate Episc. p. 1. tr. 2. gl. 17. apud Pass. loc. cit. sic Paulus IV. quod confirmavit Greg. XIII. statuit, ne filii Judaeorum, & Saracenorum recipi possint ad religionem & dignitates in Ordine Minorum de observ. de quo vide Miran. tom. 2. q. num. 1. Peyr. loc. cit. num. 46. Sanch. in decal. l. 2. c. 27. num. 3. Nav. l. 5. conf. 2. de Judeis.

Questio 292. Quid dicendum de Neophytis, quo nomine veniunt solum adulti recenter baptizati?

Respondeo: eos esse irregulares respectu omnium Ordinum. Suar. de cens. loc. cit. Barb. de potest. Episc. loc. cit. Sayr. loc. cit. c. 10. num. 10. Peyr. loc. cit. num. 70. Azor. p. 2. l. 6. c. 2. q. 2. & hinc excluduntur à Pralaturis solum & officiis, quae exigunt exercitium Ordinum, non verò quae puram jurisdictionem concernunt. Pass. l. cit. n. 61. finito autem Neophytorum statu, promoveri possunt sine alia dispensatione ad Ordines, officia, dignitatesque Ecclesiasticas. c. eam te. de rescrip. Abb. Felin. num. 72. Suar. cit. d. 43. f. 3. num. 7. Sanch. in sum. l. 2. c. 28. num. 11. & plures alii cit. à Pass. num. 62. Porro finitur status Neophytorum regulariter decennio à conversione, juxta Suar. loc. cit. num. 6. Sayr. num. 11. Peyr. loc. cit. et si Pass. num. 62. dicat, à quanto tempore Neophyti ordinari possint, non esse à jure determinatum. De cetero licet Episcopus in hac irregularitate dispensare, & Neophytum vobundum per tempus congruum probatum, etiam in penuria ministrorum, vel etiam ob excellentiam qualitatum statim à suscepro Baptismo sine aliqua morali distantia ad Ordines promovere nequeat sine dispensatione Papae; spectat tamen ad eum consideratis Neophyti eruditione, prudentia, fide, humilitate &c. & recta conversatione, arbitrari & decernere eum ad Ordines promoveri posse, adeoque exisse statim Neophytorum; quod tamen arbitriū quoad Neophytos promovendos ad Episcopatum relinquendum Papae. Pass. num. 61.

62.

Questio

Questio 293. Quid dicendum hac in parte de hereticis?

1. **R**espondeo primò: illos esse ineligibiles ad beneficia, officia & praelaturas Ecclesiasticas indirectè; quia nimirum ipso facto excommunicati. *c. Achatus 24. q. 1. c. quicumque. de heret. in 6to. c. vovent. de sententia excom.* Item quia irregulares. *Sanch. in sum. l. 2. c. 25. Sylv. v. irregularitas. q. 5. Suarez. de cens. d. 43. f. 1. num. 2. Garc. de benef. p. 11. c. 10. num. 80. Peyr. loc. cit. num. 72. Farinac. de heresi. q. 189. num. 43. Item quis infames. c. infames. 6. q. 1. c. excommunicamus. de heret.*

2. Respondeo secundò: etiam directè & per se, praesumendo ab omni censura aliòve impedimento canonico ad Ordines suscipiendos iure canonico sunt incapaces, & inhabiles ad omnes dignitates, officia & beneficia Ecclesiastica, ita ut eorum ad ea electio & promotio hoc ipso iure sit nulla, & confirmatio facta ab eo, qui in iure canonico dispensare nequit, irrita. *c. statutum de hereticis. & c. quicumque eod. tit. in 6. Pass. loc. cit. num. 64. & 68.*

3. Respondeo tertio: prohibentur quoque iure divino ad ea eligi, seu promoveri, ètque eorum ad hæc promotio iure divino cassanda; & dato validè talem electionem confirmari à Papa, non tamen id fieri licet, sumitur ex illo 1. ad Timoth. 3. *hereticum hominem devita;* Officiales autem & Prælati vitari non possunt, nec debent. *Pass. num. 66. & 68.*

4. Respondeo quartò: non est tamen electio heretici, ejusdemque Electionis confirmatio iure divino nulla; non enim existat lex divina talis irritans positiva; sed neque divina naturalis; ex quo enim hereticus characterem baptismalem habet, capax est spiritalis potestatis, tam Ordinis, quam jurisdictionis; validè enim hereticus recipit Ordines, & sacerdos hereticus in causa extremae necessitatis validè absolvit; adeoque ex iure divino non est irrita collatio talis potestatis, si detur, vel electio ad talem potestatem habendam, si ad eam eligatur. *Suar. de fide. d. 21. f. 5. n. 9. & 14. Sanch. loc. cit. c. 9. num. 10. Sylv. v. confessor. q. 19. & 20. Pass. num. 67. & 68.*

Questio 294. An, & qualiter hac locum habeant in heretico converso & occulto?

1. **R**espondeo primò: hereticum publicum, etiam post reconciliationem cum Ecclesia, manere inhabilem ad beneficia & officia. *Castrop. p. 1. d. 4. p. 5. num. 2. vide Farin. de heresi. loc. cit. num. 82. & q. 393. num. 66.* Quin imò idem dicendum de occulto; hereticus enim occultus per se irregularis est, & inhabilis ad officia & beneficia, à qua irregularitate, & inhabilitate vi præcisè absolutionis non liberatur, sed ad hoc necessaria est specialis dispensatio. *Pass. loc. cit. num. 65.*

2. Respondeo secundò: Electio heretici purè mentalis, & per se occultus, non solum non iure divino, sed nec ex iure canonico, ipso facto est irrita, cum talis heresis sit extra iudicium Ecclesie, adeoque si confirmetur, est valida. *Pass. num. 69.* ubi tamen prodierit heresis extra mentem, talis etiam antecederet electus & confirmatus iure canonico antiquo privatus erat omni jurisdictione. *D. Tho. 2. 2. q. 39. a. 3. Suar. de fide loc. cit. num. 12. & 15.* Modò tamen post Constit. Martini V. de qua supra, in heretico occulto tolerato, licet per accidens simul toleratur quoad alios potestas jurisdi-

ctionis; unde absolutio data à tali per se est valida, non secus ac data ab excommunicato non denunciato. *Suar. & Pass. ll. cit.*

Questio 295. An, quæ dicta sunt in hoc puncto, extendenda quoque sint ad credentes, receptatores, defensores & fautores hereticorum horum, & illorum filios & nepotes?

Respondeo affirmativè; sic enim expressè & directè iis omnibus irrogatur poena illa inhabilitatis ad officia & beneficia Ecclesiastica. *c. quicumque. de hereticis in 6. ibi: heretici autem, credentes, receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filii ad secundam generationem ad nullum Ecclesiasticum beneficium, seu officium publicum admittantur, quòd si secus factum, decernimus irritum & inane.* Præterea credentes fautores (secus est de eorum, uti & hereticorum filiis) subduntur huic poenæ indirectè quoque, nimirum ratione excommunicationis, quam incurrunt vi bullæ cœnæ, & c. excommunicationis. *de heret. & c. noverit. de sentent. excomm.*

Questio 296. Quinam hic vocentur credentes, fautores, receptatores, defensores hereticorum?

1. **R**espondeo primò: illos dici credentes hereticorum, qui in confuso illorum errores credunt, quatenus nimirum credunt eos esse viros bonos, & habere bonam fidem, ad distinctionem illorum, qui distinctè eorum doctrinam amplectuntur. *Suar. de cens. d. 21. f. 1. n. 6. Sanch. in decal. l. 2. c. 10. num. 2. Sa. v. hereticus. num. 11. Ugol. de cens. p. 2. c. 1. Pass. loc. cit. num. 70.*

2. Respondeo secundò: nomine fautorum, receptatorum, defensorum ut condistorum à credentibus hereticorum hic veniunt illi, qui favent hereticis, qua talibus, seu quia talem doctrinam profitentur, iisque ad eam docendam, propagandam, defendendam hospitium, auxilium, defensionem, similève quid præstant; quod ipsum facere quis potest ex aliquo interesse suo tanquam sine extrinseco, absque eo, quòd sit credens hereticorum, adeoque etiam independentè à tali credulitate falsa, uti etiam independentè ab eo, quòd vel hoc ipso suspecti habeantur de heresi, vel tali errore (suspecti enim tantùm de heresi non incurrunt poenas hereticorum. *Garc. p. 11. c. 20. num. 87.*) subduntur dictæ poenæ inhabilitatis aliisque. *Suar. loc. cit. num. 4. Sanch. loc. cit. num. 4. Nav. c. 27. num. 55. Pass. num. 71. & 72.* Non verò dictis nominibus veniunt, adeoque nec dictis poenis subduntur, qui hereticis ad sustentandam vitam, vel titulo amicitiae, vel ex alia rationabili causa donant aliquid, vel succurrunt. *Pass. ibid.*

Questio 297. Qualiter hæc ipsa quoad hereticorum eorumque credentium fautorum filios & nepotes sint limitanda?

1. **R**espondeo: sic esse limitanda. Primò, ut locum in iis non habeant, si Parentes respuerint Ecclesie reconciliati. *c. statutum. de heret. Less. l. 2. c. 34. num. 123. Azor. p. 2. l. 6. c. 4. q. 1. & 2. Garc. loc. cit. num. 83. Peyr. in præl. q. 2. c. 5. num. 77.* tenetque idem, etiam si Parentes ante peractam poenitentiam obierint. *Pass. num. 75. citans Peunam. Tolet. Farinac. Verum tamen etiam si*

etiam si parentes post relapsum denuo egerint poenitentiam, manent tamen eorum filii ineligibiles ad officia publica. Suar. *loc. cit. num. 3.* Peyr. *loc. cit.* Sigism. à Bon. *dub. 79. num. 7.* Pass. *num. 76.* citans alios.

2. Secundò, ut dicta inhabilitas extendat se ad secundam generationem solum in viris, non in foeminis, ita ut patris hæretici ex filio etiam non hæretico filius sit infamis & ineligibilis, non verò ejusdem ex filia non hæretica filius, uti nec matris hæreticæ ex filio non hæretico filius, *cit. c. quicumque, & c. statutum.* Sanch. *in sum. l. 2. c. 27. num. 2.* Bonac. *de cens. d. 7. quest. 3. p. 7. num. 9.* Azor. *p. 1. l. 8. c. 13. quest. 8.* Less. *loc. cit. num. 121.* Pass. *num. 74.*

3. Tertio, ut extendatur non nisi ad filios & nepotes parentum, quorum hæresis vel fautoria hæreticorum est notoria notoreitate vel facti vel juris, vel per propriam confessionem factam in iudicio, vel per sententiam iudicis. Less. *loc. cit. nu. 121.* Peyr. *loc. cit. n. 8.* Sanch. *in decal. l. 2. d. 27. n. 28.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 4. q. 3.* Suar. *tom. 5. in 3. p. d. 43. f. 3. num. 2.* Sayr. *de cens. l. 6. c. 10. nu. 40.* sumitur ex *c. statutum*, ubi requiritur, ut hæretici tales esse probentur; in iure autem illud probatum dicitur, quod aliquo ex dictis modis est notorium, Pass. *n. 79.* Quinimò non extendi ad filios eorum, quorum hæresis quidem notoria notoreitate facti, quia tamen conversati & decesserunt inter hæreticos, infamiam non incurrunt, tenent Sanch. *loc. cit. nu. 28.* Henric. *l. 14. de irregul. c. 5. n. 4.* Sa. *V. hæresis. n. 4.* quod tamen reprobat Pass. *n. 82.* citans Suar. eò quòd hæresis semper generet infamiam apud quoscunque bene sentientes, & notoreitas facti non requiratur, ut generans infamiam, sed ut manifestans rem, ita ut exinde censentur probati hæretici.

4. Quarto, ut non extendatur ad filios suspectorum de hæresi, (nisi fortè ideo suspectorum, quia fautores & receptatores sunt hæreticorum. Pass. *num. 81.* quamvis nec horum filii puniantur, quia eorum parentes suspecti de hæresi, sed quia favent hæresi (cum lex illa pœnalis, puniens in filiis peccatum parentum ultra expressa in lege extendi non debeat. Sanch. *loc. cit. nu. 29.* Farin. *de hæres. q. 191. n. 67.* Sigism. à Bon. *dub. 79. n. 4.* & alii contra Azor. *p. 2. l. 6. c. 4. q. 3.*

5. Quintò nec ad eos filios, qui parentes hæreticos denunciant inquisitoribus. Sanch. *loc. cit. nu. 30.* Pass. *n. 83.* citans Simanc. *Rojas, Pennam & c.*

6. Sextò juxta Pass. *n. 84.* contra Molin. *d. 68. n. 19.* Sanch. *loc. cit. n. 29.* Peyr. *loc. cit. nu. 80.* & alios nec ad filios eorum, qui damnati sunt ut hæretici ob solam contumaciam etiam verè ac propriè talem, etiam si eorum statua combusta sit, citra tamen quod eorum hæresis probata sit in iudicio: per hoc enim, quòd tales in iudicio Ecclesiæ, & in tribunali S. officii habentur & damnantur pro hæreticis, plus non habetur, quàm quòd suspecti de hæresi contumaces sint præsumptivè, & per fictionem juris hæretici; jam verò tales non sunt unice & simpliciter hæretici, sed solum analogicè, & secundum quid, adeòque in constitutione pœnali, in qua innocentes puniuntur ob delictum alterius, non debet nomen hæretici extendi ad significationem hanc impropriam & analogicam. Præterea licet contumax in iure reputetur confessus, tamen hæc confessio non nocet hæredibus, *l. ejus qui delatorem. ff. de jure fisci.* Bart. *in l.*

cum filius familias. ff. de verborum oblig. & sententia lata in contumacem neminem infamet. Surdus. *vol. 2. conf. 173. n. 100.* Nec in crimine læsæ Majestatis pœna patris damnati non nocet filiis, Rôland. *vol. 4. conf. 29. n. 21.* & alii, nisi delictum in processu probatum, de quo casu intelligendi, qui id negant. Gigas *tr. de crim. læsæ majest. l. 3. tit. c. 9. n. 3.*

7. Septimò ut dicta inhabilitas non respiciat beneficia filii acquisita, antequam pater incideret in hæresin, vel antequam hæc fieret notoria, saltem notoreitate facti, ita ut iis privati aut privandi non sint post, & propter subsècutam patris hæresin. Abb. & Felin. *in c. vergentis. de hæret.* Covar. *l. 2. variar. resol. c. 8. num. 4.* Dian. *p. 4. tr. 8. resol. 76.* Suar. *de cens. d. 43. f. 3. n. 2.* Sanch. *in decal. c. 28. n. 28.* citans Lancell. Julium clar. Marr. de Affl. & alios. Pass. *n. 85.* referens plurimos, alios contra Jo. And. *in c. ut commissi. de hæret. in 6to. Garc. p. 11. c. 10. n. 77.* Lavor. *c. 16. nu. 74.* & plures alios citatos à Sanch. dicitur enim *c. quicumque, de filiis hæreticorum; ad beneficia non admittantur, & c. statutum:* illi igitur non sunt admittendi ad beneficia, quorum patres probati sunt hæretici, vel in hæresi decessisse. Jam verò beneficiati ante hæresin patrum, cum non fuerint admittendi, sed admissi tunc, cum non erant hæreticorum filii, non sunt beneficiis tunc adeptis privati, aut privandi. Bullæ autem Pontificum in contrarium citari solita intelliguntur juxta communem contextum *in cit. capitibus.* & sic loquuntur semper de beneficiis obtentis post patrum hæresin, cum enim non exprimentur beneficia adeptis ante crimen paternum, sed generaliter loquuntur de adeptis, generalitas illa intelligi debet de iis beneficiis, quæ contra jus obtenta sunt, qualia sunt quæ post patrum hæresin acquisita sunt, ita ferè ad verbum Pass. *n. 85.* Limitandum tamen hoc ipsum est ita, ut etiam privandi sint beneficiis obtentis ante notoreitatem, seu probationem hæresis paternæ, si beneficium obtinuerint ad preces patris, vel etiam alterius cuiuscunque, quem filius & collator sciebant esse hæreticum, licet id nondum esset notorium, & plus, vel aliud non vult *c. quicumque. §. ad hæc.* Suar. *loc. cit. n. 2.* Sanch. *loc. cit. nu. 31.* Pass. *n. 87.*

8. Octavò juxta Sanch. *loc. cit.* limitanda sunt dicta, ut non conveniant filiis conceptis ante hæresin paternam, ita ut ii non sint inhabiles ad obtinenda beneficia, nec privandi obtentis, etiam post condemnationem patris: imò juxta Less. *loc. cit.* Bonac. *loc. cit. n. 10.* Simanc. *tit. 29. n. 14.* Ledesim. & c. nequidem de filiis natis ante hæresin paternam. Verùm cum jus commune loquatur absolute & absque distinctione filios hæreticorum, quales & isti sunt, reddat inhabiles, rectius utrumque negant alii. Pass. *num. 78.* & 88. quoad secundum Dian. *p. 4. tr. 8. resol. 74.* Garc. *p. 11. c. 10. n. 79.* Barb. *in c. 15. de hæred. in 6to.* Covar. *l. 2. var. resol. c. 8. §. 5.* Peyr. *loc. cit. n. 79.* Suar. *loc. cit. n. 2. & c.*

Questio 298. Qualiter dicta sint extendenda ratione beneficiorum & officiorum, ad quæ filii hæreticorum, eorundemque fautorum & c. sunt inhabiles?

1. **R**espondeo primò: ut nomine beneficiorum etiam veniant pensiones Ecclesiasticae, & harum quoque dicti filii sint incapaces. Gigas *de pension. q. 94. n. 7.* Sanch. *in decal. l. 2. c. 28. nu. 36.* Garc.

Garc. loc. cit. n. 74. Pass. n. 90. dum enim jura loquuntur dicto modo universaliter: ad nullum beneficium admittantur; quibuscumque beneficiis priventur; beneficium accipitur latè. Gl. & Gemin. inc. 2. de heret. in 6to. sublata autem acceptione beneficii venit pensio. Gigas loc. cit. q. 28. uti etiam, dum ita generaliter de beneficiis loquuntur. Felin. in c. postulasti. de rescrip. n. 8. Rebuff. de pacificis possess. n. 114. Gigas q. 26. n. 11. Adeoque hic dum verba sunt universalia, & de mente legislatoris latè intelligenda, non tenet regula illa: in materia poenali maximè ob alienum delictum, verba sunt strictissimè accipienda. Pass. loc. cit.

2. Secundò ut comprehendatur quoque permutatio beneficiorum, ita ut beneficium ante obtentum, dein post patris crimen permutare dicti filii nequeant, adeoque si id facerent, beneficium proprium amitterent, utpote quod cederet alteri, cum quo permutare volunt (valet enim ex illius parte permutatio) & aliud non acquirerent, cum absolute sint incapaces obtinendi beneficium. Sanch. loc. cit. n. 33. Pass. loc. cit.

3. Tertio: ut nomine officiorum publicorum etiam veniant officia civilia spectantia ad seculares (potest enim Ecclesia seculares, ubi hi ejus præceptis non obediunt, punire, reddendo inhabiles, etiam ad officia seclularia. Gemin. in c. 2. de heret. in 6to.) ut iudicis, consulis, rectoris civitatum aliorumque locorum quocumque nomine vocentur, Cancellarii, Advocati, Procuratoris Thesaurarii, aliorumque similium, qui nomine publico officium exercent, de quo vide Dian. p. 4. tr. 8. resol. 73. Item consiliiarii in Congregationibus, & Concilio publico, in quo negotia publica tractantur, Suar. de fide. d. 24. s. ult. n. 6. Pass. loc. cit. n. 92. Item juxta Carenam p. 2. tit. de heret. num. 145. Comitibus, Marchionibus similiumve dignitatum; unde & juxta illum & Parladorum, si hæc annexa sint majoratui, non potest in eo filius Catholicus succedere patri hæretico.

4. Ac denique nomine officii publici venire munus eligendi; eò quòd eligere ad publica officia majus sit, quàm exercere munus consiliiarii, & eligere ad Prælaturas Ecclesiasticas sit officii publici, utpote conveniens ex jure publico, ex munere commissio à Papa, vel à communitate ad publicum finem, docet Pass. n. 93.

Questio 299. An filii hæreticorum eorumdemque fautorum sint infames, & vel hinc etiam ad eligendum activè, aliisque actus legitimos sint inhabiles?

Respondeo: negativè. Suar. de Cens. d. 46. s. 3. n. 2. Sanch. in decal. l. 2. c. 28. n. 5. Sayr. de Cens. l. 6. c. 10. n. 40. Menoch. vol. 9. conf. 808. num. 44. Sigism. à Bon. de elect. d. 80. nu. 1. Pass. n. 95. contra Molin. d. 658. num. 202. Covar. l. 2. var. resol. c. 8. n. 1. &c. in jure enim Canonico nullibi lata est poena infamiae contra hujusmodi filios. Licet autem inhabilitas ad beneficia & officia publica sit veluti quædam irregularitas (dico quasi quædam irregularitas; nam neque irregularitas propriè dicta in jure directè infertur contra tales filios, & inhabilitas eorum quoad Ordines non est ratione sanctitatis illorum, sed ut hi sunt officia publica, adeoque non propriè dicta irregularitas. Pass. n. 97. citans & concilians Suar. Sanch. Valent. Majol. tenentes tales filios esse irregulares cum Tolet. Sayr.

& aliis, id negantibus) non autem infamia, ad quam etiam ab irregularitate (utpote quæ plures diversisq; quàm irregularitas parit effectus) non tenet consequentia. Pass. n. 96.

Questio 300. Specialiter de regularibus, num hi in officio poenitentiali, hoc est ob delictum ad inquisitionis officium pertinens, poenitentia aliqua affecti, etiam post peractam poenitentiam, & postquam in gratiam recepti, inhabiles sint ad Prælaturas Ecclesiasticas & officia religionis suæ, nisi cum eis dispenset Pontifex?

Respondeo affirmativè: si poenitentia non fuerint tantum salutare (quales dicuntur, quæ solum extrajudicialiter imponuntur, & privatim complentur, ut jejunia, cilicia, orationes. Tambur. de jure Abb. d. 5. q. 21. & quales adhuc censentur, etiam extrajudicialiter jussu inquisitionis à Prælatibus regularibus imponantur, & aliàs in religione poenitentia salutaribus habentur. Pass. n. 99.) idque ob decretum Urbani VIII. editum in Congreg. S. officii 1. Octobris anno 1626. de quo vide Tambur. & Pass. ll. cit. Porro licet abjuratio hæreticis secundum substantiam non sit poena, sed potius actus & confessio fidei, ratione tamen solennitatis, quam habet ex jure positivo, ut fiat coram iudice, Notario, testibus, cum juramento & obligatione & poenis relapsorum in hæresim post jam ejuratam, est poena gravis judicialis, diversæ rationis, quàm sint poenæ salutare. Pass. nu. 100. citans Pennam, Canteram, Donat. &c. adeoque talem ad ejurandam taliter hæresim damnatum, etiam de levi reddit ineligibilem. Dian. p. 2. tr. 8. resol. 64. Pass. num. 101. Donat. p. 3. tr. 5. q. 23. &c. contra Peyr. in pral. q. 2. c. 5. n. 92. Rodriq. to. 2. q. 82. n. 2. Excipiuntur tamen suspecti tantum de hæresi sponte comparentes, abjurantes, etiam de vehementi; eò quòd non indicatur ista abjuratio illis tanquam poena, nec fiat cum ista solennitate, quæ fit post condemnationem reorum denunciatorum, de quo vide Pass. n. 102.

Questio 301. Num Schismaticus (qualis dicitur, qui voluntariè & pertinaciter subtrahit se & separat ab obedientia universalis Ecclesie, vel summi Pontificis S. Tb. 2. 2. q. 39. a. 1.) purus (hoc est, non simul infectus hæresi) independenter ab eo quòd sit excommunicatus per Bullam cænæ, vel etiã irregularis (quamvis schismaticum vi schismatis esse irregularem, eò quòd hæc poena nullibi expressa in jure, rectius negent. Suar. de cens. d. 43. l. 2. n. 7. Sanch. in decal. l. 2. c. 36. n. 18. Sayr. apud Pass. n. 105. contra alios cit. à Sanch.) sit inhabilis ad omnia beneficia Ecclesiastica?

Respondeo affirmativè. c. quia diligentia. de elect. Host. Imol. Barb. ibid. Sanch. & Suar. ll. cit. Majol. de irregul. l. 5. c. 46. Pass. num. 103. citans quamplures alios. Uti etiam Episcopus schismaticus inhabilis est ad conferenda beneficia, & talis collatio ipso jure nulla, & universaliter gesta per talem nullam sunt, cit. c. quia diligent. vide Pass. loc. cit. Porro in hac irregularitate solus Papa dispensare potest, si schisma non est occultum. cit. c. quia

quia dilig. & ibi. Abb. n. 7. Garc. de benef. p. 11. c. 10. num. 161. Sanch. Barb. & alii apud Pass. loc. cit. si vero est occultum, etiam Episcopus AA. iidem.

PARAGRAPHVS II.

De Clericatu, SS. Ordinibus, & Professione.

Quaestio 302. An ad obtinendum via electionis, vel alia quacunque beneficium quodcunque Ecclesiasticum requiratur Clericatus seu prima tonsura?

Respondeo affirmativè. c. cum adeo. de rescrip. ibi. Abb. n. 3. & Felin. num. 4. c. ex literis. de transact. Garc. p. 7. c. 1. n. 10. Selva. de benef. p. 1. q. 7. num. 8. Paris. de resign. l. 4. q. 2. n. 4. Rebuff. in praxi tit. de Clericis. n. 4. Corrad. in praxi benef. l. 1. c. 5. n. 100. Laicus enim est incapax possidendi jura spiritualia. c. si quis deinceps. 16. q. 7. Non sufficit itaque destinatum esse ad Clericatum iidem AA. & Pass. cit. c. 25. n. 335. contra Gl. in c. 2. de institut. sentientem Laicum esse capacem beneficii, si sit alicujus Ecclesiae conversus, qui incedat tonsuratus, & animi destinatione jam sit Clericus. Nec sufficit aliquem communiter reputatum pro Clerico, Garc. loc. cit. n. 12. citans Zech. Paris. loc. cit. Pass. n. 337.

Quaestio 303. An igitur collatio beneficii facta alicui, qui tempore collationis non erat actu Clericus, sit ipso jure nulla?

Respondeo affirmativè: Sixtus V. in Constit. sua. cum sacrosanctam 97. apud Pass. num. 338. Neque collatio tali facta per supervenientem Clericatum revalidatur. Corrad. loc. cit. nu. 101. citans Mandos. & Garc. cum habilitas superveniens, actu nullo ex defectu existente tempore actus, nihil operetur. Paul. de Castro. in l. si cum dorem. ff. soluto matrim. quem. dos petatur. Proceditque adeo responsio, ut si post receptam supplicationem & expeditionem literarum in continente, etiam antequam eas obtineat orator, fiat Clericus, collatio adhuc sit nulla. Corrad. loc. cit. n. 109. Paris. loc. cit. n. 17. Item ut, si Papa conferret beneficium laico tanquam Clerico, nominando illum in literis provisionis Clericum, talis provisio & nominatio jus nullum conferat. Corrad. loc. cit. n. 105. citans Boër. decis. 171. nu. 35. Item ut, si Papa conferat beneficium alicui destinato ad Clericatum nondum Clerico, collatio nulla sit, si in rescripto non fieret hujus tantum destinationis ad Clericatum mentio his vel similibus verbis: *mandamus provideri, vel conferimus tibi, cupienti adscribi militiae Clericali.* Sanch. l. 2. opus. dub. 9. n. 3. Abb. in cit. c. ex literis. Pass. n. 636. Observatque hic Corrad. loc. cit. n. 121. contra Mandos. hodie dum non admitti à Dataria Apostolica supplicationes laici, in quibus is asserit se scholarem esse, qui Clericali characterem insigniri cupiat, & n. 126. ait: hanc tamen esse praxin, ut si Papa provideri velit Oratori nondum Clerico, non admittat supplicationem sub nomine Oratoris laici, sed is nondum Cleri-

cus, nominetur tamen Clericus in supplicatione, quae postquam fuerit signata, retinetur in officio parvae datariae, usque eò, quod apponatur data, interim vero orator fit Clericus, & sic postmodum habebit datam post Clericatum. Quod si eodem die, quo apponitur data in supplicatione reperiretur orator Clericatus, nec discerni posset, an data vel Clericatus praecessisset, tunc, quia ubi ad essentiam actus aliquid debet esse prius altero, si utrumque reperitur factum eodem die, praesumitur in dubio praecessisse id, quod pro ipsius actus validitate procedere debebat. Paris. cit. q. 2. n. 35. Qualiter autem orator, qui in supplicatione se Clericum falsò dixit, adeoque beneficium etiam à Papa obtinuit nulliter, ex usu datariae de novo supplicationem formare debeat. Vide apud eundem Corrad. loc. cit. num. 134. His tamen non obstantibus, Capellania erecta in beneficium auctoritate Ordinarii conferri poterit infanti ante primam tonsuram; non ut eam possideat tunc titulo beneficii, seu ut beneficium, sed titulo seculari, usque dum fiat Clericus, & ex tunc eam teneat ut beneficium, si fundator sic disposuerit, exprimendo eam dari posse puero ante primam tonsuram titulo seculari: nam ubi simpliciter tantum disposuisset dari eam posse puero ante primam tonsuram, intelligeretur de Capellania ut beneficio, adeoque non valeret talis dispositio. Garc. 1. p. c. 2. n. 31.

Quaestio 304. Num igitur Papa etiam laico mansuro laico conferre possit beneficium Ecclesiasticum?

Respondeo affirmativè. Felin. in c. causam. de prescrip. num. 6. Abb. in c. quod DEI timorem. de statu Monach. Corrad. loc. cit. num. 135. Paris. loc. cit. num. 32. & Canonista communiter in c. Joannes. de Clericis conjugat. Et sic de facto Rex Galliae est Canonicus in Ecclesia S. Hilarii Pictavii. idemque privilegium habent familiae quaedam principales aliae, de quo vide Corrad. num. 138. & seq. Barb. de potest. Episc. alleg. 72. n. 75. quanquam dicat Garc. loc. cit. num. 29. quod dum ex privilegio principali conceditur laico beneficium, illud efficiatur quid seculare in mera temporalitate percipiendi fructus consistens; sic quoque ex privilegio Apostolico femina incapax Clericatus, obtinere potest beneficium. Corrad. loc. cit. n. 141.

Quaestio 305. An etiam presentatio (quae tunc censetur fieri, quando literae presentationis traduntur Ordinario) alicujus tunc actu non Clerici sit ipso jure nulla, etsi in continente post fiat Clericus?

Respondeo affirmativè. Lambert. p. 1. l. 2. q. 7. a. 2. num. 15. Corrad. num. 110. Hojed. de incompar. benef. p. 1. c. ult. n. 71. Pass. n. 339. Non tamen requiritur Clericatus tempore nominationis, sive dum conficiuntur dictae literae. Lamb. loc. cit. q. 4. a. 16. Pass. loc. cit. citans plures alios; sed & dum praesentatur quis non absolvetur, sed praesentans dicit: *presento talem de proximo clericandum: vel presento talem, & peto illum ordinari prima tonsura;* sufficit, ut sit Clericus intra tempus concessum patrono ad praesentandum, quia ex eo modo praesentandi satis colligitur, quod talem virtualiter praesentetur in tempus, & pro tempore, in quo praesentatus fit Clericus. Pass. loc. cit. n. 340. Garc. p. 7. c. 1. num. 28. & 29. Quin imò, si intra tempus

ad presentandum concessum clericandus presentetur absolute, absque tamen eo, quod presentetur ut factus Clericus, deberet hoc ipsum (nimirum quod presentetur in tempus, quo fit Clericus, subintelligi & presumi, cum quisque presumatur agere valide & non inutiliter. Pass. loc. cit. citans Paris. l. 4. q. 2. n. 6.

Questio 306. Num quoque electio actu non Clerici sit ipso jure nulla?

Respondeo affirmativè: eò quod laicus, ut dictum, incapax sit omnis juris spiritualis, quale nascitur electo etiam per electionem, adeoque postulari possit, non eligi. Quin etiam non tenet electione, quod modo dictum, de presentatione, quia per electionem de presente datur electo jus, & electio nequit esse conditionata tali conditione, ut electus fiat Clericus. Sed neque in exemplum trahi possunt electiones quædam factæ ex speciali instinctu Spiritus sancti, puta S. Nicolai, S. Ambrosii, &c. Pass. num. 341. contra Felin. ad c. super his. de accus. num. 16. Barb. ad c. massana. de elect. num. 3. sentientes posse laicum sanctitate præcellentem eligi in Episcopum; eò quod non eligatur, ut præsit, nisi fiat Clericus, & laicus consentiens electioni non acquirat jus, priusquam conferat in Clericatum.

Questio 307. An dicta de nullitate collationis, presentationis, electionis locum quoque habeant in Clericis conjugatis (intellige in Ecclesia latina, seu non viventibus ritu Græcorum) vel etiam carentibus executione Clericatus, seu quibus Clericatus collatus nulliter quoad executionem, v. g. ordinatus ab alieno Episcopo sine dimissoris?

Respondeo ad primum affirmativè. c. sane. c. quod à te. de Clericis conjugat. Garc. p. 5. c. 8. num. 3. Sanch. de matrim. l. 7. d. 46. num. 14. Corrad. num. 131. citans plures alios; Clericus enim conjugatus reputatur in omnibus tanquam laicus, præterquam in privilegio canonis: si quis suadente. & in privilegio fori Ecclesiastici in criminalibus. c. unico de Cler. conjugat. in 6. Porro cum tali, nequidem in ordine ad simplex beneficium dispensare potest Episcopus. Selva. de benef. p. 1. q. 7. n. 17. Hojeda de incompat. benef. p. 1. c. 24. num. 77. Corrad. loc. cit. num. 117.

2. Respondeo ad secundum quoque affirmativè. Corrad. n. 147. & seq. Boërius decis. 171. n. 26. cum paria sint ad effectum obtinendi beneficii, non esse, & esse, & non habere administrationem, seu non habere characterem, & habere illum tali modo, ut careat executione, quia tunc est quasi non esset, Boërius loc. cit. Carol. de Grassis. de effect. Clericatus eff. 15. num. 28. ubi & vide plures etiam alios, in quibus Clericus efficitur beneficii incapax. Porro licet in casu istiusmodi malæ collationis Clericatus possit ea ab Episcopo proprio ratificari, & sic ita Clericatus tolli dicta inhabilitas. Paris. loc. cit. num. 66. necesse tamen est, ut ea ratificatio fiat prius, & sic malè Clericatus conferatur beneficium, alioqui ipsa collatio adhuc erit nulla. Franc. in c. si eo tempore. de rescrip. in 6. num. 8. Etsi interea idem beneficium conferatur alteri, ratificatio ista sero veniens non operatur, aut retrahitur in præjudicium tertii impetrantis. Paris. loc. cit. apud Corrad. num. 150.

Questio 308. Num dicta de inhabilitate non Clerici ad obtinenda beneficia Ecclesiastica locum quoque habeant quoad pensiones super fructibus beneficii?

Respondeo affirmativè. Lotter. de benef. l. 1. q. 40. n. 121. Corrad. loc. cit. num. 156. Ugol. de potest. Episc. c. 50. §. 1. n. 2. Tusc. l. B. concl. 56. contra Abb. & alios. ad cap. audientiam. de rescrip. Licet enim pensio in rigore non sit beneficium Ecclesiasticum. Selva loc. cit. q. 3. nu. 11. differatque ab eo in pluribus, de quo vide Paris. l. 2. q. 15. Licet etiam de jure communi laicus sit capax pensionis. Gigas de pensio. q. 21. & alii; hodie tamen ex diuturna Curia Romana praxi & stylo receptum, ut pensiones tales non nisi primâ tonsurâ insignitis constitui possint, AA. iidem pro responsione citati. Nec dataria Apostolica in praxi admittere consuevit pensionum reservationes, nisi pro Clericis beneficiorum capacibus, ac proinde dictus stylus & praxis servatur pro lege. Corrad. num. 163. citans plures alios. Ita etiam, ut si pensionarius tempore reservationis pensionis sit laicus, reservatio sit nulla. Corrad. n. 165. citans decisiones Rotæ, Ro. p. 3. l. 3. divers. item num. 70. Confirmantur hæc ex eo, quod Less. de just. l. 2. c. 35. n. 29. dicat, pensionem esse rem spiritualement tanquam beneficium quoddam, & hodie Rota teneat, quod pensio non sit res profana. Paris. loc. cit. q. 4. n. 54. eò quod hodie ex moru proprio Pii V. habeat annexum onus spirituale, nempe recitandi quotidie officium B. Virginis; de quo tamen vide dicenda in contrarium 3 p. ubi de resignatione sub reservatione pensionis. Item quod quoad privilegium fori pensionarius veniat appellatione beneficiati. Sperel. in decis. fori Eccl. decis. 65. num. 24. Porro idem de reservatione fructuum loco pensionis dicendum, nimirum hos non constitui nisi Clericis. de quo vide Corrad. n. 167. & seq. uti & de hac materia pensionum competentium non nisi Clericis.

Questio 309. An, & qualiter in impetratione beneficii exprimendus sit Clericatus?

Respondeo: tamen olim satis erat implicite narrare qualitatem Clericatus, & non narrata includebatur sub clausula: si idoneus sit: c. cum adeo. de rescrip. modò tamen positivè & explicite ex stylo Curia est exprimenda. Lott. l. 3. q. 35. num. 1. & 2. citans Abb. Jo. Andr. Imol. & alios passim in cit. c. cum adeo. Neque aliter hodie signatur supplicatio, & signata per officiales relaxatur. Lott. ibid. n. 3. citans Paris. de resignat. l. 4. q. 1. n. 9. Et si literæ exhiberentur expressæ sine hac narrativa, utique velut contra stylum extortæ, suspectæ essent de falso. Lott. nu. 4. citans Rebuff. ad reg. constit. tom. 3. de consuet. a. 7. gl. 13. nu. 347. Porro observandum, nomen Clerici sumptum in genere generalissimo, prout suadet ratio nominis (utpote deductum à verbo κληρος, quod sortem significat) sumitur pro electo in sortem Domini, id est, pro addito servitio Ecclesiæ; non solum capit ordinatum sacramento Ordinis, aut prima tonsura, sed etiam qui citra ordinem aliquem est mancipatus Ecclesiæ, adeoque omnes omnino Ecclesiasticas personas juxta c. cum non ab homine, & Abb. ibi n. 2. Dec. n. 8. Alciat. n. 8. Lott. loc. cit. n. 12. Unde si laicus conversus aut Miles Hierosolymitanus, nequidem

quidem habens primam tonsuram, nuncupavit se Clericum pro obtinenda pensione Ecclesiastica, non poterit redargui de mendacio, quia hi omnes largo modo sunt Clerici ex mente juris) quatenus ab eo non habentur pro merè laicis. Lott. nu. 14. Sumptum verò hoc nomen in genere subalterno pro electo quidem in sortem Domini, sed ordinato, non egreditur proprias species, adeòque non capit simplices Monachos & conversos, & juxta proprietatem generis complectitur omnes proprias species qualitercunque ordinatorum sive initiatorum primà tonsurà, sive etiam minoribus sive majoribus, ad Episcopatum usque Lott. num. 15. & 16.

Quaestio 310. Num ad hoc, ut eligi quis possit in superiorem regularem, requiratur Clericatus?

Respondeo negativè, loquendo nimirum per se. Pass. c. 25. n. 344. ex natura enim rei, & per se simpliciter ad regimen religiosum, & regulare non est necessaria in superiore potestas jurisdictionis (quæ est potestas de publico, introducta dicendi jus, sententiandi, statuendique quod æquum est, ligandi, solvendi, puniendi in foro contentioso &c.) sed sufficit potestas dominativa spiritualis & paterna, quæ competit superioribus regularibus ex voto obedientiæ supra subditos suos, ut eos secundum regulam dirigant in vitam æternam. Pass. loc. cit. patetque idiplum, non tantum in Abbatissis, aliisque antistitibus Monialium, quæ licet sufficientem potestatem gubernativam velut maternam habeant, carent tamen jurisdictione spirituali propriè tali. D. Th. in 4. dist. 25. q. 2. a. 1. ad 1. Suar. to. 4. de relig. rr. 8. l. 2. c. 1. n. 3. Sed & in Abbatibus antiquorum Monachorum, Antonio, Hilario &c. qui non erant Clerici. sumitur ex Epist. D. Hieron. ad Eliod. & 4. ad Rusticum, quæ referuntur dist. 16. q. 1.

Quaestio 311. Num ad officia, beneficia, dignitates habentes annexi sacrum ordinem, eligi, aut aliter promoveri possint, non habentes actu tempore electionis vel promotionis dictum ordinem?

Respondeo affirmativè: per se nimirum loquendo, & ubi simpliciter solum annexus est Ordo, sive, ut ait Lott. l. 2. q. 47. n. 13. ubi annexus est Ordo per necessariam quandam consequentiam, & non qualificativè ad personam promovendam de ipso promotionis tempore veluti si simpliciter dispositum, ut beneficiù sit sacerdotale, qualia ferè sunt, quibus jure communi Ordo annectitur, quia ista annexio intelligitur habitu, non actu, & ita annexa est potiùs obligatio suscipiendi Ordinem, sufficitque proinde electum vel promotum ad ea, intra tempus sibi à jure statutum initiari Ordine requisito, sumitur ex c. cum in cunctis. de elect. & clem. 2. r. eod. Corrad. l. 2. c. 10. n. 84. cum communi, Ac ita de Canonicatibus, & dignitatibus statuit Trid. sess. 24. c. 12. Idem est dum ex statuto, consuetudine, vel privilegio requiritur presbyteratus simpliciter. Corrad. loc. cit. num. 85. Secùs tamen est, & non sufficit sola aptitudo v. g. ætas ad Ordinem necessaria, sed requiritur ipse Ordo habitus actu tempore promotionis, ubi à jure, vel ubi ex speciali statuto, consuetudine, vel etiam ordinatione fundatoris ad hoc vel illud be-

neficium requiritur Ordo actu tempore provisionis habitus: dum nimirum hoc exprimitur jurè, statuto vel fundatore dicente v. g. conferatur beneficium habenti talem Ordinem: vel: non conferatur, nisi habenti talem Ordinem, ut Lott. n. 7. cum qualitas juncta verbo debet intervenire tempore verbi, id est in ipso actus initio. Lott. n. 11. & 12. ex Cardin. ad c. perpendimus, de sent. excommunicat. n. 7. & Gonet. decis. 72. in principio. l. 1. vel adjectum est aliquid, unde id colligatur v. g. dum dicitur: presentetur sacerdos, vel promovetur Capellanus, qui missas celebret; vel habetur in fundatione, quod non possint missæ celebrari, aut sacerdotalia officia exerceri per substitutum. Corrad. loc. cit. nu. 89. Gonz. ad reg. 8. Cancel. Gl. 5. n. 101.) Lott. n. 10. citans Gonz. ad reg. 8. Gl. 5. n. 105. Paris. conf. 50. n. 12. l. 4. Lamb. de jurep. l. 2. p. 1. q. 2. a. 22. n. 8. & 29. & plures alios.

Quaestio 312. Circa annexionem illam Ordinis ad beneficium, sive ea sit aptitudine, sive actu, quid attendatur, sive unde ea dignoscatur?

1. Respondeo primò: dum ea annexio dicitur esse ex consuetudine, attendendum est, num præcesserit prohibitio cum tempore habili ad prohibendum, nisi enim ea præcesserit, consuetudo talis induci nequit. Lott. cit. q. 47. n. 27. citans Surdum conf. 127. n. 21. Unde ex eo solum, quod beneficium supponatur semper collatum sacerdoti, dici non potest sacerdotale. Lott. num. 28. citans Geminian. in c. cum de beneficio. de præbend. in 610. num. 2.

2. Respondeo secundò: dum ea annexio dicitur esse ex statuto aliove jure, aut privilegio, quod scripto constat, nihil aliud attenditur, quam ipsius tenor, & secundum illum judicatur, an & qualiter Ordo annexus. Lott. n. 29. ex Probo ad Monach. in c. is, cui. n. 44. qui tenor si dubius est, explicatur ab observantia. Lott. n. 30. citans Paris. l. 4. conf. 20. n. 19. Gonz. ubi ante n. 86. si verò est clarus, statur verbis, & non attenditur quid priùs fuerit servatum, est enim regula: ubi verba sunt clara, & sensus manifestus, cessat omnis interpretatio juxta l. continens. de verb. obligat. ac proinde frustra allegatur observantia, ut Rota decis. 136. nu. 10. & 12. p. 1. recent. Lott. n. 31. & seq.

3. Respondeo tertio: nihil attentius considerari oportere quam proprietatem vocis expressivæ qualitatis Ordinis secundum verisimilem disponentis mentem. Lott. n. 51. unde licet nulla videatur facienda differentia inter has voces: Sacerdos & presbyter, nisi quoad verbalem eorum derivationem, dum sacerdos à sacrificando dicitur, presbyter autem vox græca seniore significet, ex quo SS. Canones senium seu senioratum illum ad ipsam sacerdotalem dignitatem transtulerunt, vox hæc presbyter veram & propriam Ordinis sacerdotalis significationem suscepit, dictusque est presbyteratus Ordo ad distinctionem duorum Ordinum inferiorum diaconatus & subdiaconatus tam apud Canonum conditores, quam legum profanarum latores. Lott. à n. 52.) Nihilominus si dispositio facta fuit in loco ubi quilibet, etiam Ordinum inferiorum clerici, vocari solent presbyteri (cum interpretatio verborum potiùs facienda sit secundum sensum vulgarem, & communem usum loquendi, ut Felin. in proam. decretalium. à n. 5.)

vox dicta *presbyter* non debet sumi adeo tenaciter secundum proprietatem latini sermonis, quin admittat etiam interpretationem secundum sensum vulgarem ex aliqua circumstantia, v. g. si dispositio non sermone latino, sed vulgari concepta esset, & maxime, si ageretur de fundatione facta ab homine idiota: seu vulgarem, cum verba intelligantur secundum qualitatem proferentis personam, ut *Surd. conf. 140. n. 25. & 81. juxta. l. plenum. ff. de usu & habitac.* Item si beneficium sit simplex, vel hæc vox alternata cum alia generaliori v. g. cum *to Capellanus*. Item si concurreret observantia, quia fuissent quandoque etiam admissi Clerici inferiorum Ordinum. *Lott. à num. 55. C. Luca. de benef. d. 61. n. 11.* Nisi tamen probetur communis ille sensus vulgi, non potest recedi à potentiori significatio hujus vocis, etiam si concurreret observantia in contrarium; quia hæc non attenditur, ut dictum, ubi verba non sunt dubia, maxime, si agitur de beneficio fundato per laicum, contra cujus leges nequidem Papa intelligitur velle providere. *Lott. n. 62.*

4. Respondeo quartò: attendendum, an termino significativo certi ordinis adjectus sit alter terminus æquivocus per copulam, vel potius per disjunctionem, seu alternativam, nam in primo casu terminus æquivocus explicatur per terminum univocum: in secundo verò terminus æquivocus servat regulam alternativam, ut sufficiat nempe alterutrum verificari. *Lott. loc. cit. num. 71. v. g. si iustum fuit præsentari sacerdotem & altarisfam, cum nihil sit, quin nomen altarisfam conveniat etiam sacerdoti, tanquam principaliori altaris ministro, utraque vox reputabitur pro eodem, & erunt synonyma. si autem iustum fuit præsentari sacerdotem vel altarisfam, servabitur dicta regula alternativorum, ut in simili casu, dum iustum fuit præsentari presbyterum aut Capellanum, censuit Rota in *Lucana Capellania. 17. Decemb. 1593. Lott. n. 72. & 73.* Cum enim diaconus, & subdiaconus dicantur ministri in altari, ut *Hofst. Butr. Abb. in c. 1. de Clerici vel Monachi. Lott. n. 74.* Quinimo propriè & in potentiore significatione subdiaconus dicatur minister altaris, non autem diaconus vel presbyter juxta. *c. tribus. de consecrat. dist. 2. & Archd. & Bellam. ibi. Lott. n. 75.* & quemadmodum vox illa *altare*, non semper sumitur pro altari materiali ad sacrificandum instructo, sed aliquando pro ipsa Ecclesia, seu titulo beneficii, ut *c. si quis il. lmo 16. q. 1. Lamb. de jurep. l. 1. p. 2. q. 11. c. 9. n. 9. & Lott. l. 1. q. 30. n. 9.* ita ejus derivatum *altarisfam* in hac materia debet potius exponi pro simplici Rectore altaris, id est, beneficii, quam pro ministro domini in altari. *Lott. cit. q. 47. n. 77.* atque ita vox ista *altarisfam*, si per se sola fuerit posita, vel addita alteri termino per alternativam, seu sub disjunctione, non sumitur aliter, quam vox illa *Capellanus*, cujus significatio potest pertinere ad quemcunque Clericum beneficiatum, etiam primæ tonsuræ. *Lott. n. 78.* citans *Boich. in c. super in ordinata, de præbend. n. 6.* Idem tradit de *Luca de beneficiis. d. 61. n. 7. 8. & 9.* dum dicitur: *presenteretur presbyter vel Clericus*: ait tamen, quod saltem dicta alternativa posita inter presbyterum & Clericum inducat prælationem presbyteri, seu sacerdotis præ Clerico. vide plura de his dicta alibi, ubi de Capellaniis, quando nam hæc sint dicendæ sacerdotales.*

5. Respondeo quintò: dum per statutum seu

P. Leuron. Fori Benef. Tom. 1.

ius aliquod speciale aut fundatorem dispositum est, ut qui obtinet præbendam, teneatur fieri sacerdos, aliàs non faciat fructus suos; præbenda non dicitur sacerdotalis, nec actu nec aptitudine simpliciter, id est per annexionem Ordinis; adeo ut nec hoc casu requiratur vel ætas in promovendo, sed solum dicitur sacerdotalis secundum quid, id est causativè propter fructus, ut in simili dicitur de residentia causativa, quæ est adjecta propter fructus, & distinguitur à residentia præcisè, quæ separari nequit à beneficio. *Lott. l. 2. q. 47. n. 48.* Unde qui tali beneficio seu præbenda est provisorius, licet possit etiam præcisè cogi ad suscipiendum Ordinem pro utilitate, & necessitate Ecclesiæ, ut *Abb. in c. cum in cunctis, de elect. n. 10. & Rota (sub verbo tamen sorte) in Tridentina Canonisationis 21. April. 1608. Lott. nu. 49.* interim tamen non dicitur beneficium sacerdotale, cum à persona retento beneficio detur separatio Ordinis, ita ut in solis fructibus iacturam sentiat. *Lott. n. 50.* citans *Gemin. in c. ei cui. de præbend. in 6. n. 12. & Rotam in cit. Trident. Canonic.*

6. Respondeo sextò: cum Canonicatus sit & considerari possit tanquam diversum quid à præbenda. *Lott. cit. q. 47. n. 40.* juxta *Gl. in c. M. Ferrariens. V. receperint. de constit. &* quandoque etiam ab ea separatur, possitque esse Canonicus sine præbenda. *Abb. in cit. c. M. Ferrariens.* etsi econtrà præbenda esse nequeat sine Canonicatu, cum perpetuò sit ad Canonicatum accessoria. *Lott. n. 46.* juxta *AA. passim. in cit. c. M. Ferrariens.* Possitque etiam Ordo esse annexus uni, & non alteri, ac proinde non valeat illatio, præbenda est sacerdotalis, diaconalis vel subdiaconalis, ergo etiam Canonicatus est sacerdotalis, diaconalis, vel subdiaconalis; vel etiam utriusque, nempe & præbendæ, & Canonicatui. *Lott. num. 40.* citans *Jo. And. Lap. Butr. Gemin. Franc. in cit. c. ei cui.* attendendum est, cuinam facta sit Ordinis annexio. Pro quo duo sunt casus distinguendi, primus quando præbenda & Canonicatus prorsus inseparabiles sunt propter perpetuam annexionem constitutivam unius individui, de quo vide *Lott. l. 1. q. 19. n. 22.* & in hoc casu cum non possit unum sine altero obtineri, non jure accessorii, sed jure connexionis, consequitur, quod si per statutum, aut aliud jus singulare Ordo sit annexus uni, censetur etiam annexus alteri. hinc si supponatur annexione esse factam præbendæ, & quis sibi provideri faciat de Canonicatu & præbenda, nec habuerit ordinem actu, vel aptitudine, prout requirit statutum, provisio fit nulla. Et econtrà sequitur, si idem provisorius narret Canonicatum & præbendam esse presbyterales, diaconales &c. ed ipso hanc narrativam iustificet, quod doceat de hujusmodi annexione perpetua, quia tum narrativa de Canonicatu, cui in specie non est facta hæc annexio Ordinis, sustinetur, dum in specie præbendæ facta est ista annexio, quia hæc connexio censetur facta in ordine ad alterum, cui annexus est Ordo. *Lott. n. 44.* Alter casus dum præbenda & Canonicatus non sunt connexa connexionem perpetuam, & in hoc casu, si quis impetravit utrumque tanquam eodem ordine qualificatum, v. g. utpote sacerdotale, tenetur qualitatem hanc probare respectu utriusque. *Lott. n. 45.* Porro dum provisus quis de Canonicatu & præbenda non habet Ordinem, nec actu, nec habitu, sustineri potest provisio in Canonicatu, dum ei annexus non est Ordo, sed præbendæ tantum,

K

non

non tamen sustineri potest provisio respectu prabendæ, si ei annexus non est Ordo, sed Canonici tantum, eò quòd, ut dictum, esse quis possit Canonicus sine prabenda, non tamen prabendatus sine Canonatu, cum licet prabenda non sit annexa annexione perpetua, perpetuò tamen sit ad Canonatum accessoria. Lott. n. 46.

7. Respondeo denique: dum annectitur certus Ordo actu aut habitu presbyteratus, aut diaconatus, aut subdiaconatus dignitatibus & prabendis omnibus alicujus Collegii, absque eo quòd determinetur, quædam prabendæ debeant esse presbyterales, quæ diaconales, quæ subdiaconales (uti respicit Trident. sess. 24. n. 12. constituit, ut in omnibus Cathedralibus omnes Canonicatus & prabendæ habeant annexum Ordinem presbyterii, vel diaconatus vel subdiaconatus, Episcopis relicto, ut cum consensu Capituli determinent, quibus quisque Ordo imposterus annexus esse debeat) Episcopus autem cunctetur in tali distributione faciendâ, licet dici & determinari nequeat, quod uni magis quàm alteri prabendæ, hic potius quàm alius Ordo sit annexus; dicendum tamen unicuique in genere esse annexum sacrum Ordinem, adeoque qui provisos fuerit de aliqua ex his prabendis, debeat esse ad minimum subdiaconus actu, aut saltem habere atatem requisitam ad subdiaconatum, quamvis enim videri possit annexio presbyteratus vel diaconatus aliquo modo remota à singulis prabendis, annexio tamen subdiaconatus videtur omnino proxima singulis, etiam respectu istius distributionis, faciendæ per Episcopum, cum esse non possit, quin ei prabendæ ad minimum annectatur subdiaconatus. Lott. n. 83. citans Hojed. de benef. compar. p. 1. c. 24. n. 16. Azor p. 2. l. 6. c. 5. q. 5. Less. de iustit. c. 34. n. 109. Garc. p. 7. c. 4. n. 28. ubi refert, sic pluries declarasse S. Congregationem.

Questio 313. Quis dispensare possit, dum actu à fundatore requiritur sacerdotium?

Respondeo: in hoc casu, nequidem de consensu Patroni, & nequidem pro una vice dispensare potest Episcopus argumento Trident. sess. 25. c. 1. de reformat. Corrad. loc. cit. n. 145. Garc. p. 7. c. 1. referens plures hac de re declarationes S. Congregat. & decisiones Rotæ. Sed neque dum ipse Papa providet de tali beneficio, derogatur tali fundatoris voluntati, vi clausulæ: *non obstantibus*: adjici solitæ; sicut per eam derogatur tali qualitati requisitæ ex speciali statuto alicujus Ecclesiæ. Corrad. loc. cit. n. 96. contra Gonz. loc. cit. n. 106. ubi etiam ait in praxi Romanæ Curie, datariæ, & Cancellariæ non derogari tali fundationi per prædictam clausulam, nisi fundationis talis fiat expressa mentio, etiam dum conceditur gratia ex motu proprio. Et etiam si fundator expressè non addiderit in fundatione, non sufficere promovendum esse in ætate sufficiente ad suscipiendum sacerdotium. Sunt tamen hæc intelligenda de fundatore laico; nam per dictam clausulam: *non obstantibus*, vel motu proprio: derogari à Papa constitutioni tali factæ à fundatore Clerico negari nequit. Corrad. num. 103. citans Vivian. in praxi juris patron. l. 14. c. 3. n. 16. & 127. Quòd si verò dixisset fundator: *volo, ut obtinens Capellaniam dicat septimanarum tot missas* (vel etiam juxta Felin. in c. cum omnes, de constitut. n. 2. volo, ut Ecclesia conferatur uni, qui quotidie in ea celebret) non rectè argue-

retur inde, requisivisse illum in promovendo ad talem Capellaniam, vel Ecclesiam actu sacerdotium; potest enim isti oneri satisfieri tunc adhuc per alium; cum verbum illud *celebret* non respiciat actum celebrationis faciendæ præcisè per ipsum Capellanum; sed tantum denotet onus impositum isti Capella, ut obtinens illam, faciat in ea celebrari per se vel per alium; & factis censeatur provisum voluntati fundatoris, si promotus per alium divina celebrari faciat, nisi expressè caverit, ut per se ipsum id agat. Gonz. loc. cit. Gl. 5. n. 76. Lopus. alleg. 35. n. 2. Corrad. loc. cit. num. 112. & seq. Secus iterum esset, & requiritur actu sacerdotium si dixisset fundator laicus (contrarium tamen est si idè dixisset fundator Ecclesiasticus, & esset personatus, sufficeret enim tunc sacerdotium habitu) promoveatur ad Capellaniam sacerdos, qui celebret; vel eligatur persona idonea ad celebrandum. Corrad. ibid. n. 117. & seq. citans plures decisiones Rotæ. Vide de hoc fusè agentem. Garc. p. 7. c. 1.

Questio 314. An & quis Ordo sacerdotii habitus requiratur, & sufficiat, ut quis eligi vel promoveri possit in Episcopum?

Respondeo: subdiaconatus, sumitur ex c. à multis, de atate & qual. presb. cum enim quod jam antiquitus ex decreto Urbani I. ad hoc requirebatur & sufficiebat, ut haberetur c. ultra. 60. nimirum constitutum esse in Ordinibus sacris (adeoque tunc, cum subdiaconatus erat necdum Ordo sacer, eligi non poterat in Episcopum, nisi ad minimum diaconus) modò, postquam jam subdiaconatus per annexum ei votum castitatis annumeratus est Ordinibus sacris, invariatum maneat, hic Ordo sufficit. Castrop. p. 2. rr. 13. d. 4. n. 2. Ugol. de potest. Ep. c. 1. §. 2. n. 1. Pass. c. 25. n. 352. Pirh. ad tit. de atate & qual. presb. n. 36. contra Barb. ad cit. sess. 22. c. 2. n. 2. & de off. Ep. alleg. 1. n. 37. Lavor. & Campanil. apud Pass. putantes requiri sacerdotium, eò quòd Greg. XIV. in Constit. sua, onus Apostolica. dicat in plurali. sacris Ordinibus. Quòd ipsum enim constitutum esse in Ordinibus accipiendum non esse collectivè, ita ut omnibus ordinibus initiatus esse debeat, patet ex eo, quòd pari modo Urban. I. loquatur in plurali. Requiritur præterea à Trident. sess. 22. c. 2. ut eligendus in Episcopum, priusquam eligatur jam sex mensibus fuerit in Ordine sacro. Porro electionem non subdiaconi in Episcopum, Pass. n. 353. censet esse jure irritandam, non ipso jure irritam; eò quòd neque cit. c. à multis, neque decretum Trid. habeat adjunctum decretum irritans.

Questio 315. An & quo tempore suscipiendi sacerdotii obligatio annectatur Episcopati?

Respondeo: cum electus Episcopus teneatur consecrationem recipere intra tres menses. c. quoniam. d. 70. sub pena privationis fructuum perceptorum, quin & sub pena privationis Episcopatus ipso facto incurrenda, si per alios tres menses eam neglexerit. Trid. sess. 23. c. 2. non possit autem Episcopus consecrari, quin antecedentè sit sacerdos. Gl. in c. unic. de Clericis per saltum promov. Suar. de cens. p. 31. s. 1. n. 53. Azor p. 2. l. 2. c. 30. q. 9. & c. contra quosdam cit. à Barb. ad cit. l. Trident. tenebitur electus fieri sacerdos intra tres menses. Pass. n. 354. ducendo hujus trimestris initium à die confirmationis. Gl. in c. cum in cunctis, de elect. V. tempore

tempore. Pass. loc. cit. vel si negligens fuit in procuranda confirmatione, à tempore, quo post electionem per eum stetit, quo minus confirmaretur. AA. iidem.

Quaestio 316. An & quis Ordo sacer requiratur in promovendo ad dignitates, & Praelaturas Ecclesiasticas alias Episcopatu inferiores tam seculares quam regulares, aut etiam beneficia, quibus cura animarum incumbit?

Respondeo: sacerdotium, non quidem actu habitum, sed vi electionis acceptatae suscipiendum infra tempus à jure statutum, sumitur ex c. 1. de atar. & qualitat. praesciend. ubi statuitur, si tales presbyteri non sint, fiant. Abb. ibid. Suar. to. 4. de relig. tr. 8. l. 2. c. 3. n. 2. Sanch. opusc. l. 2. c. 2. dub. 22. n. 1. cum communi, sed neque de jure communi requiritur actu habitus subdiaconatus; nam capiti praeterea, de atar. & qualitat. pres. ubi id requirebatur, derogatum est jure novo, nempe per c. si pro Clericis, de prob. in 6to. Verumque id est non tantum, ubi quis tale beneficium impetrat à Papa, vel etiam via praesentationis, sed etiam via electionis. Franc. in cit. c. si pro Clericis, n. 5. Pirh. ad tit. de atar. & qualitat. n. 42. Quin & sufficit actu habita prima tonsura absque minoribus, modò sit talis aetas, ut promotus, etiam via electionis, ut intra annum fieri possit sacerdos. Garc. p. 7. c. 4. n. 44. Rebuff. in praxi tit. requisita ad benef. collat. nu. 33. Paris. de resign. l. 4. q. 9. n. 34. Pass. n. 377. contra Sanch. opusc. l. 7. c. 1. dub. 48. n. 4. Franc. Lambert. Pirh. loc. cit. Fagn. in c. licet. de elect. in 6to. n. 6. (quamvis is fateatur ad cit. c. praeterea. apud Pirh. loc. cit. in praxi parochiales Ecclesias conferri etiam Clericis prima tonsura) requirentes ad beneficium vel officium sacerdotale ad minimum actu minores Ordines, ed quòd quoad hoc non sit derogatum. c. praeterea, sed potius confirmatum, dum c. si pro Clericis, dicendo non requiri, ut promovendus sit constitutus in sacris, excludat solos Ordines sacros, & vel sic requiri saltem minores, tacite innuat Pirh. loc. cit. Neque juxta Suar, excipitur Abbas propter c. tuam, de atar. & qualitat. ubi dicitur, in necessitate etiam tantum in minoribus constitutum posse assumi in Abbatem; nam ibi sermo est de Abbate, qui in minoribus constitutus simul erat irregularis, adeò, que decernit solum Pontifex, ordinatum minoribus, qui non potest sacris initiari ob irregularitatem, extra necessitatem in Abbatem assumi non posse. Suar. de relig. loc. cit. n. 22. Quamvis tamen communior hujus capituli sensus & interpretatio sit, quòd constitutus tantum in minoribus extra necessitatem (in necessitate autem, vel ob utilitatem Ecclesiae cum tali dispensare poterit Episcopus. Pirh. loc. cit. n. 40.) eligi nequeat in Abbatem, cum quo optimè stat, quod in Abbatem eligi adhuc possit subdiaconus tantum, neque requiratur, ut plures volunt, sacerdotium. Abb. in cit. c. tuam, n. 2. Pass. loc. cit.

Quaestio 317. Quenam sint dignitates, quibus de jure communi annexum est sacerdotium?

Respondeo: earum enumerari quatuor, c. 1. de atar. & qualitat. praesci. scilicet Abbatiam, praeposituram, decanatum, Archipresbyteratum, ita et-
P. Leuren. Fori Benef. Tom. I,

iam, ut si nolint, vel etiam justà causà impediatur suscipere sacerdotium, amittant has dignitates. Hoc tamen intelligendum de his dignitatibus, dum collegium vel conventus & curam animarum habent. Ad hujusmodi enim dignitates non curatas obtinendas dum juxta Tridentinum sess. 24. c. 12. sufficit annus aetatis vigesimus secundus completus, patet non requiri jure communi sacerdotium, cum quis viginti duorum annorum tantum intra annum nequeat ordinari sacerdos, prout requiritur in obtinentibus dignitates, quibus annexus est presbyteratus. Pirh. de atar. & qualitat. n. 380. Fagn. in cit. c. 1. num. 6. refereas pro hoc decisionem S. Congreg.

Quaestio 318. An, & qualis Ordo sacer suscepiendus, vel suscipiendus requiratur in Canonicis Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiatarum?

Respondeo: jure communi, & praesciendendo à decreto Tridentino; quo voluit Canonicatus Cathedrales distingui in subdiaconales, diaconales & presbyterales, nullum nec actu, nec habitu requiri in iis Ordinem sacrum. Pirh. loc. cit. num. 44. cum communi. Neque enim ad substantiam Canonicatus requiritur, habere suffragium in Electionibus aliisque actibus capitularibus (ad quod nec ex confessione Capituli, nec ex Episcopi dispensatione admitti possunt absque actu habitu Subdiaconatu, ut dictum aliàs. Clem. 2. de atar. & qualitat. pres.) retinentque absque jure ferendi suffragium in capitulo, stallum in choro, agerique possunt omnia, quae fiunt extra Capitulum; unde si collatio beneficii spectet ad turnarium potest is, et si in sacris non constitutus, illud conferre, nisi obster specialis consuetudo, vel statutum. potest item optare praebendam, cum isti similesque actus non sint collegiales, sed competant ratione canonica, non ex voce Capituli. Pirh. loc. cit. num. 45. vide Garc. p. 3. c. 4. nu. 32. sic etiam possunt Decani, qui non sunt Praelati principales convocare Capitulum, & in eo proponere, & resolutiones accipere (non tamen dare suffragium) absque eo quòd sint in sacris, Barb. de canon. c. 27. num. 12. Potest etiam Praelatus principalis Ecclesiae collegiatae, etiam si in sacris non constitutus, etiam negligens infra annum promoveri ad Ordinem illi dignitati annexum, praesidere & habere vocem in Capitulo, ed quòd tale caput Capituli diversum à membris nomine Capituli non veniat, praesertim in materia poenali & correctoria juris antiqui, qualis est dicta constit. cit. clement. ibid. gl. 5. in eisdem. Abb. nu. 14. Barb. n. 12. vide Pirh. loc. cit. num. 45.

Quaestio 319. Quantum sit tempus, intra quod electus, vel aliter promotus ad beneficium curarum, debeat suscipere sacerdotium, & quo die incipiat illud tempus?

Respondeo ad primum: tempus est annus, sic expressè de parochis c. licet. & cum ex eo. de elect. in 6to. Rebuff. tit. de non promotis infra annum, in principio. Azor. p. 2. l. 6. c. 8. q. 2. Barb. ad cit. c. licet. nu. 7. Pass. n. 360. De obrimentibus verò in Cathedrali, vel collegiata seculari vel regulari, dignitates, personatus, officia, praebendas, portiones, aliave beneficia habentia annexum sacerdotium, vel etiam alium Ordinem, Trident. sess.

sess. 22. c. 4. Clem. ut in 2. de atat. & qualis. Navar. de atat. & qualis. l. 1. c. 1. c. 1. 45. Pass. n. 375. de Abbatibus & Pralatis regularibus promotis forte ex non sacerdotibus. c. cum in cunctis. de elect. c. licet. eod. in 6. Navar. comment. 3. de regularibus. nu. 23. Pass. n. 410. tenetque hoc ipsum, seu tenebitur adhuc provisus intra annum promoveri ad sacerdotium, etiam si non omnium redditum, sed parvis solum nactus sit possessionem. Laym. ad c. commissam. de elect. n. 3. citans Gloss. in cap. si tibi concessio. de prab.

2. Respondeo ad secundum: incipit hic annus à die obtentæ pacificæ possessionis beneficii. c. commissam. de elect. in 6to. Sanch. l. 2. opusc. c. 2. dub. 22. n. 9. Rebuff. loc. cit. nu. 41. adeo cum nesciens te promotum accipere nequeat possessionem, annus ille ante habitam notitiam obtenti beneficii non currit. Pass. n. 368. Sanch. loc. cit. Selva. p. 3. q. 3. contra Rebuff. n. 54. uti etiam illi non currit tempus anni, cui statim post adeptam possessionem moveretur lis super parochia, secus est de eo, qui aliquamdiu, nempe uno alterove mense pacificè possedit. Laym. ib. juxta eandem gloss. Quod si vero negligens quis fuerit in acquirenda possessione, numeratur annus ab ea die, in qua per ipsum steterit, ne possessionem acciperet. cit. c. commissam. Ac denique si justè impeditus fuit à sumenda possessione (vel etiam juxta Pass. n. 369. à suscipiendo sacerdotio, de quo tamen paulò post) durante impedimento, non currat illi tempus, juxta reg. 41. de reg. juris in 6. Nav. c. 25. num. 116. Rebuff. loc. cit. n. 47. Sanch. loc. cit. num. 12. Porrò hic dicta intelligenda sunt de promotò ad Ecclesiam actu parochialem; is enim, qui nactus est Ecclesiam habitu tantum, & non actu habentem parochianos, eò quòd v. g. hi omnes captivi abducti sint, vel ob pestem aliò profecti, necesse non sit promoveri ad sacerdotium, eò quòd cesset jam in eo ratio dictæ legis, quæ erat cura pascendi gregem commissum; cum jam grex nullus sit. Ubi tamen parochiani redierint, tenebitur intra annum ab hoc eorum redditu promoveri. Azor. p. 2. l. 6. c. 8. q. 9.

Quæstio 320. An, & qualiter non intendentes, negligentes, vel etiam legitime impediti suscipere intra annum Ordines annexos beneficiis, iis excidant, aliterve puniantur, & peccent?

1. Respondeo ad primum: promoti ad parochias (quo nomine etiam veniunt Vicarii perpetui Ecclesiæ parochialis, & religiosi, quibus datur Ecclesiæ parochialis. Clem. unic. de off. Vicarii. Rebuff. loc. cit. num. 4. & 7. Sanch. loc. cit. num. 3. Pass. num. 363.) si neglexerint intra annum fieri sacerdotes, nullà etiam præviâ monitione, ipso jure privati sunt parochiis; sic expressè statutum c. licet. de elect. in 6to. sed non nisi post annum integrè elapsum à die obtentæ pacificæ possessionis, juxta cit. c. commissam. Laym. ibid. num. 1. siquidem pena legalis statuta, nisi intra certum tempus aliquid factum fuerit, non incurritur antequam hoc tempus integrè elapsum sit. Laym. ibid. num. 2. citans se ipsum in Theol. moral. l. 3. tr. 4. c. 16. num. 12. Ac proinde parochus non statim, ac ad illud tempus devenit, ut jam intra annum nequeat fieri sacerdos, amittit parochiam, sed expectandus lapsus integri anni. Azor. p. 2. l. 6. c. 8. q. 10. procedit verò id ipsum, juxta Pass. num. 364. etiam si obtinens & possidens parochiam non percipiat fructus pri-

mi integri anni. Veruntamen non comprehendit hic Ecclesiæ collegiatis, etiam si aliàs simul sint parochiales, expressè habetur. c. statutum. de elec. in 6to. quia in talibus Ecclesiis supponuntur esse plures sacerdotes, per quos cura animarum exerceri possit ex concessione parochi non sacerdotis. Pass. loc. cit. Sanch. loc. cit. num. 5. ubi etiam addit Collegium latè esse sumendum, ut sub eo veniat etiam plebania habens sub se capellas, in qua sunt sacerdotes, qui curati vices suppleant. Multò minus comprehenduntur parochiales Ecclesiæ, dum hæ in Cathedrales eriguntur; neque etiam decanatus, præpositura, Archidiaconatus Ecclesiæ curata, cum sub nomine parochialis simpliciter, non veniat parochialis, quæ est dignitas. Rebuff. loc. cit. num. 29. Sanch. num. 7. Pass. num. 367. Neque etiam parochia unita principaliter beneficio simplici. Sanch. ibid. n. 8. Rebuff. n. 31. Quod tamen limitat Pass. nimirum, si habens beneficium simplex possit administrare curam animarum per Vicarium, secus, si id teneatur facere per se, eò quòd tunc potius beneficium simplex transeat in parochiam. Neque parochus non habens curam fori penitentialis, sed solum contentiosi. Pass. ibid. Neque denique parochus solum habitu; hoc est actu non habens parochianos. Gloss. in cit. c. licet. Selva apud Sanch. num. 7. Rebuff. n. 24. Addens, talem teneri promoveri intra annum à die, quo incipit habere parochianos. Verum de privatione beneficii ob neglectam hanc promotionem intra annum vide plura 3. part. ubi de vacatione extra delicto.

2. Respondeo secundo: si promoveri ad sacerdotium non intendens parochialem receperit Ecclesiam, ut fructus per annum percipiat (vel etiam ob finem alium quemcumque Garc. p. 3. c. 4. num. 58. Pass. n. 404.) ipsam postmodum dimisurus, tenebitur ad restitutionem fructuum eorundem (etiam in foro conscientiæ, & ante sententiam judicis. Sanch. l. 7. de matrim. d. 45. num. 3. Castrop. p. 2. tr. 13. d. 4. p. 7. n. 6. ex Leil. & Vafq. apud Pass. num. 403.) nisi voluntate mutatâ intra annum promotus fuerit (quod ubi factum, non tenebitur ad restituendos fructus, quos ante illam mutationem percepit. Garc. loc. cit. n. 51. Castrop. loc. cit. n. 7. Sanch. loc. cit. num. 7. Pass. n. 400.) ita expressè. c. commissam. de elect. in 6. vide Castrop. loc. cit. n. 3. Eum etiam, qui parochialem contulit sciens, providendum non habere animum intra annum suscipiendi sacerdotium, præter offensam Dei contrahere obligationem erga Ecclesiam, ut eam servet in demum, scilicet in defectum talis parochi fraudulentum, ut si is non restituat fructus, quatenus Ecclesiæ læsa est, talis obligatio redundet in promoventem, quippe participem commissæ fraudis; tenet Laym. paulo ante cit. juxta cit. c. commissam. de elect. & Gl. ibid. v. indemnem. Castrop. loc. cit. num. 3, comprehendit quoque hac constitutione, & peccare mortaliter, tenerique ad restituendos fructus recipientem beneficium, qui cum dubio vel conditionate solum intendit intra annum suscipere ordinem annexum, tenet Pass. n. 397. citans Sotò. Guttier, & Azor. p. 2. l. 6. c. 9. q. 3. idem tenet Castrop. loc. cit. n. 5. nempe peccaturum mortaliter, & obligatum restituere fructus, qui cum animo dubio de suscipiendo sacerdotio recipit tale beneficium, eò quòd qui habet animum dubium, revera caret voluntate suscipiendi sacerdotium, cum tamen recipiens tale beneficium obligatus sit, habere voluntatem ea implendi, quæ tali beneficio annexa sunt; negat

negat verò de habente animum conditionatum, nimirum suscipiendi sacerdotium, nisi tibi aliquid felicius obveniat, quia voluntas conditionata est vera voluntas, & illa posita, potes suscipere sacerdotium (qualiter stante animo dubio illud suscipere non potes) si beneficium non dimittas. citat pro hoc Ludov. Lopez. p. 1. *instructorii*. c. 255. Vegam tom. 1. sum. c. 36. casu. 23. Sanch. de *matrim.* l. 7. d. 45. n. 10. &c. Non comprehendi verò illum, adeòque non teneri ad fructus restituendos, qui bona fide, animoque suscipiendi intra annum sacerdotii recipit parochialem, dum mutata postmodum voluntate, non recipit sacerdotium, tenent Navar. in *man.* c. 25. n. 118. Sanch. de *matrim.* d. 45. num. 11. Castrop. loc. cit. n. 9. Pass. nu. 402. cum communiore, eò quòd talis fraudulenter non susceperit parochiam, de quo solum loquitur c. *commisissa*; Item eum non comprehendi, seu non teneri ad restituendos fructus (saltem ante sententiam, ut Castrop. n. 13, citans Less. Sanch. Gutt. Azor. &c.) recipientem aliud beneficium non parochiale, seu non curatum, sine animo recipiendi annexum illi sacerdotium aliumve Ordinem sacrum (etsi juxta Sanch. loc. cit. num. 14. Less. l. 2. c. 34. num. 132. Castrop. loc. cit. n. 14. Garc. p. 3. c. 36. Pass. n. 405. & alios peccet mortaliter, quia fraudulenter contra mentem Ecclesie, & legis obligantis beneficiatum ad recipiendum ordinem intra annum recipit illud) tenet *ibidem* Pass. contra Garc. eò quòd lex loquatur de solis parochis; ceteri autem habeant alias pœnas sibi statutas, de quibus paulò post idem tenent Sanch. Less. Navar. Castrop. loc. cit.

3. Illum porò qui habet animum suscipiendi sacerdotium infra annum, si nimirum, ut addit Castrop. retineat interea beneficium tale parochiale, satisfaciendi officio suo, & residendi prout oportet, & hæc præstat, etsi aliàs habeat animum resignandi beneficium cum venia Superioris vel permutandi, non subjacere pœnis dictæ constitutionis, nec peccare saltem mortaliter tenent Castrop. loc. cit. p. 7. n. 11. Sanch. de *matr.* l. 7. d. 45. n. 12. Less. loc. cit. num. 136. contra Abbatem in c. *relatum*, de *Cler. non resident.* n. 7. & Host. *ibidem* n. 2. Neque enim recipiens beneficium, etiam parochiale, obligatus est illud semper retinere, sed potest illud permutare, vel aliter resignare; ergo habens hanc voluntatem, cum beneficium suscipit, nihil juri contrarium facit, tamen si unico die illud retinere proponat. Castrop. cit. n. 11. ex Nav. l. 3. tit. de *prabend.* cons. 24. nu. 2. Sanch. l. 7. de *matr.* d. 45. nu. 12. Vatiq. *opusc. de benef.* c. 3. §. 3. dubio, quos citat Castrop. De cetero recipiens beneficium simplex, nullum ordinem annexum habens, animo fruendi ejus fructibus aliquo tempore, & postmodum relinquendi, transendo ad statum conjugalem, non peccabit mortaliter. Castrop. cit. p. 7. n. 15. contra Sotum l. 10. de *justit.* q. 5. a. 6. Tolelet. in *sum.* l. 3. c. 18. n. 4. Navar. *Miscellan. de orat.* 44. nu. 2. imò nequidem peccaturum venialiter tanquam probabilius censet Castrop. n. 16. citans Garc. p. 3. c. 4. nu. 43. contra Sanch. de *matr.* l. 7. d. 45. nu. 19. Less. l. 2. de *just.* c. 34. dub. 16. nu. 132. agnoscetes in hoc culpam venialem, quia aliquo modo decipitur Ecclesia. Rationem hanc dat Castrop. quòd nullius præcepti in hoc fiat violatio, cum nullum præceptum, nec naturale, nec positivum obliget beneficiatum ex susceptione beneficii ad perseverandum in statu clericali, imò potius à jure liber transitus ad nuptias conceditur benefi-

P. Leuren. *Feri Benef. Pars 1.*

ciatis, modò beneficia relinquunt. c. *Joannes*, c. *diversis salac.* de *Clerico conjugat.* Neque in hoc decipitur Ecclesia, neque justè est invita, cum talis non intendat aliquid contra id, quod ab Ecclesia est dispositum, siquidem datur beneficium ad sustentandum beneficiatum in statu clericali eo tempore, quo beneficium habuerit, non tamen cum obligatione, ut beneficium semper retineat. Veruntamen recipere pro se ipso principaliter beneficium, cum animo resignandi illud alteri, prohibetur sub excommunicatione lata sententiæ, aliisque gravissimis pœnis à Paulo IV. *constit.* 12. edita anno 1557 quæ incipit: *Inter cetera*, hanc tamen Constitutionem non habere locum, nisi in Romana Curia tenent Castrop. to. 6. d. 3. p. 30. n. 8. Card. Lugo. in *respons. mor.* l. 5. dub. 4. n. 2. Garc. p. 11. c. 3. n. 291. Dian. p. 8. tr. 7. *resol.* 14. *negant id* Pass. num. 385. Mart. à Prado, eò quòd licet in proœmio hujus constitutionis fiat mentio fraudum in impetratione beneficiorum apud Datariam, adeòque occasio hujus Bullæ habuerit ortum in Curia Romana, nihil tamen in ea sit, quod restringat illam taliter, finalisque ratio illius sit, tollere omnes fraudes, quæ hac in parte ubique terrarum intervenire possunt, vide Pass. à num. 383. fusè agentem de sensu hujus Constitutionis, & quinam illà comprehendantur. De cetero dum currit adhuc annus, poterit talis permutare cum alio parochiale beneficium, & tunc is, cum quo permutat, habebit annum alium ad hoc, ut fiat sacerdos. Rebuff. num. 37. Sanch. num. 31. apud Pass. num. 371. & si talis negligens se promoveri moriatur die ultimo anni, vacabit beneficium ob mortem illius, quia necdum fuit eo privatus. Sanch. *ibid.* Rebuff. num. 44. ex Paris.

4. Respondeo tertio: Abbates Præpositi, Decani, Archipresbyteri (intellige Curati) si intra annum sacerdotes, Archidiaconi, si diaconi non fiant, amittunt dignitates. c. *ut Abbates*, de *etat.* & *qualit. præf.* c. *cum in cunctis*, de *elect.* Trid. *sess.* 24. c. 12. non quidem ipso jure in privati, sed solum privandi, si admoniti id non fecerint; dicitur enim c. *cum in cunctis*: *priventur*. Privandi autem adhuc sunt suis dignitatibus, etiam si ex justa causa impediti fuerint, fieri intra annum sacerdotes. cit. c. *Abbates*. intelligendus autem est hic textus de justo impedimento, contracto tamen ex culpa promotori superveniente, v. g. si suspensionem incurrit, vel irregularitatem ex delicto, ut ad Ordines promoveri non possit: ita ut si ideo recipere non poterit Ordinem requisitum, adhuc privandus sit dignitate vel beneficio, nisi fortè alias valde utilis esset Ecclesie, cui præest. Host. in c. *ut Abbates*, in *sine*, apud Pirh. de *etat.* & *qualit.* num. 39. Alia verò jura, puta c. 1. de *Clerico agratis*, cit. c. *commissa* &c. expressè excipientia impedimentum justum de impedimento contracto sine culpa, (v. g. si promotus, vel Episcopus ordinaturus illum fiat infirmus, si absque culpa sua incidat in irregularitatem. Sanch. num. 12. Rebuff. num. 48. si Episcopus cum eo, qui habens annos 24. & solum Minores recipit beneficium tale curatum, nollet dispensare super interstitiis inter subdiaconatum, diaconatum, & presbyterium, Pass. num. 370. citans Nav. & Sanch. ita ut tunc ob sacerdotium non susceptum nequaquam privari debeat dignitate. Gloss. in c. *Abbates*, v. *amittunt*. & in cit. *Clem. v. impedimento* cum communi. Vel fortè melius conciliantur hæc jura hoc modo, ut c. *Abbates*, intelligatur de impedimento perpetuo, vel diu duraturo; alia

K 3

alia

alia jura de impedimento temporali, seu non diu duraturo Ordinis suscipiendi, modò tamen justum sit, etiam si pravisum, vel etiam ex culpa contractum, v. g. si in rixa promotus sit vulneratus, ut anno currente ordinari nequeat. Laym. ad c. Abbat. Arg. c. unici, ne sede vacante. in 6to. Observandum autem hic in genere, quoad pœnam illam privationis beneficii, quod qui semel ob non susceptum intra annum sacerdotium privatus fuit beneficio, non possit, etiam cum dispensatione Episcopi, iterum obtinere illud beneficium. cit. c. commissi. & Clem. ne in agro. de statu monach. apud Pass. num. 374.

5. Respondeo quartò: ceteri, etiam habentes in Cathedrali, vel collegiata seculari, vel regulari dignitates (etiam curatas. Pass. n. 406) personatus, officia, præbendas, portiones, quibus annexus Ordo, si ad eum intra annum non promoveantur, præterquam, quod moniti possent privari etiam beneficio. Abb. in c. quaris. de atat. & qualit. num. 6. Garc. p. 3. c. 4. num. 16. privantur (non quidem ipso jure, sed per Episcopum, qui etiam ad hanc pœnam infligendam procedere nequit sine solemnitate à Trid. requisita. Barb. ad c. 4. sess. 22. Trident. num. 23.) dimidia parte distributionum, (intellige propriè talium, hoc est, quæ quotidiana dicuntur, danturque illis, qui certis horis intersunt, non verò extraordinariarum, quæ dantur pro funeribus & anniversariis defunctorum. Moneta de distribut. p. 1. q. 3. Barb. loc. cit.) usque dum requisitum Ordinem receperint. cit. clem. ut in. Trident. loc. cit. etiam si horis intersint. Gloss. in cit. clem. v. intersint. Sanch. l. 7. opusc. c. 1. dub. 48. num. 7. Navar. de temp. ordin. conf. 45. imò licet altera dimidia pars non sufficiat sustentationi; hoc ipsum enim imputare debent negligentia sua. Gloss. loc. cit. v. pars. ibid. Imol. Pass. num. 377. contra Sanch. & Barb. Privantur item voce in capitulo. cit. clem. Trid. loc. cit. activâ tantum. secundum Garc. apud Pass. activâ & passivâ simul, juxta Pass. num. 380. & Less. l. 2. c. 2. n. 150. Porò pœnalis hac constitutio. cit. clementina, cum non meminerit, nisi beneficiatorum in Cathedrali & Collegiata, non extendit se ad beneficiatos aliarum Ecclesiarum. Gloss. in cit. clement. v. præbendas. Garc. in addit. ad 5. p. c. 4. n. 5. secus dicendum de Tridentino, et si loquente in iisdem terminis. cit. clement. tenent Barb. ad cit. l. Trident. num. 15. Riccius resol. 286. num. 1. ob contrariam declarationem S. Congregationis, quam refert Garc. loc. cit. cui sententia subscribit Pass. num. 379. modò authenticè constat de ista declaratione.

Questio 321. Qualiter objectus circa defectum Ordinis formari, vel etiam excludi possit?

Respondeo: ubi prætenditur totalis defectus Ordinis, verus modus justificandi objectum est, exhibere literas sive instrumenta ordinationis facta post tempus provisionis, quia cum Ordo non sit iterabilis, probatâ initiatione certo tempore excluditur quodcumque aliud tempus. Lott. l. 2. q. 47. n. 85. citans decisionem Rota 158. num. 4. p. 1. recent. ubi verò non prætenditur totalis defectus, sed Ordinem non fuisse exequibilem propter irregularitatem, eum suscipientis, objectus non constituitur aliter, quàm justificando Ordinem dolosè & in contemptum susceptum. Lott. num. 87.

Unde etiam constitutio Pii II. contra malè promotos ad Ordines varias pœnas decernens locum non habet, nisi probato dolo & contemptu. Lott. n. 88. citans Navar. in man. 27. n. 155. & Rotam in aquensi irregularitatis 14. Maji 1607. Neque etiam objiciens pro justificatione objectus replicare potest, sufficere probare se incapacitatem; quia etiam collatio facta incapaci bonâ fide tenet merito jure, ut Innoc. in c. cum nostris. nu. 3. de concess. præb. Lott. num. 91. Debet præterea objectus hic concludi, ut defectus Ordinis percipiat tempus ipsum provisionis, non autem vacationis. Lott. num. 92. hinc quia simplex nominatio non tribuit nominationis aliquod, nil refert, quòd tempore vacationis & nominationis nominatus esset laicus, modò tempore præsentationis sit Clericus. Lott. n. 93. & 94. item in gratiis præventivis ad vacatura, si ante vacationem superveniat habitas, quæ non erat tempore concessa gratia, supervenientia ista utique proderit, cum res fuerit deducta ad eum casum, à quo potuit incipere, antequam actus consummaretur. Lott. n. 95. Porò procedunt hæc simpliciter etiam, ubi contra impetransem non militat regula de annali & triennali. Neque enim etiam his cessantibus, attenditur hic objectus, si beneficiarius diu fuisse in possessione, hinc autem præsumitur sufficiens dispensatio. Lott. num. 97. citans Sarneni. ad reg. de trien. q. 10. num. 1. Ancheran. conf. 117. n. 3. licet enim tempus diuturnum nempe 10. annorum non sufficiat pro obtinendo in petitorio, sufficit tamen ad elidendum objectum, odio scilicet impetrantis, qui per impetrationem nequidem creditur habere titulum, sed simplicem actionem, seu facultatem implorandi officium judicis. Lott. num. 98. & seq.

Questio 322. Quis dispensare possit in promovendis, vel promotis ad beneficia annexum Ordinem sacrum, aptitudine ratione curæ animarum, aut alias ex ordinatione Ecclesie, quo minus teneantur cum intra annum recipere?

Respondeo: cum Canonicis aliis non habentibus curam, studiorum gratia dispensare potest Episcopus, & capitulum. Argumento c. cum ex eo, de elect. in 6to, ibid. Laym. n. 2. & c. relatum. c. tua. de Clericis non resid. ibid. Abb. num. 6. multò que magis id locum habet in aliis beneficiis simplicibus, nisi fortè aliud mens fundatoris requisivisset, & quidem absque eo, quòd necessè sit constituere tam diu Vicarium, nisi fortè beneficium ex propria institutione requirat personale servitium. Laym. loc. cit. num. 3. Idem ex eadem causâ potest Episcopus ad septennium cum curatis. cit. c. cum ex eo. juxta Laym. loc. cit. isti tamen facultati derogatum videtur per Trident. ut vult. Pass. num. 361. ex eo, quòd statuerit Trident. conferri parochias non nisi per concursum, qui supponit concurrentes jam sufficiente scientiâ instructos, vel etiam vicarius seligitur unus habens sufficientem scientiam, cui sententia inhæsi infra, ubi de residentia curatorum dici fortè possit, quòd quoad hoc ubique receptum non sit Tridentin. & obstat contraria consuetudo, vel etiam quòd concernat solas parochias, non alia beneficia curata, vel etiam, quòd licet quis sufficiente scientiâ instructus sit, possit acquirere majorem in majus Ecclesie emolumentum.

lumentum. Verum hoc forte oppugnat rationem adjunctam, non autem evertit decretum ipsum.

Quaestio 323. An ut quis eligatur, vel promoveatur in Pralatum, vel Superiorem regularium, necesse sit esse professum, & quidem expressè, & in eadem religione, ac ita, ut aliàs electio, vel promotio sit ipso jure nulla?

Respondeo ad omnia affirmativè. Abb. in c. cum Monasterium. de elect. n. 2. ibid. Bald. & Innoc. Barb. ad c. nullus. de elect. in 6to n. 2. & ad Trid. sess. 25. c. 21. de regular. num. 1. Suar. de relig. tom. 3. l. 6. c. 21. num. 15. Tamb. tom. 1. d. 5. q. 11. Pass. c. 25. num. 345. citans plures alios. Primum habetur c. cum causam. & c. cum ad nostram. de elect. secundum c. nullus. de elect. in 6to. putant tamen Labor. de elect. c. 16. num. 128. Abb. & Jo. And. cit. à Pass. num. 346. sufficere professionem tacitam, ut quis per postulationem, vel etiam collationem, aliàve provisionem distinctam ab electione obtineat pralaturam regularem; eò quòd cit. c. nullus. utpote pœnale extendi non debeat ultra hoc, quod sonat. Tertium habetur in clem. 1. de elect. Quartum uti & priora tria ex Trident. sess. 25. c. 21. de regul. Quod verò his canonibus constitutum de viris, idem in monialibus locum habet. c. indemnitate. de elect. in 6. Adeòque firmiter hæc tenenda sunt, ut dum in conventu vel religione non esset professus, vel professa, qua eligi posset, adhuc à nullo inferiore Papà, eo inconsulto, fieri possit, ut eligatur alia persona digna ex alio conventu vel religione, cum cit. clem. absolute decernatur cum decreto irritante, ut regularibus non proficiatur nisi regularis ejusdem Ordinis. Sigism. à Bon. de elect. dub. 87. num. 4. Suar. & Pass. loc. cit. Porro intelligenda hæc sunt, dum dicta praelectura regulares conferuntur in titulum; secus enim est, dum conferuntur in commendam, via enim commendæ beneficia secularia regularibus, & regularia secularibus, etiam si suos conventus habeant, & in eis vigeat regularis observantia, à Papaduntaxat obvenire possunt. Fagn. in c. cum ad nostram. de elect. n. 2. & seq. quod ipsum non improbat, aut prohibet Trident. quin potius tacite admittit, dum prohibendo secularibus conferri beneficia regularia adiecit hæc verba: in titulum. & quamvis sess. 25. c. 21. caverit, ut monasteriis ha-

bitibus suos conventus, qua tunc commendata reperiebantur, proficerentur regulares ejusdem Ordinis, uti & iis, qua impofterum vacabunt; ea tamen non dici præceptivè, ut tenuit Rota, sed solum cõsultivè & optativè, declaravit S. Congregatio, ut refert Fagn. num. 10. juxta quem nihilominus verè præceptivè statuit, ut qui ea Monasteria, qua sunt velut capita Ordinum (quale v. g. est Cistercium respectu Ordinis Cisterciensis) in præfenti in commendam obtinent intra sex menses religionem istorum Ordinum solemniter profiteantur, vel eis cedant, aut aliàs commendæ ista ipso jure vacare censeantur, nisi sit eis de regulari successore provisum. Vide etiam apud Eundem num. 14. quid in genere de monasteriis in commendam dandis statuerit Concil. Lateran. sub Leone X. sess. 19.

Quaestio 324. Quantum tempus à professione requiratur, ut quis eligi possit in Pralatum religionis?

Respondeo: à Trident. loc. cit. c. 7. in monialibus requiri ad minimum quinque annos à professione, ut eligi possint in Abbatissas & Priorissas; pro viris verò neque à Trident. neque à reliquo jure communi certum tempus statutum est; quare non prohibentur (nisi alias obtent specialia statuta Ordinis) statim à professione eligi in præfules regulares, modò sufficienter in observantiis Ordinis instructi, & alias qualitates requisitas habeant. Abb. in c. cum in cunctis. de elect. num. 6. Pass. num. 348. Neque nunc casus ille, qui aliàs excipitur c. officii de elect. nimirum dum quis sit religiosus, & mox proficitur, & sic eligitur in pralatum, locum habet, cum ex præscripto Trident. nemo admittatur ad professionem, nisi post expletum annum probationis. Quòd si tamen talis tam repente à professione electus non foret sufficienter instructus in observantiis sui Ordinis; uti & si justè præsumeretur in tali ambitio, electio ejus, etiam non esset ipso jure irrita. Suar. tom. 4. de relig. tr. 8. l. 2. c. 3. n. 7.) foret tamen ad minimum irritanda vi c. officii. Abb. ibid. aliisque. Pass. num. 248.

CAPUT TERTIUM.

DE CONDITIONIBVS ELIGENDORVM, AVT ALITER
PROMOVENDORVM AD BENEFICIA MORALIBVS, PVTA CA-
RENTIA CENSVRARVM, HONESTATE MORVM,
BONA FAMA, MONOGAMIA.

PARAGRAPHVS I.

De Carentia Censurarum.

Questio 325. Num excommunicatus excommunicatione majore, sive ea lata sit à jure, sive ab homine; sive per sententiam generalem, sive particularem; sive denunciatus, sive toleratus, etiam occultissimus, & putatus, absolutus ab excommunicatione, sit ineligibilis, aliterve improvincibilis, seu inhabilis, non tantum ad prelaturas, & dignitates, aut officia habentia annexam jurisdictionem, sed ad quacunque alia beneficia, tam regularia quam secularia, etiam ad obtinendas pensiones, ita ut ejus electio, postulatio, presentatio, & alia quacunque promotio, etiam facta à Pontifice motu proprio, uti & quævis permutatio, resignatio in favorem ejus facta, sit ipso jure nulla, veniatque talis excommunicatus in conscientia prelaturam, officium, beneficium, ad quod promotus est, & pensiones, quas obtinuit, dimittere?

Respondeo affirmativè. Pass. *cit. c. 25. num. 445.* referens plures TT. scholasticos. Garc. *de benef. p. 7. c. 13.* referens plures Canonistas, sumitur ex *c. postulastis. de Cleric. excom. ibid.* Barb. & Canonista communiter. item ex *c. pastoralis. de appell. & c. 1. de rescript. in 6.* Veraque quoque hæc sunt, etiam si excommunicatio sit à parte rei injusta (modò tamen sit ritè lata, si enim lata delicto non satis probato, non tantum injusta, sed invalida est. Pass. *n. 451.*) v. g. dum delictum non est verum, sufficienter tamen probatum, in foro enim externo talis excommunicatio habenda est pro valida. Garc. *loc. cit. n. 11.* Barb. *loc. cit. n. 4.* Pass. *loc. cit. n. 446.* Rebuff. *ad c. postulastis. n. 67.* Sayr. *de Cens. l. 2. c. 5. n. 10.* Nihilominus, licet si talis excommunicatus injustè, scienter eligeretur, cassanda foret electio, non est tamen ipso jure nulla, quia dum talis eligeretur bona fide ab ignorantibus illum esse ullo modo excommunicatum, detectà postmodum excommunicati innocentia, cassanda non foret ista electio. Pass. *loc. cit.* vide de his Suar. *de Cens. d. 4. s. 7.*

Questio 326. An ergo etiam excommunicati tempore electionis, postulationis, præ-

sentationis, dein absoluti confirmatio, & institutio ipso jure sit nulla?

Respondeo affirmativè. in his enim spectandum est initium, nimirum tempus electionis, presentationis, & quod ab initio nullum est, validari aut confirmari nequit. Abb. *ad c. postulastis. ibid.* Barb. *n. 10.* & 13. Lambert. *de jurepat. l. 2. p. 1. q. 9. a. 10. n. 1.* Garc. *loc. cit. n. 8.* & 14. Suar. *de Cens. d. 13. s. 1.* Pass. *n. 448.* citans plures alios. Verumque id est, etiam si Electores vel patronus excommunicationem ignorarint, ignorantia enim excusat à culpa, non tamen validat actum, quem irritavit Ecclesia. Suar. *loc. cit. num. 2.* & 30. Garc. *loc. cit. nu. 9.* Pass. *n. 450.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 7. q. 8.* Idem dicendum de permutatione putat Pass. ex Suar. *contra Garc. n. 19.* (quæ etsi valeat ex parte ejus, cum quo permutat, si permutans est excommunicatus toleratus, Sanch. *l. 2. opusc. c. 2. dub. 13. n. 2.* non tamen ex parte permutantis excommunicati, utpote qui incapax est, de novo acquirendi illud jus super beneficio, pro quo ipse resignat suum) nimirum collationem absoluti ab excommunicatione esse invalidam, dum permutans in ea fuit tempore resignationis, ejusdemque acceptationis ab Episcopo. Certum de certero, collationem talem factam excommunicato, esse nullam, etsi is econtra tempore resignationis ejusdemque acceptationis non fuisset excommunicatus, Azor. *loc. cit.* Suar. *loc. cit. n. 12.* Garc. *n. 15.* citans Paris. Rebuff. &c. Quod si tamen confirmator, dum is est talis, ut is sine electione possit instituire Prælaturam, conferre idem beneficium &c. sciens defectum electionis ob electum excommunicatum, post eundem jam absolutum, confirmet talem electionem, dici posse, ait Pass. *n. 452.* confirmationem esse validam, non titulo confirmationis, sed collationis, seu institutionis. Sic etiam collator potens absolvere ab excommunicatione, dum alicui, quem scit esse excommunicatum, confert beneficium, censetur eum absolvere, & ita is prius absolutus validè promovetur. Covar. *in c. alma Mater. s. 7.* Peyr. *in præl. q. 2. c. 5. n. 1.* Sayr. *de Cens. l. 6. c. 5. n. 11.*

Questio 327. Qualiter se gerere debeat excommunicatus electus?

Respondeo: si est manifestus, tenetur omnino non consentire electioni, nec recipere Prælaturam. si est occultus, & potest sine scandalo, & infamia resistere, tenetur resistere, obtendendo alias causas rationabiles suæ resistantiæ, vel etiam manifestando suam excommunicationem. Secus si id non possit sine scandalo, & sique gravi infamia. Tenetur tamen talis, vel etiam confirmatus nulliter

nulliter, quamprimum petere absolutionem & dispensationem, & interim consentire, & Prælaturam recipere. *Garc. loc. cit. n. 71. Peyr. loc. cit. n. 6. Suar. loc. cit. n. 31. Sa. V. excommunicatio. n. 30.*

Questio 328. A quo petenda hæc dispensatio?

Respondeo: ab eo, qui potest non tantum absolvere ab excommunicatione (absolute enim non tollit nullitates præcedentes) sed etiam nullitates antecedentes sanare, vel Prælaturam immediate conferre independentem à tertii eligenti vel præsentanti, vel conferenti: consensu; ita ut talis dispensatio re ipsa sit nova beneficii institutio seu collatio. *Garc. nu. 74. Suar. num. 34. Sanch. loc. cit. dub. 10. n. 16. Pass. nu. 456. Quemadmodum, quia Prælati regularium in aliquibus casibus inferiores quasdam Prælaturas conferre possunt, poterunt cum excommunicato absoluto dispensare, ut is ob excommunicationem nulliter electus retineat Prælaturam. Pass. n. 458. Econtra quia Episcopus, dum obventio beneficii pender ab electione, præsentatione vel collatione etiam inferiorum, quibus præjudicare non potest, non potest illud se solo conferre; hinc inquam non potest etiam sine dictorum inferiorum consensu cum tali excommunicato nulliter electo jam absoluto dispensare, ut beneficium retineat, nisi postquam eligentes illi, vel præsentantes scienter excommunicatum jure eligendi vel præsentandi sint privati notorie, & per declarationem, & ita ad eum devoluta sit independentem ab eorum consensu collatio istius beneficii. Ante hanc enim privationem poterunt & debent isti Electores & præsentatores de novo eligere, vel præsentare talem excommunicatum jam absolutum. Idem applica Episcopo, dum hic scienter excommunicato, quem ipse absolvere nequit, contulit beneficium, ut nimirum is cum eo jam absoluto dispensare possit, antequam notorie & declarativè privatus sit jure eligendi. *Pass. n. 456. Suar. loc. cit. num. 36. Garc. num. 37.**

Questio 329. Qualiter nihilominus limitanda sit responsio ad quæst. hujus S. primam.

1. Respondeo: ut non teneat primò, si excommunicatio fuerit nulla, adeoque ubi id probatum fuerit, sustinebitur electio vel collatio. *Suar. loc. cit. n. 33. Barb. ad c. postulastis. n. 19. Garc. p. 7. c. 13. Sayr. l. 2. c. 5. n. 10. Pass. n. 459.*

2. Secundò ut superveniens electioni, vel collationi excommunicatio non vitiet illam, nec irritet secutam acceptationem Bullarum, & sumptionem possessionis beneficii, modò per acceptationem illam & sumptionem possessionis jus novum non acquiratur (uti regulariter loquendo non fit, cum possessio sit potius quid facti quam juris. *Abb. in c. veritatis. de dolo & contumac. n. 42. Garc. n. 89. Barb. loc. cit. n. 26. & acceptatio etiam non sit acquisitio juris, sed juris acquisiti receptio. Pass. n. 467. Barb. loc. cit. n. 21. Garc. nu. 35. citans Gomez. Ugol. Gonz. ad reg. 8. cancel. Gl. 58. n. 26. Suar. loc. cit. n. 15. Pass. n. 461. Rebuff. l. c. n. 124. Sanch. loc. cit. n. 13. Sayr. loc. cit. n. 11. Unde etiam si optio fiat sinenovi tituli acquisitione, nimirum quoad præbendam temporalem, & solà temporalitatem, optabit validè. *Rota decis. 5. de concess. prob. in novis, &**

*decis. 8. de sententia excom. in antiquis apud Pass. nu. 466. & Garc. loc. cit. num. 48. secus ubi optando mutatur titulus v. g. dum portionarius optat Canonicatum, & dimidius portionarius integram portionem. Suar. loc. cit. n. 19. Garc. nu. 51. Rota cit. decis. 5. uti etiam invalidè fit acceptatio, & acceptio possessionis, dum per eam acquiritur jus novum. Navar. in c. si quando. de rescrip. excep. 10. n. 9. Covar. Sanch. Sayr. apud Pass. n. 463. quemadmodum acceptatio habet vim acquisitionis, si statutus est alicui terminus ad acceptandum. c. si quis absentis. de prob. Suar. loc. cit. num. 18. Vide hic Pass. cit. c. 25. n. 464. An autem, & qualiter peccet excommunicatus acceptando & sumendo possessionem, etiam dum per eam jus novum non acquiritur, quando ad eam non necessitatur, aut per eum stat, quò minus prius absolvatur, vide apud *Garc. cit. c. 13. n. 47. Pass. 467.**

3. Tertio: ut non teneat, si excommunicatio lata fuerit post legitimam appellationem tempore pendentia appellationis, hæc enim excommunicatio nulla est propter defectum suspensæ ad hoc jurisdictionis ad c. postulastis. *Rebuff. nu. 71. Barb. loc. cit. n. 23. Covar. loc. cit. nu. 5. Contrarium est, si quis post excommunicationem prius appellans electus fuerit, appellatio enim interposita post censuram illam non suspendit. c. pastoralis. de appel. & c. is cui. de sententia excom. ibid. DD. communiter contra Lavor. varior. Elucub. tr. 4. c. 16. n. 87.*

4. Quarto, ut non teneat, dum Papa confert beneficium cum clausula: à quibusvis: apponi solitâ in literis Apostolicis. *Barb. ad c. postulastis. num. 25. ibid. Rebuff. n. 67. Garc. loc. cit. n. 50. Sanch. loc. cit. n. 14. Sayr. loc. cit. c. 4. n. 6. & 12. licet autem dicta clausula, dum provisio facta in forma commissaria, & forma dignum operetur validitatem impetrationis literarum, impetrans tamen ut validè obtineat beneficium, debet priusquam fiat collatio, absolvi à commissario. *Garc. loc. cit. n. 62. Pass. n. 470. Item licet vi illius imperians absolvatur ab excommunicatione Bullæ cænæ. *Garc. n. 67. non tamen ab excommunicatione incurfa ob hæresin. *Garc. ibid. Felin. & Covar. in c. alma Mater. Ac denique per dictam clausulam positam in literis Legatorum, vel etiam Episcoporum, non absolvatur impetrans nisi ab excommunicatione, à qua ipsi possunt absolvere. *Garc. nu. 71. Pass. nu. 471. qui etiam remittit ad Rebuff. loc. cit. num. 67. Garc. n. 50. Sanch. n. 14. & alios, ut videatur, qualiter dicta clausula non faveat infordescantibus, & irregularibus.*****

Questio 330. Quid hac in re dicendum de excommunicatis excommunicatione minore?

1. Respondeo primò: illum esse ineligibilem ad beneficia non simplicia. c. si celebrat de celer. excom. *Gl. ibi V. scienter. Pass. cit. c. 25. n. 473. contra Abb. ad cit. c. si celebrat. n. 8. Lavor. de elect. c. 16. n. 52. quia per talem electionem deputatur ad ea, quæ tali excommunicato sunt prohibita exerceri. Comprehendi etiam cit. c. collationem & præsentationem censet Suar. de Cens. d. 24. f. 2. n. 21. in quam sententiam inclinat Pass. loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Electionem talis excommunicati ad talia beneficia esse, non ipso jure irritam, sed solum irritandam, eò quòd textus plus non dicat, quàm esse irritandam, & leges pœna-

pœnales non sint extendendæ; præterea electus ad beneficium curatum directè & primò eligatur ad sacramenta conferenda (quod non est prohibitum excommunicato excommunicatione minore) & minus principaliter ad ea recipienda, quatenus nimirum, ut sacramenta quædam ministret aliis, necesse est eum aliquando sacramenta recipere. Sanch. *loc. cit. dub. 13. Barb. in c. si celebrat. Sayr l. 2. c. 22. n. 23. Peyr cit. q. 2. c. 2. n. 22. Suar. l. ult. cit. n. 21. Pass. n. 475. contra Garc. p. 7. c. 13. n. 27. Covar. in c. alma Mater. §. 8. n. 3. Ugol. tr. 3. c. 6. n. 3. peccare nihilominus mortaliter tam eligentes eligendo, quàm electum talem consentiendo electioni, ait Pass. *loc. cit.**

3. Respondeo tertio: talem excommunicatum non esse ineligibilem ad beneficia simplicia; eò quòd textus dicat electionem talis excommunicati irritandam, quia eligitur ad ea, quæ ei sunt interdicta; jam vero eligitur quis ad beneficia simplicia per se loquendo, ut orationes & laudes Deo persolvat, & non ad aliquid, quod per se postulet receptionem alicujus sacramenti, ita ut vi beneficii simplicis non teneatur beneficiatus recipere sacramenta. Barb. *ad cit. c. celebrat. n. 3. Pass. n. 474. Sigism. à Bonon dub. 65. n. 1. LAVOR. cit. c. 19. nu. 9.* (qui etiam hinc deducit, eligi posse talem ad diffinitorium, eò quòd licet hic sit officium curatum, dum diffinitores integrantes capitulum habent jurisdictionem spiritualement ligandi & solvendi, non ordinetur tamen ad conferenda sacramenta, & potestatem Ordinis exercendam) contra Suar. *loc. cit. n. 25.*

4. Respondeo quarto: si tam electores quàm eligendus probabiliter ignorant excommunicationem, electio talis ad beneficia non simplicia non est irritanda. Host. p. 5. *tit. de cler. excom. §. qualiter puniuntur in fine. Sylv. V. excommunicatio. 4. n. 4. Peyr loc. cit. n. 23. Pass. n. 476. contra Garc. loc. cit. num. 20. lex enim pœnalis puniens scienter agentes (uti facit *cit. c. si celebrat*) non extenditur ad ignorantales. Tiraquel. *de pœnis temperand. c. 14. n. 7.* sive verò soli Electores, sive solus eligendus ignoret probabiliter excommunicationem talem minorem, cassanda est electio, quia existente scientiâ vel apud electores, vel apud electum hic verè dicitur scienter electus. Garc. n. 27. referens plures alios. Sa *V. excommunicatio. nu. 33. Reginald. l. 32. tr. 1. n. 143. Sigism. dub. 65. num. 3. & alii, quos refert & sequitur Pass. loc. cit. contra Peyr n. 23. & Hostiens. loc. cit. qui id negat de casu, in quo soli eligendo nota est sua excommunicatio.**

Quæstio 331. An & qualiter suspensus sit ineligibilis vel improvovibilis ad Prælaturas Ecclesiasticas, & beneficia?

1. Respondeo per partes, cum suspensio respectu ministeriorum, à quibus quis suspenditur, sit multiplex. Primò suspensus simpliciter seu ab omni officio & beneficio, hoc est privatus omni administratione Ecclesiastica, sive temporalis ea sit (conveniens ratione beneficii, ut est perceptio fructuum temporalium beneficii & dispositio de iis) sive spiritualis, est ineligibilis ad beneficia & dignitates Ecclesiasticas, constat ex *c. cum dilectus, de consuetud. & c. cum bona. de ar. & qual.* Verùmque id est, sive sit denunciatus, sive non, sive notorius sive occultus; sive suspensus à jure, sive

ab homine. Pass. *loc. cit. num. 478. cum communi.*

2. Secundò: suspensus ab officio simpliciter hoc est privatus exercitio utriusque potestatis, Ordinis nimirum & jurisdictionis in totum, hoc est omnium Ordinum, & omnis jurisdictionis est ineligibilis ad omne novum beneficium curatum; ineligibilis enim quis est ad illud, quod prohibetur exercere; jam vero ad beneficium curatum, utpote quod datur propter officium curæ animarum, spectat, exercere saltem potestatem jurisdictionis, quod tali prohibitum est. Pass. *nu. 482. cum communi & certa.*

3. Tertio: taliter suspensus ab officio simpliciter est quoque ineligibilis ad quavis beneficia simplicia, etiam quibus aliud officium annexum non est, quam recitatio horarum. Etiam si enim talis non prohibeatur inservire missæ, divinis officiis interesse, horas cum aliis cantare in choro, facereque ea, quæ laicis permittuntur. Abb. *ad c. 2. de cler. excom. num. 7. Sayr. l. 4. c. 5. nu. 42. & c.* (sed & si beneficiatus aut in sacris est, teneatur recitare horas, cum suspensio sit pœna, quæ non fert punito immunitatem. Sayr *loc. cit. n. 9. citans Ugol. & c.*) sicut enim talis non potest exercere actus Ordinum minorum, ut minister ab Ecclesia ad eos exercendos ordinatus; ita etiam non potest ut minister & officialis Ecclesiæ, ab ea ad hoc deputatus, & beneficiatus, recitare horas, aliisque orationes, utpote per suspensionem talem omni spirituali administratione, & ministerio, adeoque & hoc honore ministerii publici & Ecclesiastici ad laudandum per recitationem horarum Deum deputati privatus. Atque ita taliter suspensus ab officio, licet non suspendatur à beneficio, quod habet, est tamen inhabilis ad omne novum beneficium acquirendum. Pass. n. 485. citans Garc. *loc. cit. c. 14. n. 1. Suar. loc. cit. d. 26. f. 3. Sanch. loc. cit. dub. 15. Azor. Paris. & alios.*

4. Quarto: suspensus tantum ab officio aliquo particulari, seu partialiter, potest eligi ad beneficium super alio officio fundatum, quod suspensus non est prohibitus exercere, v. g. suspensus ab officio Cantoris potest eligi ad beneficium parochiale. Garc. *loc. cit. c. 14. n. 58. Pass. n. 483. Innoc. in c. cum dilectus, de consuetud. n. 4.*

5. Quintò licet suspensus ab Ordine etiam simpliciter, non sit per hoc suspensus ab usu jurisdictionis, sive ea temporalis sit, qualis est beneficiati ad administranda temporalia, fructus nimirum temporales beneficii, sive spiritualis, qualis est Prælatorum in gubernatione spirituali subditorum. D. Thom. *in 4. dist. 18. q. 2. a. 2. Sayr. de cens. l. 4. c. 5. n. 6. & apud illum Tolet. Ugol. Felin. est tamen ineligibilis ad novum beneficium curatum (maximè prælaturam) habens annexum usum Ordinis. Peyr. in *præl. q. 2. c. 5. n. 29. Pass. n. 486. secus est de beneficio non habente annexum usum Ordinis, & supponente solum primam tonsuram. Sayr. loc. cit. Pass. num. 488. ubi etiam ait: suspensum ab Ordine non esse suspensum ab Episcopatu, eò quòd nomine Ordinis in suspensione ab Ordine intelligantur solum septem Ordines alii.**

6. Suspectus ab Ordine particulari, v. g. diaconatu, non est inhabilis ad beneficium, quod non requirit usum illius Ordinis, sed alterius non prohibitum ab eo exerceri, v. g. ad beneficium subdiaconale; potest enim suspensus à diaconatu tantum fungi officio subdiaconi. Sayr. *l. cit. n. 29. Pass.*

Pass. n. 489. Quia tamen non potest sacerdos exercere hunc Ordinem celebrando, quin exerceat Ordinem diaconatus, legendo nimirum in missa Evangelium, qui suspensus est à sacerdotio, erit etiam suspensus à diaconatu, juxta Donat. p. 3. r. 5. q. 15. n. 20. Laym. Theol. moral. l. 1. r. 5. p. 3. c. 1. apud Pass. loc. cit.

7. Septimò licet suspensio à beneficio, & suspensio ab officio sint duæ diversæ suspensionis species, incursumque earum una non incurritur statim & altera, nimirum quoad beneficium correspondensque ei officium habita; nihilominus tamen suspensio simpliciter à beneficio est inhabilis ad omne officium de novo acquirendum; sicut econtra suspensio simpliciter ab officio, simpliciter est ineligibilis ad quodvis beneficium, quia non datur temporalis præbenda sine officio, nec officium Ecclesiasticum sine temporalitate (cùm qui altari servit, de altari debeat vivere) à cujus temporalitatis administratione suspendit suspensio à beneficio. Pass. num. 492.

Quæstio 332. An ergo electio suspensi sit ipso jure irrita?

Respondeo affirmativè, de suspensio simpliciter tam ab officio quàm beneficio: secus est de suspensio ab officio tantum, illius enim electio ad beneficium est solum jure irritanda. Suar. cit. d. 26. f. 3. n. 8. apud Pass. num. 493.

Quæstio 333. An, & qualiter interdictus, vel interdictum violans sit ineligibilis, aut aliter improponibilis?

Respondeo primò: interdictus personaliter, sive interdictio generali, sive speciali, sive à jure, sive ab homine, etiam occultus est ineligibilis non tantum ad prælaturas, & beneficia habentia annexum Ordinem sacrum, sed etiam ad habentia annexum Ordinem minorem, aut etiam solum primam tonsuram requirentia; qui enim est prohibitus exercere ea, quæ ad officium pertinent, est etiam ineligibilis ad officium. Argumento c. ult. de Cleric. excomm. interdictus autem est prohibitus exercere officia divina, quo nomine hic veniunt ministeria propria cuicque Ordini sacro. Sayr. l. 5. c. 5. num. 4. Pass. n. 496. citans plures alios, aut etiam minori, ut interdictus nec horum, nec illorum Ordinum actus sine peccato exercere valeat. Suar. de Cens. d. 34. f. 3. num. 9. ex Sylv. Quin & recitatio horarum, quatenus est actus muneris clericalis, & officii Ecclesiastici, & ministerii cujusdam publici, ministrique ad hoc deputati, juxta dicta q. 107.

2. Respondeo secundò: idem dicendum de violante interdictum personale vel locale, sive is sit vir, sive mulier; sive regularis, sive secularis. Abb. in c. postulasti. de Cler. excomm. n. 5. Covar. in c. alma Mater. §. 2. n. 2. Suar. l. ult. cit. n. 14. Sylv. v. Electio. num. 15. Peyr. in pral. c. 5. num. 40. Pass. nu. 497. citans plures. Sumitur ex c. 1. de postul. & c. ult. de excess. pralat. & c. Episcoporum. de privilegio in 6. Et de celebrante in loco interdicto habetur expressè c. is, qui. de sent. excomm. in 6. Porro hæc ineligibilitas, seu privatio vocis passivæ, uti & activæ, quia specialiter, & independenter ab irregularitate, quam pariter talis incurrit, lata est contra talem, (quoniam & Moniales incapaces irregularitatis hæc privationem incurrun) independent-

ter ab ista irregularitate est ineligibilis. Suar. loc. cit. num. 16.

3. Respondeo tertio: electio violatoris talis videtur ipso jure nulla, cùm c. 1. de postul. excludatur tanquam persona indigna, & c. is, qui & c. dicatur ineligibilis. Pass. n. 501. ex Suar.

Quæstio 334. An, & qualiter secunda ista responsio sit limitanda?

Respondeo: ut locum non habeat Primò in non interdicto personaliter, exercente divina officia in loco interdicto quidem, sed non interdicto denunciati & nominati; vi enim Extravag. ad evitanda non est obligatio non communicandi in divinis officiis cum interdictis, aut abstinendi à saceris officiis in loco aliquo, vel arcendi aliquos ab iis, nisi locus vel persona sint nominati denunciata interdicta. Suar. loc. cit. Secundò in eo, qui non scienter, vel etiam cum bona fide, licet aliqua negligentia intercurrente, violat interdictum locale. Sumitur ex c. is, qui. de sentent. excomm. Tertio in eo, qui violando tale interdictum peccat solum venialiter. Suar. loc. cit. num. 15. Quarto, ut non extendat se dicta privatio, aut etiam irregularitas ad facientem celebrare in loco interdicto, & ad superiorem id permittentem, cùm de his nullibi fiat mentio, nisi in c. Episcoporum; ubi solum statuitur poena interdicti ab Ecclesia, quæ poena non est propria Clericorum, sed etiam laicos comprehendit. Suar. loc. cit. num. 17. Pass. nu. 500. contra Majol. de irreg.

Quæstio 335. An, & qualiter irregularis sit ineligibilis?

1. **R**espondeo: quamvis textus juris nullus adduci possit, universaliter declarans omnem irregularem ad omne beneficium esse ineligibilem, de quo vide Pass. cit. c. 25. n. 505. Est tamen id verum ex communi DD. sententia. Pass. num. 506. Innoc. in c. cum nostris. de concess. preb. Felin. in c. 2. de rescrip. Lamb. de jurepat. l. 2. p. 1. q. 9. n. 4. Paris. l. 4. cons. 136. n. 20. Barb. in c. dudum. de elect. num. 6. Garc. de b. nef. p. 7. c. 11. n. 2. Less. l. 2. c. 64. num. 120. Suar. de Cens. d. 40. f. 2. num. 36. Sayr. de Cens. c. 2. num. 21. extendens hoc ipsum ex Navar. & Zerola ad pensiones.

2. Respondeo secundò: irregularitas directè impediendo à suscipiendis Ordinibus, eorumque usu, indirectè impedit à collatione, & receptione cujuscumque beneficii etiam simplicis. Ita ferè iidem AA. patet responsio, quoad beneficia, quibus annexus est Ordo, & Ordinis usus; ex eo enim, quòd quis prohibeatur ab uno, prohibetur etiam ab altero ei connexo. c. translato. de const. Et si autem non omnia beneficia supponant Ordinem, non tamen etiam admittunt impedimentum Canonicum ad Ordines suscipiendos, ministrandumque in illis, cùm omnia beneficia dentur intuitu Ordinum, quatenus nimirum dantur ut prævia quadam dispositiones ad illos, ut beneficiati ex hoc disponantur ad suscipiendos Ordines, ut patet ex eo, quòd beneficia non dentur nisi habenti primam tonsuram tanquam dispositionem ad ordines. Pass. n. 506.

3. Respondeo tertio: irregularitas partialis impediens usum aliquorum Ordinum tantum, incurta sine culpa post susceptum Ordinem, impedit quidem à beneficio requirente exercitium Ordinis,

nis,

nis, à quo is est impeditus; non tamen à beneficio talem ordinem non exigente. Garc. c. 12. num. 19. Sayr. n. 23. Less. loc. cit. Suar. n. 39. vide dicta supra de vitiatis corpore.

Questio 336. Num ergo electio irregularis sit ipso jure nulla?

Respondeo: ita habere sententiam communiorum, & sentire ferè AA. q. precedente ad respons. primam cit. contrarium tamen, & quòd solum jure irritanda sit talis electio tenent Felin. in c. inquisitionis. de accusar. n. 6. & 8. Laym. l. 1. r. 5. p. 5. c. 5. n. 3. Dian. p. 4. r. 2. resol. 79. Castrop. p. 6. d. 6. p. 5. n. 7. Pass. n. 511. & seq. idem apud eundem ut probabile tenet Suar. Cùm nullus sit textus juris expressè irritans talem electionem; sed ad summum existunt quidam prohibentes certos aliquos irregulares promoveri ad beneficia; prohibitio autem faciendi aliquid, non irritet factum, nisi munita decreto irritante. c. si soli. de concess. preb. in 6to. Adeòque etiam ex regula jam aliquoties adhibita, quæ habetur. c. fin. de cler. excom. prohibitus exercere actum alicujus officii, est simul prohibitus eligi ad illud officium: plus non deducatur, quàm quòd electio talis sit cassanda, non secus ac electio excommunicati excommunicatione minore prohibiti eligi. Ad hæc irregularitas sit pœna gravis, quæ uti non incurritur, nisi in casibus jure expressis, ita etiam ei tribui non debet effectus in jure non expressus. Præterea ex natura rei, & spectatâ institutione irregularitatis per se irregularis non est incapax beneficii, cùm de facto cum irregularitate stet retentio beneficii antecedenter habiti; neque etiam electus ad beneficium, etiam curatum, statim ipso facto debeat exercere actum Ordinis. Ac denique pro hac sententia hæc stet conjectura, quòd Papa in collationibus absolvat à censuris, ne collatio sit nulla; non tamen super irregularitate, quòd eadem benignitate faceret, si pariter irregularitas collationem redderet nullam, Pass. n. 517. Peccat nihilominus talis, liberè recipiendo beneficium, quia in re gravi inobediens est sacris Canonibus; teneturque quamprimum potest petere dispensationem super irregularitate, ut plene & dignè fungi possit officio. de cetero non tenetur in conscientia dimittere beneficium, quamvis in foro externo electio talis ad instantiam partis sit cassanda. Pass. n. 519.

PARAGRAPHVS II.

De morum honestate, & carentia infamiæ.

Questio 337. Vtrum morum probitas seu honestas requiratur ad hoc, ut quis promoveri possit ad beneficia?

Respondeo affirmativè; morum siquidem probitas præcipua est qualitas, quam beneficiati habere debent, quia ex ea pendet præcipuus Ecclesiæ fructus, & hinc variis textibus, nempe c. cum in cunctis. de elect. c. grave nimis. de preb. clem. 1. de atat. & qualit. Trid. sess. 24. c. 18. cavetur vel maxime de hac qualitate inquiri. Castrop. de benef. d. 4. p. 5. n. 1. Hinc etiam cùm morum honestas ma-

gis quàm literatura in beneficiatis requiratur; carens hac honestate, ita ut deditus sit gravibus peccatis cum animo in iis perseverandi, inhabilis red- ditur, ut ei de beneficio provideatur. Abb. in c. dudum. de elect. Selv. de benef. p. 3. q. 2. num. 10. apud Castrop. loc. cit. n. 2.

Questio 338. Num igitur promotio talis, seu tali facta collatio (idem est de electione) sit ipso jure irrita?

Responder negativè Castrop. nisi delictum forte secum trahat suspensionem, excommunicationem, aut irregularitatem; peccatum enim mortale, & voluntas perseverandi in illo non impedit officium beneficio debitum exercere (sicut impedit omnimoda carentia omnis literaturæ) etsi impediatur exercere licitè. hinc etsi promotio talis criminosa sit mala, non est tamen ipso jure irrita. citat pro hac sententia Castrop. Navar. in c. si quando. de rescrip. excep. 7. nu. 8. & Miscellan. de orat. 34. n. 4. Azor. p. 2. l. 6. c. 7. q. 11. cùm autem collationis beneficii annullatio respectu criminosa potius ex jure Ecclesiastico quàm naturali proveniat ob infamiam, videndum, quoniam crimina commissa reddant committentem inhabilem, infamem, & à beneficiis exclusivum. Talia autem sunt, quæ habentur in c. constituimus. 3. q. 5. c. infames. 6. q. 1. de quibus vide Azor. p. 2. l. 6. c. 7. q. 3. hæc enim crimina eo ipso, quòd quis de illis condemnatus sit, reddunt illum infamem, infamiâ juris. infames autem infamiâ juris incapaces sunt beneficii acquirendi, etsi acquisito ipso jure non priventur, sed veniant privandi. Castrop. loc. cit. n. 3. quin & si quis ob commissum crimen condemnatus non est, gravata tamen est ejus opinio apud viros graves & probos, nec constat apud illos de emendatione, censet Castrop. ibid. n. 4. probabilis talem, durante hæc infamiâ facti, incapacem esse Ordinis & beneficii recipiendi, quia pro illo tempore irregularis est: ergo collatio ei facta est irrita; tum quia irregularis durante irregularitate est incapax beneficii; tum quia si contra textum c. cum in cunctis. conferantur beneficia iis, qui non existunt scientiâ & moribus commendabiles. electio eorum devolvitur ad Superiorem, quòd non fieret, si electio seu promotio talis fuisset valida. Castrop. loc. cit. citans Suar. r. 2. de relig. tr. 5. de juramento. c. ult. n. 4. & seq. Paris. de relig. l. 4. q. 3. in fine. Dian. & alios contra Garc. p. 7. c. 8. nu. 39. verùm de his agendum aliquantò accuratius, undè

Questio 339. Ad distinctius intelligenda sequentia, quid sit infamia facti & juris?

Respondeo ad primùm: infamia est notitia & opinio manifestata & divulgata extrinsecus voce (fama enim à sando dicitur) ortâ ex rationalibus & probabilibus conjecturis. (licet enim necesse non sit, ut ii, apud quos delictum diffamatum & divulgatum, sint testes de visu, quia tunc non esset tantùm diffamatum, sed notorium; vel etiam, ut opinio illa ortum habuerit à pluribus testibus de visu dignis, tunc enim esset manifestum, requiritur tamen, ut ea ortum habuerit ex indicis & conjecturis probabilibus, & sufficientibus ad hoc, ut viri providi graves & honesti opinentur ita esse, aliàs enim non erit fama, sed vox vana populi. Abb. in c. qualiter, & quando. nu. 19. Sylv. v. fama. Suar. loc. cit.) & habita à majore parte (ubi ob-

servat,

servat. Abb. in c. inquisitionis. n. 6. in majoribus criminibus majorem numerum personarum, quam in minoribus requiri ad infamiam, & multo majorem ad infamandum personas publicas, quam privatas) virorum honestorum, prudentum, & gravium (non enim est infamis, cujus fama lata est tantum apud malevolos, maledicos, pueros, mulieres vel leves personas. c. quando & qualiter. de accusat. c. in cunctis. d. 11. q. 3. Garc. loc. cit. num. 12. Sanch. opusc. l. 6. c. 3. dub. 9.) qui verisimiliter illud scire possunt ac debent, si factum est verum & divulgatum; quales ferè sunt vicini, vel multitudo eorum, quorum interest scire v. g. scholarium, Universitatis, et si hi habitent in diversis locis civitatis, respectu delicti commissi ab uno illorum, ita tamen ut si hæc multitudo sit parva, & non tanta, quæ constituat populum (v. g. decem; populus enim ad minimum decem homines requirit. c. curio. 19. q. 3. Sylv. V. populus) non sufficiat major illius pars, ut factum dicatur famosum. Suar. cit. d. 48. f. 1. n. 20. Abb. in c. vestra. de cohabit. Est itaque infamia facti ut distincta ab infamia juris, seu legali, macula quædam moralis, independenter ab omni lege humana ad ipsum factum consurgens, & pariens de operante notitiam obscuram cum vituperatione, & reprehensione, per quam in opinione hominum persona tanquam maculata censetur indigna ad actus quosdam legitimos, dignitates & munia.

2. Respondeo ad secundum: infamia juris seu macula moralis ad factum non nisi ex vi & institutione legis, sive scriptæ, sive non scriptæ, consurgens, & maculans in ordine ad effectus à lege intentos, describi potest, quod sit à jure inducta privatio dominii ad famam legalem, nimirum ad eam famam, & opinionem laudabilem, honorabilem & claram, quam in hominibus supponunt actus legitimi, ut dignè, decenter, & validè exerceantur, adeoque & hoc dominio seu jure privati sunt, etiam delinquentes occultissimi, quibus nimirum hæc pœna infamiae juris ipso facto incurrenda statuta est v. g. Sodomitæ occultis &c. infamiam enim notantur, quos lex infamat, eo ipso quod aliquid commiserunt. Jafon in l. cunctos populos. c. de summa Trinitate lect. 2. n. 44. Garc. c. 8. n. 17. Suar. loc. cit. n. 14. quod autem tales delinquentes occultos non liceat diffamare extra judicium, non est inde, quod dominii famæ sint, sed quod illam de facto adhuc, quamdiu delictum occultum est, possideant, & nec latro à possessione sine injuria exturbandus sit privatâ auctoritate. Univoce itaque non conveniunt infamia facti & juris. & differt infamia juris ab infamia facti, quod illa non dicat opinionem alicorum, nec sit necessariò quid divulgatum, eò quod quandoque etiam occultissimi delinquentes, ut dictum, illam incurrant. Item quod infamia facti directè & primò privet infamem possessione naturali famæ suæ; infamia verò juris dominio, adeoque infamia juris & facti simul privent dominio & possessione, non tantum naturali, sed & civili famæ propriæ. Ex quo effectu formali primario sequitur dein alter secundarius, qui est esse inhabilem, seu impedimentum ad actus legitimos, præcipuè Ordinum, Prælatû & dignitatis, propter excellentiam, honorem & sanctitatem suam requirentium ministrum, qui in hominum opinione sit claræ famæ & æstimationis commendabilis. Ita ferè Pass. n. 543. & 547.

P. Leuven. Fori Benef. Pars I.

Questio 340. An igitur infamis infamiâ facti sit ineligibilis, & inhabilis ad Prælatûras, dignitates, beneficia, officia Ecclesiastica, illiusque electio vel promotio, spectatâ solâ vi infamiae facti, sit ipso facto nulla?

1. Respondeo ad primum affirmativè. constat ex jam dictis, & sumitur ex c. accidens. de accus. c. causatum. de simonia. c. fin. de furtis. c. cum in cunctis. de elect. c. grave nimis. de prob. clem. 1. de et. & qualit.

2. Respondeo ad secundum negativè; infamia enim facti propriè sumpta, seclusâ institutione juris humani, gravat quidem personam, & obscurat, redditque indignam dignitatum & honorum, non quidem per modum legalis pœnæ, & impedimenti, sed ex natura rei seu naturali ratione, vel quantum lex naturæ, aut etiâ gratia postulat (unde nec parit irregularitatem, quæ est legale impedimentum, & sæpe pœna illata à lege ob culpam. Suar. cit. d. 48. f. 1. num. 11. Filiuc. tr. 19. c. 8. n. 204. Garc. loc. cit. num. 64. Pass. num. 535. contra Sanch. opusc. l. 6. c. 3. dub. 10. num. 14. Bonac. de cens. d. 7. q. 3. p. 1. n. 2. qui tamen, ut rectè Pass. in hoc non distinguunt factum ex naturâ rei, & factum ut stans sub lege) non tamen iniqui & scelerati jure naturali incapaces sunt jurisdictionis & potestatis, adeoque eorum quantumcunque notiorum electio alâve promotio, quantum præcisè ex hac infamia facti non est irrita. Suar. loc. cit. Pass. nu. 536. quamvis tales peccent ingerendo se officiis puritatem vitæ, & morum requirentibus uti & eligentes, confirmantes, promoventes illos contra justitiam proprii officii. Tenetque hoc ipsum, etiam si delictum sit enorme & notorium notoreitate solùm facti. Garc. loc. cit. n. 47. Less. l. 2. c. 34. nu. 12. Pass. num. 568. citans plures alios, constabitque meliùs ex dicendis. q. 108.

Questio 341. An & quis dispensare possit in infamia facti?

Respondeo: hæc infamia propriè loquendo est indispensabilis, jus enim natura, & dictamen rationis indispensabile prohibet infamem, manentem talem, hoc est, qui dignâ penitentia virtuosaque vita præcedentem infamiam non absterfit (qua sic absterfa nihil est quod impediat amplius) promoveri ad Prælatûras & officia Ecclesiastica. Pass. n. 540. contra Barb. de off. Ep. alleg. 43. n. 30. Navar. c. 27. n. 204. Rodriq. to. 1. q. 24. n. 6. Mirand. to. 2. q. 8. a. 5. & alios docentes posse in hoc dispensare Episcopû, & consequenter etiâ Prælatû regularem cum suis. Verùm hi AA. infamiam facti cum infamia legali confundunt; nam infamia respectu effectuum, quos parit ex lege positiva, in quibus quandoque dispensare potest Episcopus, est infamia legalis. Poterunt nihilominus Episcopi & Prælati regulares quandoque discernere, an infamia facti sit, vel non sit talis, ut impediat; utrum sufficienter per penitentiam sublata. Pass. num. 541.

Questio 342. Num infamis infamiâ juris lata sententiâ, & ipso facto incurset (suppono enim cum Barb. de off. Ep. alleg. 43. nu. 13. Garc. p. 7. c. 8. n. 17. Suar. de cens. d. 48. n. 16. Filiuc. tr. 19. c. 8. n. 209. Pass. n. 548. & aliis contra Castrop. l. 4. d. 4. p. 4. n. 4.

L

4. n. 4.

4. n. 4. hanc pœnam incurri quandoque absque eo, quod procedat sententia declaratoria delicti, aut hoc sit notorium, vel etiam publicum) teneatur in conscientia abstinere etiam ante sententiam declaratoriam delicti ab actibus legitimis, ad quos illum dicta infamia inhabilitat. An verò sicut illum hæc infamia non privat actuali possessione famæ suæ, nec obligat ad diffamandum se, seu ad privandū se possessione famæ suæ (adeo ut etiam peccet contra iustitiam, qui delictum talis occultum manifestat extra iudicium) ita etiam non privet eum possessione externæ idoneitatis, ad exercendos actus legitimos; sed possit ante sententiam declaratoriam delicti permotus ad officia & beneficia ea recipere, retinere & exercere, ac si infamis non esset?

R Espondeo: infamem ipso iure, sed occultum, adeoque non infamem infamia facti non teneri ad hoc, nec prohiberi habere se extrinsecus in hoc ut non infamem, utpote qui manet in possessione famæ suæ, retinetque jus possidendi, eaque utendi, adeoque habet extrinsecus, & possidet estimationem illam laudabilem, quam ratio & jura requirunt ad actus legitimos, dignitates &c. cum enim funderetur impedimentum ad ea in privatione famæ tanquam effectus secundarius, quamdiu infamiam hanc non infert, nec illud inducet. Hanc sententiam re ipsa tenet Jason, in l. si quis major. c. de transact. n. 25. Burlat. conf. 14. n. 18. Archid. & Jo. And. in c. felicis. de penis in 610. n. 2. Sanch. de matrim. l. 7. d. 13. n. 1. Azor. tom. 1. l. 8. c. 13. Pass. num. 555. citans Sayr. Molin. Filiuc. &c. contra Felin. in c. cum non ab homine. de iudiciis. num. 10. Imol. in c. felicis. Suar. cit. disp. 48. s. 1. num. 17. in quantum censent teneri talem abstinere ab ordinatione, beneficio, Prælatu acceptandis, à restitendo &c. quantum potest possessione famæ suæ salva & absque manifestatione delicti sui; eò quod pœnæ latæ sententiæ quoad effectus merè privativos, seu non requirentes ad sui executionem actum hominis secum ferant executionem suam, nec indigeant facto alterius, non tamen teneri ad dimittendum beneficium, vel officium jam obtentum, eò quod hic effectus pœnalis sit positivus.

2. Nihilominus cum infamis ipso iure à tempore commissi criminis sit & maneat privatus dominio famæ suæ, accedens dein sententia declaratoria criminis retrotrahenda est ad tempus commissi criminis, ita ut ab eo tempore, ipso iure nulla sint, & fuerint electiones promotionesque aliæ illius ad beneficia, item actus ab eo gesti (exceptis ab eo actis ratione publici officii seu jurisdictionis; hæc enim sustinentur ut legitime gesta in gratiam communis boni ex l. Barbatius. ff. de off. prætor. Suar. loc. cit. Pass. num. 554.) item ab eo tempore censendus sit privatus esse beneficiis habitibus, eorumque fructibus, ut vel sic pœna infamæ ipso iure lata effectum hunc habeat, ne aliàs nullum habens non distingueretur à pœna non lata ipso iure, sed solum ferenda, Suar. loc. cit. n. 16. Sanch. in sum. l. 2. c. 26. nu. 1. Azor. p. 1. l. 6. c. 13. post q. 8. ad 7. Pass. n. 553. citans Angel. Perusin. in auth. de incestis nupt. n. 5.

Questio 343. Num igitur ex delicto famoso, seu ex infamia facti, dum de cetero delictum non est notorium nec notoritate juris (hoc est Ordine iudiciario comprobatum & sententiatum, vel confessum in iudicio) nec notoritate facti (hoc est per evidentiam rei, quæ aliqua tergiversatione velari non possit) incurratur irregularitas?

R Espondeo: ex nullo delicto, etiamsi sit enorme & publicum (quod qualiter à notorio distinguatur, vide supra) per quod delinquens sit publice infamis (nisi forte sit ex iis, pro quibus in specie à iure lata est irregularitas, quale v.g. est homicidium) delinquens est infamis infamia juris aut irregularis. habetur. c. fin. de tempor. ordin. ibid. Gl. c. ex tenore. t. eod. ibid. Barb. n. 3. & exprefsius. c. fin. de cohabit. Sayr. de Cens. l. 7. c. 12. n. 14. Navar. c. 25. n. 76. Garc. cit. c. 8. n. 64. Pass. n. 559. &c. unde jam licet quodlibet mortale diffamatum gignat infamiam facti, & hæc irregularitatem, quatenus talis ante pœnitentiam non est dignus promoveri ad Ordines & ministeria Ecclesiastica, non tamen hæc infamia parit irregularitatem propriè dictam, quæ per modum impedimenti ex se perpetuè à iure inducti, arceat ab actibus legitimis; sed solum naturaliter impedit propter dictam indignitatem, quod impedimentum, quia per pœnitentiam removeri potest, ut constat ex cit. c. fin. ex se temporale est.

Questio 344. An ex crimine saltem enormi & digno depositione, seu cui in iure statuta est pena depositionis notorio tantum per evidentiam facti, cui de cetero statuta non est in specie pena irregularitatis, incurratur infamia juris, & consequenter irregularitas propriè talis, quæ per pœnitentiam non tollitur, sed eget dispensatione?

R Espondeo negativè: scilicet tale crimen evidentia rei notorium infamare quidem naturaliter, sed non simpliciter, civiliter canonicè seu legaliter per respectum ad effectus legales ratione notorietatis, nisi quoque sit notorium in iure, & quidem media sententia iudicis, de quo paulò post Gl. & Innoc. in c. testimonium. de testibus. Abb. in c. inquisitionis. de accusat. n. 2. Sylv. v. infamia. n. 11. Jul. clar. l. 8. sentent. s. ult. q. 21. n. 1. Suar. cit. d. 48. s. 2. n. 6. Laym. l. 1. de irreg. c. 4. num. 10. Pass. n. 562. & seq. citans plures alios contra Navar. c. 27. n. 248. Valent. to. 2. d. 7. q. 19. p. 3. s. 5. Sayr. loc. cit. n. 12. Sanch. opusc. t. 2. c. 2. dub. 18. qui tamen sic limitat, ut adlit quoque infamia de perseverantia in crimine. Ratio est, quia infamia consequens crimen notorium extra iudicium temporalis est, & infert impedimentum temporale, quod & quam removel pœnitentia. Responso sumitur ex cit. c. testimonium. c. nunquam. d. 56. c. si duo. 35. q. 1. Unde jam clericus notoriè concubinaris, vel adulter, post peractam sufficientem pœnitentiam, vitæque emendationem absque dispensatione celebrare poterit, aliæque præstare; licet enim tales antiquitus suspensi fuerint ipso facto. Sylv. v. concubinaris. q. 5. Covar. in c. si furiosus. apud Pass. n. 565. tamen hanc pœnam abrogatam consuetudine, testantur Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. num. 11. Sayr. l. 4. c. 15. num. 24. Mediu. Sor. Suar.

Suar. alitque apud Pass. loc. cit. Porro quanta requiratur & sufficiat poenitentia, penes superiores erit arbitrari considerata qualitate personæ, delicti, poenitentia; neque enim universaliter tenet, quod ait Jul. Clar. infamiam hanc purgari emendatione vitæ per triennium. Pass. loc. cit. n. 563.

Questio 345. An & quando ex delicto notorio notoreitate juris (accipiendo in præsentente hanc notoreitatem tantum pro eo, quod quis ex delicto sit in iudicio condemnatus) inducatur infamia juris, & irregularitas propriè talis ?

Respondeo: tunc, quando quis ex delicto commissio dolo malo (qui juxta Sylv. v. calypa. n. 1. est machinatio, calliditas, fallacia ad decipiendum alium adhibita) per judicem ordinarium damnatur poenâ ordinariâ per sententiam definitivam, quæ transeat in iudicatum, Pass. n. 574.

2. Ita ut non pariat infamia juris simpliciter aut irregularitas, primò si delictum sit commissum sine dolo, etiam ex ignorantia crassa. c. infames. 3. q. 7. l. 4. ff. de his, qui notantur infamia, Sanch. opusc. l. 6. c. 3. dub. 6. n. 14. Pass. num. 569. citans plures alios. Secundò si damnatus non sit sententiâ iudicis ordinarii, sed arbitri. l. quid ergo. ff. de his, qui not. infam. Abb. ad cit. c. testimonium. Sylv. v. infamia. q. 5. n. 8. Sanch. loc. cit. Pass. n. 570. Tertiò si damnatus non sit sententiâ definitiva, sed data solum in contumaciam, hæc enim non infamat, Molin. tr. 4. d. 9. num. 5. Jul. Clar. §. fin. q. 44. & 72. apud Pass. loc. cit. Sufficiat verò ad infamandum sententia definitiva ex iudicis indubitatis seu præsumptionibus, cum hæc interim transeat ad effectum executionis. Menoch. l. 1. præsumpt. 96. Quartò si sententia non transeat in iudicatum, eò quod fuerit interposita appellatio, Pass. n. 571. ubi tamen à iudice, ad quem fuit appellatum confirmata fuit prior sententia, sit retroactio ad diem sententiæ. Molin. loc. cit. n. 4. Ugol. de irreg. c. 60. §. 3. Quintò si poena sit severior ordinariâ, censetur enim tunc iudex transgressisse super infamia. l. quid ergo. ff. de his, qui not. infam. & ibidem Bartol. Molin. loc. cit. Pass. n. 573. Item si poena fuerit mitior ordinariâ ex causâ intrinsecâ, quia scilicet culpa fuit diminuta, nec ei debebatur integra poena ordinariâ; tum enim ex vi talis sententiæ damnatus non remanet infamis: si poena fuit mitior ex causâ extrinsecâ v. g. quia reus erat insignis artifex. Gl. magna, in cit. l. quid ergo. ibid. Bart. n. 11. Bald. n. 13. Gl. in l. & si severior. c. quibus modis infam. irrog. Pass. n. 572. qui etiam n. 574. ait, limitandam responsionem; uti si in causâ, in qua reus agit per Procuratorem damnetur reus, nec is, nec procurator remaneat infamis. Item ex decis. Rota 90. p. 2. apud Caputaquen. Quòd non sufficiat ad probandam hanc infamiam, probari aliquem fuisse ductum ad furcas, eò quod quis potuerit esse ad has damnatus sine sententiâ definitiva. Ac denique, quòd hæc infamia probari nequeat per testes, adeoque opus sit scripturâ sententiæ juxta Lanfranc. in c. cap. quoniam contra. de probat. n. 72. & ex decis. Rota, quam citat.

Questio 346. Quid si ergo delictum, pro quo in specie non imponitur à jure infamia sit notorium tantum alterâ quasi specie notoreitatis juris nimirum per solam confes-

P. Leuten. Fori Benef. Pars 1.

tionem rei in iudicio coram iudice legitimo ?

Respondeo: hanc notoreitatem juris non sufficere ad inducendam infamiam juris, consequensque ad illam effectus. Abb. in c. si Clerici. de iudic. Bart. in l. furti. de his, qui not. inf. Sylv. Angel. Armil. v. infamia. Pass. num. 575. contra Navar. c. 25. num. 73. sed nec contrarius est Suar. cit. f. 1. n. 23. cum is, ut patet ex n. 24. loquatur de casu, in quo per legem in specie pro aliquo delicto imponitur infamia ipso jure. Ratio est, quia ad incurrendam infamiam juris ex notoreitate delicti jura requirunt sententiam iudicis. l. 1. de his, qui not. infam. c. infames. 3. q. 7. c. vestra de cohabit. Quod autem c. questum. tit. eod. inter modos notorii ponatur etiam notorium per confessionem in iudicio, nil obstat, cum ibi sermo non sit de infamia incurrenda, sed de obligatione vitandi concubinarium sacerdotem, qui ut jure antiquo suspensus esset, sufficiebat etiam solum notorium facti, cum tamen nunc ob Extravag. ad evitanda, ad hoc ut teaneantur fideles vitare ligatum censurâ, requiratur sententia declaratoria censuræ, ita terè Pass. loc. cit.

Questio 347. Ex quibus poenis, ad quas quis per sententiam iudicis damnatus fuit ob culpam, & quando incurratur infamia juris, & irregularitas ?

Respondeo ad primum: non ob poenam pecuniariam, sed corporalem, sive ea sit mortis. l. capitulum. ff. de poenis. sive damnatio ad opus publicam, v. g. in metallum. l. ead. sive exilium, etiam temporale. l. Imperator. ff. de postul. sive damnatio ad Tiremes. Barb. de off. Episc. alleg. 43. num. 15. Tusc. v. infamia concl. 111. num. 5. Farinac. q. 142. num. 165. Clar. q. 67. §. fin. Pass. num. 578. citans plures alios contra Ricc. decis. Cur. Neapol. decis. 119. Homobon. volum. 1. p. 4. respons. 158. quorum sententiam probabilem putat Diana. p. 4. tr. 2. resol. 83. successit enim damnationi ad metalla, & deportationi. Abb. in rub. de testam. n. 4. Molin. cit. à Pass. num. 577. Clarum q. 23. sive Bannum (sive simplex illud sit, sive capitale. Bart. in l. amissum ff. de cap. diminut. Sylv. v. bannitus. n. 4. non tamen Imperiale, cum detur, non per sententiam definitivam, sed per modum medicinalis sententiæ ad tollendam contumaciam, Bart. loc. cit. sive exauctoratio seu privatio militiæ. ff. de capt. diminut. l. 2. sive depositio ab officio. l. aut damnatum. ff. eod. & l. si severior. c. eod. Item in iure can. depositio vel degradatio. Abb. in c. cum te. de sent. & re iudic. nu. 20. Sayr. de cens. l. 5. c. 22. n. 10. Et depositio à beneficio Gl. in c. licet Heli. v. infamis. de simon. Host. ibidem. Quamvis de hac poena depositiois dubium esset, utrum infamet præcisè qualitate delicti, dicat Pass. num. 579. depositio nem autem ab Episcopatu, Ordine, vel benef. ideo infamare, quia non fit, nisi ex gravissimis delictis. Abb. & Sayr. ab eo citati.

2. Respondeo ad secundum, ut poenæ hæc per iudicem lata inducant infamiam juris, requiritur primò, ut sententia sit lata cognitâ causâ ob crimen ex dolo procedens, cap. infames 3. q. 7. Pass. n. 590. Secundò, ut damnatio ad talem poenam fiat in iudicio iusto & legitimo (sufficit tamen ut quis per sententiam interlocutoriam damnatus fuerit ad eas poenas corporales; sic enim adhuc

l. 2

poena

pœna inflicta est notoria in jure. Pass. num. 581.) et si contra aliquem prætendatur hæc infamia, debet de justa sententia constare, & non sufficit probari per testes eam latam esse, nec sufficit probari ductum aliquem ad furcas, si sententia non producat. Barb. cit. alleg. 43. num. 16. ex Lanfranco supra. Tertio, ut sit notorium, pœnam esse latam ex famoso delicto notorio, non verò ex suspitione & præsumptione tantum, sive ut quis damnatus sit de crimine, & non ut suspectus tantum de crimine, licet per hoc, quòd quis publicè sit pœnitentiatus ob suspitionem criminis famosi, v. g. hæresis, dum causa hujus suspitionis fuit publica, incurrat infamia facti.

Questio 348. An igitur damnatus ad pœnitentias solennes ex crimine famoso sit infamis, & irregularis, ita ut peracta pœnitentia maneat irregularis?

Respondeo affirmativè. Barb. loc. cit. n. 6. Lavor. de elect. c. 16. n. 114. Alterius de cens. to. 2. d. 16. de suspens. c. 1. Majol. de irreg. l. 3. c. 2. num. 4. Pass. n. 583. quamvis hic dicat pœnitentiam publicam non semper infamare.

Questio 349. Num ex delictis, pro quibus in specie lata est infamia juris ipso jure incurrenda notorius per evidentiam facti incurratur irregularitas, teneaturque talis in conscientia se habere ut irregularem, & abstinere ab actibus legitimis ante sententiam declaratoriam judicis?

Respondeo negativè. Pass. n. 586. si enim confiscatio bonorum temporalium, etiam ipso jure lata, licet delinquentem priver bonorum dominio, non tamen in effectu eum spoliat, nisi præcedat sententia, multò minus infamia ipso jure lata publicè, civiliter & legaliter spoliabit eum fama ante sententiam, etiam declaratoriam criminis. Nec obstat, quòd ubi delictum ita notorium est, ut nulla tergiversatione celari possit, delinquens jam amisit famam suam, seque ea spoliavit. Nam ut bene Pass. loc. cit. vel sic amisit eam quasi naturaliter, ad libitum tamen per pœnitentiam recuperabiliter; unde nec in perpetuum est exclusus ab Ordinibus & dignitatibus: cum interim infamia legalis priver fama irrecuperabiliter, dejiciendo à statu reputationis, & honoris in perpetuum. Neque obstat c. *quisquam, de temp. ordin.* dum enim dicitur sacerdotes peccantes non debere impediri ab exercitio Ordinis, nisi vel ob homicidium, vel ob crimina ordine judiciario comprobata, aut aliàs notoria: id *alias notoria* non importat notorium facti, sed juris; innuitur enim omnis modus seu species notorii juris, consurgens vel ex testium depositione, vel ex indiciis indubitatis, vel ex confessione rei, ita tamen, ut licet ex his ipsis jam crimen habeatur notorium, respectu judicis, ut is sententiet, respectu tamen populi, & ad effectum incurrendi infamiam apud populum spoliandique aliquem in effectu perpetuò fama sua, semper complementum notorii habeatur ex sententia transiente in judicatum. de quo vide Pass. n. 587. & 588. Sed & dato dictas particulas extendi ad notorium facti, adhuc nihil contra responsionem, quia cit. c. non habetur pœna ipso jure lata, sed solum ferenda, dum dicitur, quòd sint impediendi.

Questio 350. Num accusatus in judicio, non sententiatus, sit per hoc infamis, & ideo ineligibilis?

Respondeo primò talem nequidem per hoc infamatum infamia facti, nisi talis defamatus jam esset ex probabilibus motivis apud viros graves & bonos. Hof. & Jo. And. in c. *meminimus, de accusat.* Felin. in c. *omnipotens, t. eod.* Barb. cit. alleg. 43. n. 14. Garc. p. 7. n. 6. Azor. p. 2. l. 6. c. 7. q. 4. Pass. num. 591.

2. Respondeo secundò: Licet talis accusatus esset infamis infamia facti, adhuc promotio talis non esset ipso jure nulla; nam c. *laici d. 33, c. ult. de rest. c. omnipotens, de accusat.* aliisque similibus juribus dicitur solum, quòd accusati promoveri non debeant; non autem quòd promotio talis sit ipso jure irrita. Quin & ubi electus acquisivit jus ex electione, non potest ex infamia ista facti cassari electio, nisi post factam inquisitionem de qualitate infamia, & veritate delicti, an fuerit confessus, vel convictus notoritate facti, aliisque probationibus sufficientibus ad condemnandum, vel saltem cassandam electionem. Pass. num. 395. in c. *tantis, dist. 81.* vide Eundem, c. 33. de elect.

3. Respondeo tertio: quasi per compendium jam dictorum de infamia: infames itaque infamia facti ex delicto etiam notorio non debent eligi, electio tamen eorum non est ipso jure irrita, licet sit cassanda, dum sufficienter constat de delicto. Infames infamia juris, si non sunt declarati per sententiam, licet non debeant eligi, electio tamen eorum non est irrita ipso jure, & si confirmetur, antequam electus decernatur infamis, electio rectè est confirmata, licet delinquens juxta conditionem delicti postea puniri possit, etiam privatione dignitatis. Sed si infamia est lata sententiæ, electio infamis est ipso jure nulla, quamvis ante declarationem sit tolerata ab Ecclesia, & ideo acta per talem electum, & confirmatum valent ex titulo publici officii; sed per subsequenter declarationem criminis, infamantis ipso jure ruit electio & confirmatio, irritaque erunt omnia electi acta privata, & non provenientia ex officio. Sed si quis infamis eligatur post sententiam declaratoriam criminis, cui annexa est infamia ipso jure, electio prorsus nulla est, & non tolerata, & omni effectu carens, ita ferè verbotenus Pass. n. 595.

PARAGRAPHVS III.

De Bigamia & servitute impediendis promotionem ad beneficia.

Questio 351. In ordine ad sequentem conditionem, que est non esse bigamum, quid sit, & quotuplex bigamia?

Respondeo ad primum: est reiteratio nuptiarum consummatarum, seu divisio carnis in plures successivè uxores, inducens irregularitatem non ob culpam (licita enim est trigamia. c. *aperiatur* s. 1. q. 1. & nec Christus septemviram damnavit, ut inquit Zoëf. ad tit. de bigamis non ordin. n. 1.) Sed quia tale secundum matrimonium con-

con-

consummatum patitur defectum in significatione sacramentali, matrimonio aliàs propria, quã nimirum juxta Apostolum ad *Ephes. 3.* significat arctissimam Christi per incarnationem conjunctionem cum Ecclesia tanquam unica sponsa, eaque virgine ab alio non assumpta; hanc enim, cum per illud dividatur caro in plures, repræsentare aptum non est.

2. Respondeo ad secundum: esse triplicem, veram, interpretativam, similitudinariam.

Questio 352. Quid sit bigamia vera?

1. Respondeo: vera est, dum quis successivè cum duabus validè contraxit, & cum utraque consummavit matrimonium. *c. fin. d. 26. c. de bitum. de bigamis non ord. sive utramque ante, sive unam ante, & alteram post, sive etiam utramque post baptismum duxerit. Sanch. de matr. l. 7. d. 83. n. 9. Suar. de cens. d. 49. f. 6. nu. 10. cum ex una parte hæc irregularitas non sit inducta in poenam alicujus delicti, adeoque non remittatur per baptismum: ex altera verò parte etiam matrimonium contractum ante baptismum, licet non sit sacramentum, aptum tamen sit ex institutione sua significare (etsi minus perfectè, ac dum est sacramentum) conjunctionem illam Christi, adeoque iteratum patitur illum defectum hujus significationis. Sanch. loc. cit. num. 14. Pirh. ad tit. de Bigam. non ordinand. n. 6. & 7.*

2. Unde jam ad hanc, uti & ad omnes alias bigamiae species requiritur copula carnalis cum pluribus (sine qua matrimonium nullum aptum est significare illam Christi cum Ecclesia conjunctionem, adeoque nec pati dictum significationis defectum. Pirh. ad tit. de bigam. non ord. n. 1. nec consequenter inducere irregularitatem. Sanch. de matr. d. 83. num. 4.) eaque perfecta per commixtionem corporum, seu immixtionem seminis (per quam solam consummatur matrimonium, ac demum vir & mulier fiunt una caro. Sanch. loc. cit. num. 6.) ita ut sine hac perfectione copula in foro conscientiae non inducatur bigamia, aut irregularitas; secus ac in foro externo propter perfectè copulae præsumptionem. Zoëf. ad eund. tit. n. 3. citans Sanch. loc. cit. & Avilam de Cens. p. 7. d. 8. dub. 1. Requiritur secundo ut plures cognoverit uxores; ex eo enim, quòd plures habuerit & cognoverit concubinas sive ante, sive in, sive post matrimonium, non contrahitur bigamia; ejusque irregularitas, *c. quia circa. de big.* cum tale matrimonium adhuc sit maritalis conjunctio unius viri cum unica ab alio non assumpta, & divisio quidem carnis in plures, sed non affectu maritali, adeoque non patitur defectum memoratæ significationis; per fornicariam verò conjunctionem significari non possit conjunctio Christi cum Ecclesia, adeoque in hac locum habere nequeat defectus ille significationis. Pirh. num. 4. citans Sanch. l. 7. de matrim. d. 83. num. 3. Nec obstat, quòd concubinatus sit signum majoris incontinentiae; cum adæquata & primaria ratio, cur bigamus sit irregularis, & removeatur ab Ordinibus non sit incontinentia, sed defectus, quem patitur in significatione sacramentali matrimonium secundum AA. idem cum communi. Quamvis etiam matrimonium initum cum pluribus, quatenus inducit vinculum indissolubile, & statum perpetuum, sit signum incontinentiae magis diuturnae, firmissque inhaerentis. Vivian. in ratione juris Pontif. ex D. Thoma.

P. Leuren. Fori Benef. Tom. 1.

Questio 353. Quid sit, & quot modis contrahatur bigamia interpretativa?

1. Respondeo: est ea, quæ per juris interpretationem & fictionem censetur talis, etsi ipsa non sit reiteratio matrimonii. Pirh. num. 8. Contrahitur quatuor modis. Primò dum quis in uxorem ducit, & cognoscit viduam à priore viro suo cognitam, (secus si ducat à priore viro incognitam, vel alteram post priorem à se incognitam. sumitur ex *c. debitum. de bigam. non ord.*) aut etiam non viduam, prius tamen corruptam ab alio (secus si ducat à se tantum extra matrimonium cognitam. *cir. c. debitum. Sanch. loc. cit. num. 14. cum mulier talis non dividerit carnem in plures; quin & matrimonium cum illa retrahatur, seu fingatur initum tempore, quo deflorata fuit, adeoque talis per jurisdictionem censetur virgo. Sanch. loc. cit. & textus *c. unici. de cler. conjug. in 6.* Requires ad evitandam bigamiam, ut ducta in uxorem sit virgo, in dicto sensu solum id requirat, nimirum ut non sit corrupta ab alio. Gloss. in *cir. c. debitum. v. divisit. Pirh. num. 11. c. maritum. d. 33. c. curandum. v. precipimus. c. si quis viduam. 13. & 15. d. 34. censetur enim talis divisisse carnem suam in plures ex eo, quòd per copulam maritalem fiat una caro cum ea, quæ verè carnem suam divisit in plures. Sanch. loc. cit. d. 84. n. 1. apud Pirh. num. 8. Tenetque id ipsum, etiam si vir ignoraverit esse viduam, vel ab alio corruptam; aut etiam mulier per vim fuerit corrupta: quia, ut dictum aliquoties, irregularitas bigamiae non oritur ex culpa vel infamia personæ, sed ex defectu significationis sacramenti matrimonii. Sanch. loc. cit. num. 15. Pirh. num. 10. Porro cur potius incurratur hæc bigamia interpretativa ab eo, qui ducit corruptam, quam ab eo, qui corruptus cum pluribus sine affectu maritali ducit virginem. Vide Suar. de Cens. d. 49. f. 3. num. 9. Sanch. loc. cit. Pirh. num. 13.**

2. Secundo, dum quis, quam duxit virginem, postquam adulterata est, cognoscit carnaliter. *c. si cuius. d. 34.* etiam si ignoravit fuisse adulteratam, aut vi oppressam ab adultero. Sanch. loc. cit. num. 17. Pirh. num. 14. cum communi.

3. Tertio, dum Clericus post primam uxorem, quæ duxit virginem, sacros Ordines suscepit, & dein aliam duxit invalidè, & affectu maritali cognovit; Etsi enim talis bigamus non sit reipsa (cum enim secundum illud matrimonium nullum sit, adeoque nec sacramentum, non potuit pati defectum significationis sacramenti) habendus tamen est quasi bigamus, & est irregularis propter affectum intentionis cum opere subsequuto; quia nimirum, quantum in ipso fuit, voluntariè secundum matrimonium contraxit, & consummavit. *c. nuper. de bigam. non ord.* Licet autem in hoc casu expressè solum de Clericis in sacris constitutis sit sermo, extenditur tamen idem etiam ad Clericos in minoribus tantum constitutos, quin & ad laicos, ut & hi interpretativè sint bigami, & hinc irregulares dum duo contraxerunt matrimonia, unum de jure seu validè, alterum de facto seu attentatum, hoc est invalidè (sive primum fuerit invalidum, & secundum validum; sive primum validum, & secundum invalidum. Pirh. num. 16. citans Avil. d. 8. dub. 1. not. 2.) Sanch. loc. cit. num. 3. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 6. num. 5. Pirh. loc. cit. cum communi. Licet enim aliàs non incurratur irregularitas, nisi in casibus in jure expressis, hic tamen casus satis

L 3

intel-

Intelligitur expressus *cit. c. nuper*, utpote generali ratione ibi expressa cadente quoque in laicos. Fagn. *in c. ult. de bigam. non ord. n. 44.* Pirh. *loc. cit. contra Laym. loc. cit. c. 6. num. 5.* & *in c. nuper. n. 4.* eò quòd constitutio illa *c. nuper.* facta sit in odium talium, Clericorum constitutorum in sacris, idè que strictè interpretationis. Qui tamen etiam fateretur, in praxi tales, etiam laicos, habendos esse pro bigamis & irregularibus, eò quòd licet irregularitates aliquæ, & censura jure scripto expressa non sint, per diuturnam tamen universalis Ecclesiæ consuetudinem, præsertim accedente auctoritate, & consensu DD. introduci possint.

4. Quartò dum quis duo contraxit matrimonium de facto, hoc est ambo invalida propter eandem rationem. Sanch. *loc. cit.* Suar. *loc. cit. f. 2. num. 11.* Navar. *in man. c. 27. num. 295.* quantum enim est ex parte & intentione, talis utrumque matrimonium contraxit, adeòque quantum est ex parte talis, significatio sacramenti deficit in secundo. Pirh. *num. 17.* Præter hos modos incurri bigamiam interpretativam vult Suar. *loc. cit. sect. 3. n. 3.* dum quis semel tantum matrimonium contraxit invalidè cum vidua vel corrupta ab alio. Idem sentire videtur Fagn. *ad c. ult. de bigam. n. 40.* & seq. dum tenet Clericum constitutum in sacris (idem extendit ad laicum impeditum impedimento dirimente) adeòque invalidè contrahentem cum vidua, vel alia prius corrupta ab alio, potius incurere bigamiam interpretativam, quam similitudinariam, ex eo, quòd non ob defectum significationis sacramenti, adeòque non propterea, quòd ad similitudinem veri bigami celebravit duplex matrimonium, unum spirituale cum Christo per votum continentia, alterum carnale, ut cum Navar. volunt alii, sed propter affectum intentionis, quà quantum est de se contraxit cum vidua vel corrupta matrimonium, subsequente copulà, incurrit irregularitatem. Contrarium sentientibus Sanch. *loc. cit.* Avila *loc. cit. dub. 1. §. sequitur secundo. &c.* eò quòd id nullo jure expressum sit, uti & propterea plures alia bigamiam interpretativam species, quas aliqui afferunt, saltem in praxi tenendæ & observandæ non sunt. Pirh. *n. 18.* vide Laym. *ad c. nuper. num. 4.* De cætero tamen modo quarto & tertio non contrahitur interpretativa bigamia, dum utrumque matrimonium, vel in priori casu unum invalidum contrahitur bonà fide, seu cum justa ignorantia impedimenti dirimentis, eò quòd hæc duæ species bigamiam non ob defectum significationis sacramentalis, sed ob delictum incurrantur. Sanch. *loc. cit. num. 6.* quem sequitur Pirh. *loc. cit.* contra Suar. *loc. cit. num. 8.* satis probabiliter sentientem contrarium, eò quòd velit incurri in his casibus bigamiam, non quidem ob culpam, sed propter publicum signum incontinentia, vel ob similitudinem defectus significationis sacramenti. Item non incurrantur hæc species bigamiam, dum alterum matrimonium contrahitur fide, seu absque consensu, eò quòd deficiente hoc consensu, copula dein (quòd tamen requiritur ad bigamiam. Arg. *c. nuper.*) non habeatur affectu maritali. Avila *loc. cit. dub. 1. §. 2.* apud Pirh. contra Suar. *num. 10.* qui putat sufficere exteriorem illum consensum, qui nunquam deficit.

Quæstio 354. Quid sit bigamia similitudinaria?

R Espondeo: ea est, dum Clericus in sacris constitutus, vel etiam religionem professus cum unica virgine invalidè contrahit matrimonium secutà copulà. *c. 1. & 2. qui Clerici v. roventes matrim. celeb. possint. c. sane. de Cler. conjug. & c. quot. quot. 27. q. 1.* Ratione hæc similitudinaria in hoc consistente, quòd astricto voto soleoni castitatis emisso in professione, vel susceptione Ordinis, censetur similitudinario, seu spirituali quodam matrimonio cum Christo & Ecclesia conjunctus, adeòque si postea invalidè ducat aliam licet virginem propter affectum ad alias nuptias cum secuto opere carnali, & vel hinc propter similitudinem quandam cum vero bigamo habeatur irregularis, quidquid sit de nomine, utrum hæc irregularitas in SS. Canonibus expressa vocanda sit bigamia similitudinaria ob dictam similitudinem cum vera, ut vult Sanch. *loc. cit. d. 85. num. 5.* live non; eò quòd dum ea irregularitas exprimitur in jure, nulla fiat mentio bigamiam, ut vult Laym. *cit. c. 6. n. 6.*

Quæstio 355. An ergo bigami tam interpretative & similitudinariè, quam vere tales sint ineligibiles & impropromovibiles?

R Espondeo affirmativè: sunt enim irregulares, & prohibentur suscipere Ordines, & in susceptionis ministrare. *c. 2. & seq. d. 26. cap. præcipimus. & seq. d. 34. c. unico. de bigamis. in 6to.* Vide Laym. *cit. c. 6.* Suar. *de Cens. d. 49. f. 5. nu. 3.* Intelligendum id ipsum etiam de Clericatu, ita ut Clerici fieri nequeant. *c. si quis viduam. d. 50.* Laym. *ad c. 1. de bigam. num. 3.* Quia & bigami (non tantum veri, sed & interpretativè tales, etiam citra extensionem textus, cum & de iis agatur *cit. c. quisquis. Zoel. de bigam. n. 15.* Pirh. *num. 23.* Suar. *loc. cit. num. 5.* ubi tamen addit in materia odiosa contrariam opinionem, quæ favorabilior est, practicè servari posse, maxime, quoad penam privationis omnis privilegii clericalis, quæ extendi non debeat ad bigamos latè & improprie tales, & ita tenet Fagn. *in c. ult. de big. num. 22.* & seq.) hoc ipso, seu ipso facto, nullà consuetudine contrarià obstante, carent omni privilegio clericali. *c. quisquis. d. 84.* & *c. unico. de big. in 6to.* ita ut tonsuram, & habitum clericalem deferre prohibeantur sub anathemate (intellige sententiæ non latæ, sed ferendæ, Pirh. *num. 23.*) sintque subiecti jurisdictioni fori secularis, & immunes ab excommunicatione eos percutientes. *cit. c. quisquis. & c. unico.* Gl. *ibid. v. omni privilegio.* Quod tamen locum habet tantum in Clericis positus in minoribus tantum *cit. Gloss.* Clerici enim in sacris constituti, donec degradentur, non privantur clericali privilegio, sed gaudent habitu & tonsurà, privilegio fori & canonis, idque ob reverentiam SS. Ordinum. Zoel. *loc. cit.* Suar. *loc. cit. num. 7.* Neque etiam per bigamiam similitudinariam amittuntur privilegia clericalia, etiam respectu Clericorum constitutorum tantum in minoribus. Suar. *loc. cit.*

Pirh. *num. 24.*

* * *

Quæstio

Questio 356. Num Papa dispensare possit in omni bigamia, quoad ordines & dignitates?

Respondeo affirmative: potest enim Papa dispensare in omni jure Ecclesiastico, etiam ab Apostolis auctoritate solum humanam constituto. *c. proposuit. de concess. preb.* jam autem ista irregularitas, & inhabilitas ad Ordines annexa bigamia non est de jure naturali, aut divino; Apostolus enim *1. ad Timoth. 3.* non auctoritate divinam, tanquam Apostolus promulgando jus divinum, sed tantum tanquam Episcopus, & pastor Ecclesie condendo legem Ecclesiasticam statuit, ut non creentur Episcopi (quo nomine comprehenduntur quoque ibi presbyteri & Diaconi. *Pirh. n. 27.* cum communi.) nisi Monogami, seu unius uxoris viri *Sanch. de mar. d. 86. n. 6.* dum autem *c. 2. de big.* dicitur: non licet contra Apostolum cum bigamis dispensare, ut promoveri possint ad Ordines: non impossibilitas, sed tantum difficultas hujus dispensationis innuitur, ita ut raro, & non nisi ex gravissima causa liceat dispensare contra hanc Apostolicam, & in tota Ecclesia receptam traditionem. *Suar. de cens. d. 49. s. 6. n. 6.* Quamvis quoad Ordines minores cum bigamo facilius dispensari possit, & solear. *Pirh. loc. cit.* Nec obstat, Papam supplere non posse defectum significationis sacramentalis, ea enim suppletio, vel etiam significatio necessaria non est, sed sufficit tolli irregularitatem ex hoc defectu ortam. *Zoel. de bigam. nu. 16.* cum communi.

Questio 357. An idem possit Episcopus?

1. Respondeo: Episcopum cum bigamis veris & interpretativis dispensare non posse quoad Ordines sacros. *c. 2. de big. Gl. ibid. v. dispensare.* cum communi, Sed neque quoad minores aut primam tonsuram, vel beneficium simplex. *Nav. cit. c. 27. n. 197.* *Suar. loc. cit. n. 4.* *Garc. de benef. n. 7. c. 6. n. 5.* *Laym. cit. c. 6. num. 7. & in c. 2. de big. Barb. alleg. 49. n. 25.* *Pialec. in praxi. p. 1. c. 1. n. 10.* *Pass. c. 27. nu. 66.* *Dian. p. 4. tr. 2. resol. 62.* & alii apud *Fagn. in cit. c. 2. nu. 29.* contra *D. Thom. in 4. dist. 27. q. 3. a. 3.* *Sylv. q. 6. v. bigamia.* *Sanch. cit. d. 86. n. 11.* *Avil. de cens. d. 8. dub. 4. concl. 3.* *Azor. p. 2. l. 5. c. 20. q. 2.* *Sayr. l. 6. c. 6. num. 11.* *Mirand.* & plures alios apud *Pass.* quorum sententiam *Pass.* dicit eo tempore, quo scripsit *S. Th.* fuisse communem, veram & certam, etiam quoad subdiaconatum, eo quod istunc necdum inter Ordines sacros numeraretur. Adhuc probabilem ceaset *Suar. n. 5.* & in praxi servare posse, ubi usu recepta. Veram probatur responsio ex *c. confidat. d. 50.* ubi prohibetur, ne quisquam Pontificum, seu Episcoporum bigamos applicet divinis ministeriis servituros. Sed neque jure communi Episcopus dispensare potest in decreto Concilii Generalis, vel juris Pontificii, nisi in casibus jure expressis, bigamos autem excludendos esse ab omnibus Ordinibus etiam minoribus, & clericatu, si non lege Apostolica, saltem in Concilio Niceno decretum est, ut refertur *c. cognoscamus dist. 34.* Neque ullibi in jure reperitur concessum Episcopis, ut possint cum bigamis dispensare quoad Ordines minores, vel Clericatum. Et detur id concessum à Martino V. *vi c. lector. dist. 34.* ut volunt adversarii (cum tamen dictum *c.* non sit Martini V. ut à Grariano inscribitur, sed Martini Braccarenis Archiep. ut ostendit

Suar. loc. cit.) fuisse que (ut ex illo textu colligi videtur) consuetudinem altquarum Ecclesiarum, ut Clerici, qui viduam uxorem duxerunt, in Clero permitterentur, imò postulante necessitate ad subdiaconatum, non tamen ultra promoverentur; detur id inquam; huic consuetudini, & concessioni satis derogatum est per posteriores Canones. *c. ult. c. 2. & c. nuper. de big. in 6to. Fagn. in cit. c. 2. num. 33. & seq. & per Trid. sess. 23. c. 17.* prohibens tales Clericos ministrare ex officio, & vi Ordinis in minoribus ordinibus. *Laym. cit. c. 6. n. 7.* (unde nec Episcopum posse cum bigamo dispensare, ut in susceptis Ordinibus minoribus ministrer, etiam mortuam uxore, cum *Suar. tenet Pass. n. 67. Barb. de off. Episcopi. alleg. 49. n. 25.* & alii, contra *Nav. Valent. Rodriq. & c. apud Pass.*) sacra item Congregatio habita 30. Junii 1589. declarante, & Sixto V. approbante, ut referunt *Garc. Barb. Dian. loc. cit.* Episcopum non tantum non posse dispensare cum bigamo, ut possit accipere primam tonsuram, & beneficium simplex, sed in poenam suspendendum à collatione Ordinum, & promotum ab executione eorundem; imò huic fructus non fecisse suos. Tenentque hæc ipsa juxta *Fagn. ad c. 2. de bigam. non ord. num. 40. & 41.* etiam, dum de cetero adest justa causa dispensandi (qualis in omni dispensatione in lege Superioris adest) v. g. Ecclesie utilitas, vel necessitas ob ministrorum penuriam, & facilis sit ad Pontificem accessus; contrarium sentientibus in hoc casu *Sanch. cit. d. 86. n. 14.* & *Barb. alleg. 49. n. 25.* apud *Pirh. n. 31.* illis consentientem, dum causa valde gravis, & Pontifex adiri non potest. Tenent item juxta *Suar. loc. cit. n. 9.* *Turrecrem. in c. lector. d. 34.* *Zoel. de big. n. 19.* *Pass. loc. cit. n. 68.* *Dian. loc. cit.* in bigamia interpretativa confurgente ex delicto v. g. ex duplici matrimonio invalido, vel uno valido & altero invalido (etiam si delictum occultum sit, eo quod licet *Trident. sess. 24. c. 6.* concesserit Episcopis facultatem dispensandi in omni irregularitate proveniente ex delicto occulto, excepto homicidio, intelligi tamen possit *Trid.* de iis irregularitatibus, quæ ex genere suo sunt ex delicto, non verò ex bigamia, quæ per se est ex significatione, & quatenus ex delicto est, per jura equiparatur ei, quæ est ex delicto. *Pass. n. 68.*) contrarium sentientibus *Barb. loc. cit.* *Sanch. loc. cit. nu. 12.* *Præp. pol. & alii apud Pass.*

2. Respondeo secundò: potest tamen Episcopus etiam quoad Ordines majores dispensare cum bigamo similitudinario (etiam religioso. *Suar. loc. cit. n. 7.* *Sanch. n. 22.* *Laym. cit. c. 6. num. 6.* *Pirh. num. 31.*) modò hic poenitentiam egerit, & laudabilem vitam duxerit. sumitur ex *c. 1. & c. sane. de cler. conjug. Gl. ibid. præsertim, si religionem ingredi velit. c. 2. vir. eod. junctâ Gl. v. castitatem;* non enim hæc irregularitas tollitur per ingressum vel professionem religionis. *Suar. loc. cit. n. 16.* dispensare tamen nequit cum Clerico seculari post susceptos sacros ordines, vel cum religioso ducente invalidè & cognoscente viduam; sive dicatur hæc bigamia interpretativa, sive ad similitudinariam revocetur; quia talis dicitur irregularitatem contrahere indispensabilem.

c. fin. de big. non ord. Sanch. loc. cit.

n. 20. Suar. cit. c.

6. n. 7.

Quaestio 358. Num Praelati religiosi dispensare possint cum suis subditis regularibus in bigamia?

Respondeo: nequidem quoad Ordines minores, id eos posse in bigamia vera & interpretativa, etiam si exempti sint, & aliàs privilegiati; nullibi enim in iure reperitur talis illis concessa facultas. Quin & in privilegiis mendicantium ordinariè excipitur bigamia. Barb. loc. cit. n. 28. Tamb. de iure. Abb. to. 2. d. 17. q. 3. num. 2. Dian. loc. cit. resol. 63. Pass. n. 77. Mirand. to. 2. q. 8. a. 14. Sigism. à Bon. de elect. dub. 68. p. 2. Ubi etiam monet, quòd licet non esset improbabile apud aliquos, posse id Praelatos regulares quoad Ordines, improbabile tamen esse id eos posse quoad dignitates. idem tenet Pass. loc. cit. De cetero ii, qui quasi Episcopalem jurisdictionem in suos subditos regulares habent, ut Generales, Provinciales, Abbates, Priores exempti &c. dispensare cum suis possunt in bigamia similitudinaria. Suar. loc. cit. n. 16. cum Praelati regulares possint cum suo subdito dispensare tantum, quantum Episcopus cum suo. Pass. n. 71. ubi etiam ait, non posse regularem exemptum, etiam de licentia suorum Superiorum, se subicere Episcopo pro petenda hac dispensatione, malèque facturum superiorem, si talem ei licentiam concederet, nisi forte esset gravis necessitas, & Superior adiri nequiret. Porro quæ dicta hucusque de dispensatione cum bigamis, obtinent, etiam si sint trigami, vel etiam quatuor, aut plura matrimonia contraxerint, cum sit eadem irregularitas. Sanch. loc. cit. n. ult. Navar. consil. 2. de bigam.

Quaestio 359. Num servi seu mancipia, antequam libertate donati, sint eligibiles, vel alià viâ promovibiles ad beneficia Ecclesiastica?

Respondeo: negativè, nequeunt enim promoveri ad Ordines, etiam minores & primam tonsuram. c. 1. & c. consultuit. de servis non ord. idque tum ob dignitatem clericalem, & vilitatem servilem. c. generalis. & c. admittuntur. d. 54. tum quia, cum per Ordinis susceptionem homo divinis officiis mancipetur, debet esse sui juris, ut liberè possit Ecclesia ministerio vacare. cit. c. 1. Porro ut quis promoveri possit ad Ordines, sufficit esse libertinum, hoc est ex iusta servitute manu missum, & non requiritur ut sit ingenuus, hoc est liber natus. Pirh. de servis non ord. n. 1. cum communi.

Quaestio 360. Quid, si ergo servus non donatus libertate ad Ordines tamen jam pervenerit?

1. Respondeo primò: si sciente & non contradicente Domino initiatus est ordinibus, vel etiam solà tonsurà, hoc ipso fit liber. c. si servus. d. 54. Gl. & Abb. in c. 2. de servis non ord. Suar. de cons. d. ult. s. 3. n. 5.

2. Respondeo secundò: si ignorante Domino ordinatus fuit tantum minoribus, manet servus, & Dominus eum vindicare potest. c. de servorum. t. eod. Suar. loc. cit. n. 10. intelligiturque regula juris. 51. in 6to. quòd semel Deo dicatum est, non est ad usus humanos ulterius transferendum: de re inanimata tantum, utpote cuius consecratio est merè materialis, & in superficie, & ideo à manu pro-

fana tractari non debet, quaque aliàs facile compensari potest, & in qua dolus locum non habet; servi verò consecratio per Ordines minores est valde imperfecta, & ei fraus, dum sine consensu domini permittit se ordinari, patrocinari non debet. Gl. in c. 2. d. 54. Host. in sum. n. 7. de servis non ord. Suar. loc. cit.

3. Respondeo tertio: si ignorante vel contradicente Domino suscepit diaconatum (idem dic de subdiaconatu, utpote qui hodie dum inter sacros quoque ordines numeratur. Suar. loc. cit. n. 13.) ab Episcopo sciente illum servum esse, servus efficitur liber; Episcopus autem (vel si is servum ignoravit, qui testimonium perhibuit, & supplicavit, ut ordinaretur) tenetur Domino duos servos à què bonos vel duplum pretium solvere. c. si servus. de serv. non ord. Suar. loc. cit. Si verò tam Episcopus quàm praesentans iustè ignorarunt, illum esse servum, & ipse à nullo inductus ordinatus sit, debet Domino dare similem servum, vel ex proprio peculio pretio oblato se redimere; vel si neutrum praestare potest reddendus est Domino, & is intra annum eum ad servitutem revocare potest, quòd si fecerit, servus manet privatus usu Ordinum, & Clericali privilegio fori. c. ex antiquis. d. 54. juncta Gl. nec licet ei habitum aut tonsuram clericalem deferre. Tol. in sum. Cas. l. 1. c. 59. num. 10. apud Pirh. n. 7. non tamen privatur privilegio Canonis; ita ut sine sacrilegio (etiam à Domino, quòd tamen negat Turrecem. in c. nulli. d. 54.) verberari non possit. Gl. in cit. c. nulli. Sayr. de cens. l. 6. c. 14. num. 5. Pirh. loc. cit. Quòd si dominus per annum, postquam scivit servum esse ordinatum, dissimulet, censetur eum plenà libertate donare. Arg. c. si servus. Suar. loc. cit. Pirh. n. 4.

4. Respondeo quarto: si ignorante aut invito domino ordinatus est sacerdos, non potest iterum in servitutem revocari, etiam si domino integrè satisfacere nequeat, sed cogitur solum amittere peculium suum quoad usum illius. cit. c. ex antiquis. Pirh. n. 6. si verò peculium nullum habeat, tenetur domino, si id exigat, servire in officiis spiritualibus. c. frequens. d. 54. etiam si id non fiat per modum compensationis, cum res temporalis per spirituales redimi vel commutari nequeat. Suar. loc. cit.

Quaestio 361. Quinam praeerea ob defectum plenae libertatis prohibeantur ordinari?

1. Respondeo primò: liberti, nisi fuerint directe & sine retentione obsequii personalis manu missi, ne quando illorum domini voluerint (quòd tamen facere non possunt, nisi probatà causà ingratitudinis. c. ult. 15. q. 7. Gl. in c. quicumque. d. 54.) ex Clericis fiant servi. ibid. cum promovendi ad Ordines ab omni iugo dominico debeant esse liberi. c. si quis. d. 54.

2. Secundò: originarii vel servi adscriptitii, si personaliter ratione personalium obsequiorum domino obligati sint, ita ut ab eo, nisi gratis, vel persoluto pretio discedere nequeant. c. admittuntur. d. 54. juncta Gl. marg. vide Laym. Theologia Moral. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 8. n. 2.

Quaestio 362. Quis in hoc impedimento servitutis, sive irregularitatis ob defectum plenae libertatis dispensare possit?

Respondeo: solus Papa, quia haec irregularitates iure communi Canonico sunt constitutae. Laym. loc. cit. & ex eo Pirh. n. 9.